

Швейцарсько-український проект
DESPRO
Підтримка децентралізації в Україні

 Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
Швейцарська Конфедерація

skat Swiss Resource Centre and
Consultancies for Development

Звіт про стратегічну екологічну оцінку

Регіонального плану управління відходами Вінницької області на період до 2030 року

м. Вінниця – 2020 р.

Звіт про стратегічну екологічну оцінку Регіонального плану управління відходами Вінницької області на період до 2030 року підготовлено за підтримки Швейцарсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO у рамках співпраці з Вінницькою областю (Меморандум про взаєморозуміння і співробітництво між DESPRO, Вінницькою обласною державною адміністрацією та Вінницькою обласною радою у Фазі IV DESPRO від 15.03.2018 р).

Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO має статус проекту міжнародної технічної допомоги. Проект здійснюється у відповідності до Угоди між Урядом України і Урядом Швейцарської Конфедерації про технічне та фінансове співробітництво від 13 жовтня 1997 року, ратифікованою Верховною Радою України (Закон України № 665-XIV від 14 травня 1999 року, Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 28). Проект DESPRO є зареєстрованим у Міністерстві економіки України (реєстр. картка проекту № 7F-04661.03.01, реєстр. картка 2133-03), виконавець проекту Швейцарський центр ресурсів та консультацій з питань розвитку ("Skat Consulting Ltd.) є акредитованим в Україні (свідоцтво № 183 від 28.08.2007).

Зміст

Передмова	4
Обсяг досліджень та методологія стратегічної екологічної оцінки	5
1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування	7
2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнольні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено	8
3. Характеристика поточного стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу	24
4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом.....	29
5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування	35
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків.....	43
7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування.....	60
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)	62
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	71
10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)	79
11. Резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію	80
Лист підписів	82
ДОДАТКИ.....	83

Передмова

З 12 жовтня 2018 року в Україні введено в дію Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку», який визначає необхідність здійснення процедури стратегічної екологічної оцінки для документів державного планування у встановленому законодавством порядку.

Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це інструмент стратегічного планування, направлений на включення екологічних пріоритетів в програми, плани; інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Стратегічна екологічна оцінка стратегій, планів і програм дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, сприяння інтеграції екологічних факторів у підготовку планів і програм для забезпечення збалансованого розвитку.

Це системний інструмент оцінки, який підтримує та інформує про процес прийняття рішень.

У звіті проводиться попередня комплексна оцінка можливих впливів на навколишнє природне та соціальне середовище, що можуть виникати в процесі реалізації документа державного планування (ДДП) – «Регіонального плану управління відходами Вінницької області на період до 2030 року» (далі – РПУВ).

РПУВ спрямований на досягнення національних цілей управління відходами на території Вінницької області з урахуванням місцевих особливостей, а також вирішення наявних та попередження виникнення нових проблем області, що мають відношення до сфери управління відходами із забезпеченням мінімізації навантаження на довкілля, здоров'я населення та якість життя.

Замовником СЕО є Вінницька обласна державна адміністрація в особі Управління розвитку територій та інфраструктури Вінницької облдержадміністрації.

Обсяг досліджень та методологія стратегічної екологічної оцінки

Даний документ державного планування передбачає реалізацію видів діяльності або об'єктів, щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля. Тобто, проектом РПУВ передбачається створення та розвиток інфраструктури для управління різними видами відходів, яка підлягатиме процедурі оцінки впливу на довкілля. Таким чином, проект РПУВ потребує проведення СЕО.

Перше завдання було визначити обсяг (скоупінг) стратегічної екологічної оцінки та ключові екологічні проблеми, коло органів влади, які братимуть участь у консультаціях, та зацікавлених сторін і необхідного ступеня залучення громадськості до консультацій і участі у СЕО.

Завданням Звіту про СЕО РПУВ є:

- оцінити наслідки виконання заходів РПУВ для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;
- визначити виправдані альтернативи;
- розробити заходи із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків виконання РПУВ.

Для цього в Звіті СЕО проведено:

- характеристику стану довкілля (базовий сценарій);
- здійснено огляд наслідків, які можуть мати місце у разі виконання документа державного планування;
- оцінено ефективність альтернативного варіанту;
- визначено загальні підходи до управління відходами, включаючи технології та методи управління ними, а також підходи до управління пріоритетними потоками відходів;
- підготовлено рекомендації до впровадження документа державного планування.

З метою різносторонньої оцінки ймовірного впливу на довкілля застосовувалися різні методи аналізу інформації:

- вивчення проекту «Регіонального плану управління відходами Вінницької області на період до 2030 року»;
- аналіз статистичних даних, наведених у статистичних довідниках та щорічному статистичному збірнику;
- аналіз динаміки зміни показників;
- аналіз поточного стану за висновками регіональної доповіді за 2018 р. та статистичних даних.
- відкриті джерела, зокрема інтернет-сайти.

Вхідні дані аналізувалися методами розрахунків, порівняння, матричного аналізу та інших, на основі яких базується оцінка впливів та ризиків, а також прогнозування очікуваних наслідків.

При здійсненні СЕО проводився аналіз стратегічних пріоритетів, цілей та завдань, а також заходів щодо впровадження ДДП та заходів з моніторингу.

Під час виконання СЕО визначено та встановлено, чи вирішує РПУВ ключові проблеми області в поведженні з відходами та яким чином впливає на пом'якшення впливу вже існуючих проблем області.

В рамках процедури СЕО були здійснені наступні кроки:

- 1) Складено Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проекту «Регіональний план управління відходами Вінницької області на період до 2030 року» та опубліковано її в двох обласних друкованих ЗМІ (приведено в додатках):
 - газета «Події, факти, новини Вінниччини» №18 від 13 травня 2020 року;
 - газета «Вінниччина» №20 (23461) від 13 травня 2020 року.

- 2) Заяву також опубліковано на офіційному веб-сайті Вінницької обласної державної адміністрації www.vin.gov.ua в розділі «Оголошення» – 13 травня 2020 року. Строк подання зауважень і пропозицій до Заяви про визначення обсягу СЕО становив 15 днів з дня оприлюднення, тобто до 27.05.2020 р. включно.
- 3) Департаментом житлово-комунального господарства, енергетики та інфраструктури Вінницької облдержадміністрації було направлено Заяву про визначення обсягу СЕО до Департаменту агропромислового розвитку, екології та природних ресурсів Вінницької ОДА та Департаменту охорони здоров'я Вінницької ОДА (приведено в додатках).
- 4) Після закінчення терміну громадського обговорення Заяви отримано лист Департаменту агропромислового розвитку, екології та природних ресурсів Вінницької ОДА щодо рекомендацій розгляду та врахування в Звіті про СЕО певних питань (лист №08-01-12/3483 від 26.05.2020 приведено в додатках).
- 5) Протягом громадського обговорення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки (15 календарних днів) звернень, зауважень та пропозицій від громадськості не надходило (лист №01-15-01/328 від 8.07.2020 приведено в додатках).

1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування

РПУВ має наступні розділи:

Вступ.

Розділ I. Характеристика регіону.

Розділ II. Аналіз поточного стану системи управління відходами в регіоні.

Розділ III. Планування системи управління відходами в регіоні.

Розділ IV. Моніторинг виконання Регіонального плану.

Розділ V. Інформація про Стратегічну екологічну оцінку.

Інформаційні джерела.

Додатки.

РПУВ охоплює питання управління наступними видами відходів:

муніципальні відходи;

небезпечні відходи;

промислові відходи;

відходи будівництва та знесення;

відходи сільського господарства;

відходи упаковки;

відходи електричного та електронного обладнання;

відпрацьовані батареї, батареї та акумулятори;

медичні відходи;

зняті з експлуатації транспортні засоби;

осади стічних вод від комунальних очисних споруд.

Загальною метою РПУВ є створення та забезпечення належного функціонування комплексної регіональної системи управління відходами, яка забезпечить мінімізацію навантаження на довкілля, зумовленого утворенням відходів, шляхом дотримання ієрархії управління відходами, з урахуванням економічних можливостей як держави, області, громад, так і основних утворювачів відходів.

Впроваджений системний підхід в управлінні відходами, як очікується, у свою чергу, призведе, до створення умов для підвищення стандартів життя населення.

Загальна мета реалізується відносно кожного потоку відходів, з урахуванням особливостей управління кожним з потоків відходів.

РПУВ спрямований на досягнення національних цілей управління відходами на території Вінницької області з урахуванням місцевих особливостей, а також вирішення наявних та попередження виникнення нових проблем області, що мають відношення до сфери управління відходами.

РПУВ тісно зв'язаний з документами державного планування як національного, так і місцевого рівнів.

Цілі, цільові показники, принципи управління відходами, окремі технічні рішення та заходи РПУВ узгоджені з Національною стратегією управління відходами в Україні до 2030 року, схваленою Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 820-р. Терміни реалізації запланованих у РПУВ заходів узгоджені з Національним планом управління відходами до 2030 року, затвердженим Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 лютого 2019 р. № 117-р.

Зв'язок РПУВ з документами державного планування полягає в урахуванні місцевих програм, стратегій, містобудівної документації на етапі розроблення РПУВ, а також у включенні в місцеві програми відповідних заходів, що забезпечать реалізацію РПУВ.

2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено

Для підготовки даного розділу використовувались дані Регіональних доповідей про стан навколишнього природного середовища у Вінницькій області та дані Головного управління статистики у Вінницькій області.

Вінницька область розташована в лісостеповій зоні центральної частини Правобережної частини України. Річкою Південний Буг територія області ділиться на дві частини: лівобережну, яка відноситься до Придніпровської височини, і правобережну, яка відноситься до Подільського плато. Поверхня Вінниччини - підвищене плато, що знижується в напрямі з північного заходу на південний схід. На Вінниччині поширені лісостепові ландшафти.

Клімат та метеорологічні умови

Клімат Вінницької області помірно-континентальний. Для нього характерні тривале, нежарке літо з достатньою кількістю вологи, порівняно коротка, несувора зима, рання весна, що є сприятливим для сільськогосподарського виробництва.

Вінницька область знаходиться в III зоні нестійкого зволоження. Середньорічні суми опадів на території області складають 440-590 мм. Найбільша кількість опадів буває на північному заході території Вінниччини. Максимум опадів припадає на травень-липень (130-170 мм). Найменш вологими є зимові місяці, на холодну пору року припадає 25% опадів: в грудні-лютому випадає 65-80 мм опадів.

Найхолоднішим місяцем є січень, найтеплішим – липень. Середня температура січня $-5,8^{\circ}\text{C}$, липня $+18,3^{\circ}\text{C}$. Середні амплітуди коливань температури протягом року не перевищують 25°C . Під впливом континентальних повітряних мас іноді спостерігається зниження температури в окремі дні до $-32...-38^{\circ}\text{C}$, влітку – підвищення до $+37^{\circ}\text{C}$.

Із несприятливих кліматичних явищ на території області спостерігаються хуртовини (від 6 до 20 днів на рік), тумани в холодний період року (37-60 днів), грози з градом (3-5 днів). Тривалість світлового дня коливається від 8 до 16,5 годин.

Перехід від однієї пори року до іншої відбувається поступово. Стійкий перехід середньої добової температури через 0°C є початком весни. Це найчастіше буває в другій декаді березня. Весна триває близько двох місяців. Характерними рисами весни є: інтенсивне підвищення вдень температури, завдяки чому сходить стійкий сніговий покрив, відтає ґрунт, посилюється випаровування. У квітні середня температура повітря о 13-й годині досягає $+10...+13^{\circ}\text{C}$. Перехід середньої добової температури повітря через $+5^{\circ}\text{C}$ відбувається у першій декаді квітня, а через $+10^{\circ}\text{C}$ – наприкінці третьої декади.

Встановлення теплої погоди і припинення нічних заморозків – такі умови переходу весни до літа. Літо триває з другої половини травня до першої половини вересня. У цей же час випадає найбільше дощів, переважно у вигляді злив. Кількість днів з опадами поступово зменшується з наближенням осені. Температура повітря о 13-й годині досягає в травні $+18...+20^{\circ}\text{C}$, в червні - серпні $+21...+25^{\circ}\text{C}$. Літні максимальні температури досягаються у липні й серпні $+35...+39^{\circ}\text{C}$. В літню пору переважають вологі вітри західного та північно-західного румбів, найбільший їх вплив спостерігається на північний захід від лінії Могилів-Подільський – Гайсин.

Осінь настає з переходом середньої добової температури повітря через $+10^{\circ}\text{C}$ у бік зниження. Перед цим близько місяця стоїть тепла погода. Настання осені (перша декада жовтня) супроводжується заморозками, загальним зниженням температури, зменшенням кількості опадів. Характерною рисою осені є повернення теплих сонячних днів. Осінь закінчується наприкінці листопада, коли середні добові температури повітря переходять через 0°C у бік зниження. В холодну пору (жовтень – квітень) відчутний вплив (особливо

на південний схід від цієї лінії) сибірського антициклону з вітрами південних та південно-східних румбів.

Перед настанням зими середні добові температури нижчі 0°C. До початку зими стоїть нестійка погода: морозні дні змінюються відлигою, не раз утворюється і сходить сніговий покрив. Відлиги під час зими є характерними, а температура повітря іноді підвищується до +10...+13°C. Найхолодніші місяці в області - січень і лютий.

Середньомісячна температура повітря у Вінницькій області приведена в таблиці 2.1 (за даними Вінницького обласного центру з гідрометеорології).

Таблиця 2.1. Середньомісячна температура повітря у Вінницькій області

Роки	Місяці, °С												За рік
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
2005	-1,2	-5,1	-1,1	9,3	14,9	17,0	20,6	19,4	15,4	8,8	2,3	-0,7	8,3
2006	-8,0	-5,7	-0,1	9,3	13,9	17,5	20,2	19,5	15,0	9,6	4,1	1,8	8,1
2007	1,9	-2,7	5,9	8,6	18,1	20,6	22,0	20,8	14,3	8,9	0,9	-1,4	9,8
2008	-2,6	0,6	4,5	9,7	14,0	18,5	20,0	20,8	13,4	10,7	3,9	0,1	9,5
2009	-3,4	-0,7	2,1	10,4	14,5	19,5	21,1	19,1	16,2	9,2	4,7	-2,4	9,2
2010	-7,9	-3,5	1,5	9,8	16,5	19,9	22,7	23,0	14,1	5,8	8,1	-4,5	8,8
2011	-2,6	-5,1	1,2	9,4	15,7	19,7	21,2	19,1	15,6	7,3	2,0	1,7	8,8
2012	-4,0	-10,2	2,4	11,6	17,7	20,5	23,3	20,4	16,6	10,3	4,6	-5,5	9,0
2013	-4,5	-0,4	-1,1	10,6	17,9	20,0	19,6	19,3	12,4	9,6	7,1	-0,4	9,1
2014	-3,8	-1,3	6,4	9,7	16,1	17,4	20,8	20,4	14,9	7,4	2,0	-1,7	9,0
2015	-0,8	-0,9	4,4	9,0	15,8	19,7	21,8	21,9	17,6	7,5	4,6	1,9	10,2
2016	-5,2	2,2	4,0	11,8	14,2	19,4	20,8	19,9	15,9	5,8	1,1	-2,1	9,0
2017	-5,5	-2,9	6,3	9,6	14,4	19,7	20,4	21,5	15,9	8,8	3,8	1,8	9,5
2018	-2,2	-3,6	-1,2	13,7	18,0	19,9	20,5	21,7	16,0	10,4	1,0	-1,9	9,4

За даними Вінницького обласного центру з гідрометеорології за останні 30 років середньорічна температура підвищилась на 1°C. Найбільші зміни з підвищення температури відбулися в холодний період року в січні-березні та влітку в липні-серпні. Також відбувається перерозподіл опадів протягом року – збільшення в січні, квітні, травні та менше влітку, що на фоні підвищення температури обумовлює дефіцит вологи, особливо на півдні області. Кількість опадів зазнала незначних змін.

У Вінницькій області, як в цілому по Україні, в останні роки спостерігаються аномальні спекотні періоди, які повторюватимуться частіше та стануть більш тривалими. Одночасно варто очікувати суворі зими, коли низькі значення температур (-32°C) можуть затягуватись на тиждень-другий. Така ж ситуація з опадами, немає звичної для Вінницької області помірності. Ще одна особливість сучасної погоди: при зустрічі холодних океанських повітряних мас із розжареним повітрям, надзвичайно висока вірогідність повітряних шквалів, граду, злив та гроз.

Ще наприкінці минулого століття стабільності було більше. Атмосферні процеси відносно чітко були прив'язані до сезону, тому погоду можна було прогнозувати як на підставі спеціальних методик, тепер прогнозування ускладнилось.

Атмосферне повітря

За даними статистичної звітності у 2018 року у повітря Вінницької області потрапило 148,6 тис.т: від стаціонарних джерел забруднення – 97,3 тис.т забруднюючих речовин, від пересувних джерел – 51,3 тис.т. (в порівнянні з 2017 роком обсяг викидів зменшився на 26,5%).

Значна питома вага (75,5% - 73,5 тис. т) викидів забруднюючих речовин припадає на місто Ладжин (основна частина обсягів викидів - від ВП "Ладжинська ТЕС" АТ "ДТЕК Західенерго"). Крім того, високий відсоток у розподілі викидів до загального

обсягу припадає на Тульчинський (4,1%), Тростянецький (3,5%) райони та місто Вінницю (2,6%).

Кількість викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел у розрахунку на квадратний кілометр території по області протягом 2018 року склала 3,7 т. Найвища щільність викидів забруднюючих речовин у розрахунку на квадратний кілометр припадає на місто Ладижин (3342 т), а також на міста Вінницю (36 т), Жмеринку (15 т), Хмільник (7,3 т), Козятин (6,6 т), Тростянецький (3,7 т) та Тульчинський (3,6 т) райони. На душу населення в середньому по області припадає 62 кг/рік викинутих у повітря забруднюючих речовин.

Основними забруднювачами повітря в області залишаються підприємства енергетичної промисловості, сільського господарства, переробної промисловості та транспортні підприємства.

Найбільші підприємства-забруднювачі атмосферного повітря є:

- ВП «Ладижинська теплова електрична станція» АТ «Західенерго» (72,3 тис.т 74,3% від загального обсягу);
- Філія «Птахокомплекс» ТОВ «Вінницька птахофабрика» (3,7 тис.т 3,8%);
- ТОВ «Агрокомплекс «Зелена долина» (1,4 тис.т 1,4%);
- ПрАТ «Продовольча компанія «Поділля» (1,4 тис.т 1,4%);
- ТОВ «Продовольча компанія «Зоря Поділля» (1,4 тис.т 1,4%).

Викиди речовин, що належать до парникових газів, склали 45,8 тис.т, зокрема метан – 9,2 тис.т (9,5% у загальному обсягу викидів забруднюючих речовин), оксид азоту – 0,1 т (0,1%). Крім того, обсяг викидів діоксиду вуглецю склали 5,3 млн.т.

Пересувні джерела викидів (автомобільний, залізничний, річковий транспорт та виробнича техніка) залишаються потужним забруднювачем довкілля в області. В містах доля автотранспорту в забрудненні атмосферного повітря сягає до 85-90%. У 2018 році відповідно до статистичних даних викиди від автотранспорту становили 51,3 тис.т.

Загалом рухомий склад транспорту поширює свій негативний вплив на великі території, в тому числі зони відпочинку та рекреації людей, а також тваринний і рослинний світ. Окрім того, автомобільний транспорт є одним з основних джерел викидів парникових газів, що спричиняють глобальну зміну клімату. У викидах парникових газів частка викидів автотранспорту - 10 %.

Обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря у Вінницькій області у 2010-2018 роках приведено в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2. Обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря у Вінницькій області у 2010-2018 роках

Вінницька область	<i>2010</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Викинуто, всього, тис. т	185,4	229,0	196,6	185,0	165,4	202,3	148,6
Викиди від стаціонарних джерел забруднення, тис. т	103,1	149,5	124,5	134,7	119,8	155,8	97,3
Викиди забруднюючих речовин від пересувних джерел забруднення, тис. т	82,1	79,5	72,1	50,3	45,6	46,5	51,3
Викиди діоксиду вуглецю (стаціонарні джерела), млн.т	4,9	7,0	6,4	6,5	5,1	6,4	5,3

На рисунку 2.1 приведена динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, в т. ч від стаціонарних, пересувних джерел та ДТЕК ЛАДИЖИНСЬКА ТЕС (основний забруднювач області).

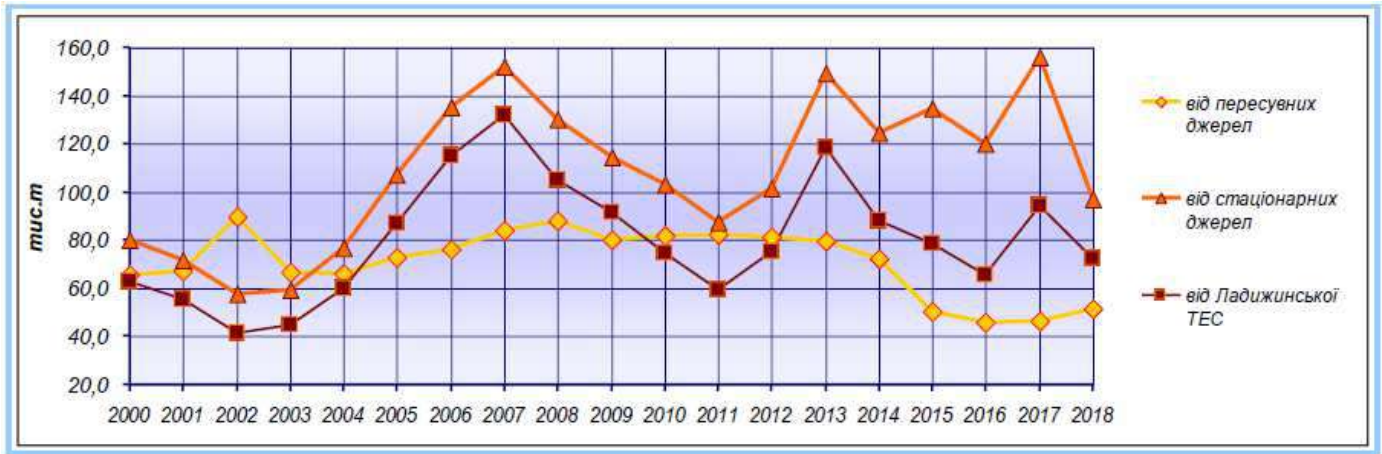

Рис. 2.1 - Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря у Вінницькій обл.

З таблиці і графіків спостерігаємо коливання обсягів викидів від стаціонарних джерел.

В прикордонній зоні (кордон України з Республікою Молдова) не розташовано об'єктів, що мають значних обсягів викидів забруднюючих речовин.

Водні ресурси

Водозабезпеченість

Річки Вінницької області належать до басейнів трьох основних рік України - Південного Бугу, Дністра і Дніпра, на басейни яких припадає відповідно 62%, 28% і 10% території області. Всього територією області протікає 3,6 тис. річок, загальною протяжністю 11,8 тис. км. Пересічна густота річкової мережі становить 0,45 км/км².

Живляться річки дощовими (48%), сніговими (25%) і підземними водами (27%). Мінералізація води гідрокарбонатно-кальцієва.

У Вінницькій області налічується понад 5300 ставків загальним обсягом 246 млн.м³ та площею водного дзеркала понад 24 тис.га; побудовано 52 водосховища місткістю 293 млн.м³, загальною площею водного дзеркала майже 10 тис.га.

Використовуються ставки та водосховища області для потреб гідроенергетики, водопостачання, риборозведення та рекреації.

Середньобагаторічний об'єм річного стоку Вінниччини становить 2,0 млрд.м³. В маловодний рік (P=75%) він складає біля 1,5 млрд.м³, в дуже маловодний рік (P=95%) - 1,05 млрд.м³. Більша частина місцевого стоку області (до 70%), формується в басейні Південного Бугу. Більш значний транзитний стік Дністра проходить по південному кордоні області і використовується лише для зрошення та гідроенергетики.

На одного жителя Вінницької області, без врахування транзитного стоку Дністра, припадають наступні річні об'єми місцевого стоку: середньобагаторічного - 1,5 тис.м³; маловодного - 1,1 тис.м³; дуже маловодного - 0,75 тис.м³.

Важливу роль у водному господарстві Вінниччини відіграють підземні води, як найбільш надійне джерело доброякісної питної води. Прогнозні запаси підземних вод області становлять 324,9 млн.м³/рік, затверджені експлуатаційні запаси - 45,7 млн.м³/рік. Щорічно використовується, в середньому, від 7 до 10% прогнозних ресурсів, в окремих районах (Вінницький, Калинівський, Козятинський) цей показник наближається до 20%.

Водокористування

В 2018 році у Вінницькій області для потреб водопостачання населення і галузей економіки забрано 118,0 млн м³ води, що на 0,2 млн м³ більше, ніж у 2017 році. З них 101,7 млн м³ - з поверхневих джерел, 16,4 млн м³ - з підземних джерел, в т.ч. по басейну Південного Бугу - 101,6 млн м³; по басейну Дністра - 11,4 млн м³; по басейну Дніпра - 5,0 млн м³.

Найбільшими водоспоживачами у Вінницькій області в розрізі підприємств є:

- КП «Вінницяоблводоканал», м. Вінниця, яке використовує 21% від загального використання,
- ВП Ладижинська ТЕС АТ «ДТЕК «Західенерго», м. Ладижин – 15%,
- філія «Птахокомплекс» ТОВ «Вінницька птахофабрика», с. Оляниця – 4%.

В таблиці 2.3 приведено показники використання водних ресурсів у Вінницькій області в 2016-2018 роках.

Таблиця 2.3. Показники використання водних ресурсів у Вінницькій області в 2016-2018 роках

Показники	Од. виміру	2016 рік	2017 рік	2018 рік
1	2	3	4	5
Забрано води з природних джерел, у тому числі:	млн м ³	111,5	117,8	118,0
- поверхневої	млн м ³	95,8	101,9	101,7
- підземної	млн м ³	15,7	15,86	16,38
Забрано води з природних джерел у розрахунку на одну особу	м ³	70,2	74,1	75,62
Використано свіжої води у тому числі на потреби:	млн м ³	92,28	98,08	96,01
- господарсько-питні	млн м ³	29,77	29,58	30,34
- виробничі	млн м ³	55,9	62,29	60,59
- сільськогосподарські млн м ³				39,07
- зрошення	млн м ³	4,179	4,357	3,38
- рибогосподарські	млн м ³			
Використано свіжої води у розрахунку на одну особу	м ³	58,1	61,7	61,53
Втрачено води при транспортуванні	млн м ³	19,2	13,82	14,23

Водовідведення

У 2018 році у водні об'єкти Вінницької області скинуто 65,55 млн м³ стічних вод (у тому числі 0,988 млн м³ – забруднених):

- 28,17 млн м³ – від комунального господарства;
- 31,71 млн м³ – сільського господарства;
- 4,731 млн м³ - промисловості,
- 0,939 млн м³ – інші.

У 2018 році поверхневі води Вінницької області були забруднені органічними речовинами, сполуками азоту. Внаслідок такого забруднення спостерігалось раннє цвітіння води у річках.

В таблиці 2.4. приведена динаміка скиду забруднюючих речовин в складі стічних вод.

Таблиця 2.4. Динаміка скиду забруднюючих речовин в складі стічних вод (тис. т)

Рік	БСК 5	ХСК	Завислі речовини	Сухий залишок	Сульфати	Хлориди	Азот амонійний	Нітрати	Нітриги	Нафтопродукти	СПАР	Цинк	Фосфати	Залізо
2013	0,227	0,230	0,216	6,578	0,956	2,372	0,095	0,493	0,039	0,636	0,787	3,998	36,96	3,998
2014	0,171	0,230	0,205	7,373	1,149	2,826	0,087	0,538	0,033	0,475	0,700	0,280	51,79	4,100
2015	0,167	0,273	0,144	7,561	0,975	2,947	0,081	0,594	0,030	0,449	0,537	0,195	49,81	1,930
2016	0,160	0,287	0,113	7,710	0,858	3,053	0,052	0,538	0,032	0,540	0,444	0,220	37,77	1,623
2017	0,159	0,362	0,085	10,16	0,766	3,194	0,047	0,642	0,034	0,184	0,447	0,119	28,94	1,204
2018	0,161	0,312	0,096	10,72	1,328	3,507	0,051	0,499	0,042	0,229	0,730	0,082	42,54	1,006

Основним джерелом забруднених стічних вод є комунальне господарство, на яке припадає 99% від загального обсягу таких скидів, промисловість – 1%. Підприємства комунального господарства скинули забруднених стоків – 0,982 млн м³, промисловості – 0,006 млн м³.

У 2018 році у водні об'єкти Вінницької області скинуто 65,55 млн м³ стічних вод, у тому числі 0,988 млн м³ – забруднених; 36,43 млн м³ - нормативно-чистих без очистки; 27,69 млн м³ - нормативно очищених, 0,448 млн м³ – некатегорованих.

За рік очисні споруди прийняли 27 млн м³ стічних вод від промислових, сільськогосподарських підприємств і підприємств житлово-комунального господарства.

Спостерігається тенденція зниження ефективності роботи очисних споруд. Їх неефективна робота на комунальних підприємствах, розташованих в районних центрах, пов'язана, в першу чергу, з фізичним зношенням їх обладнання. Технічний стан практично всіх каналізаційних очисних споруд потребує їх модернізації або реконструкції та значних капіталовкладень.

Основними забруднювачами вод Вінницької області є: КП «Вінницяоблводоканал», філія «Птахокомплекс» ТОВ «Вінницька птахофабрика», КП «Хмільникводоканал», Могилів-Подільське МКП «Водоканал», КП «Іллінціводоканал», КП «Хмільникводоканал», ВП Ладжинської ТЕС АТ «ДТЕК Західенерго», ПрАТ «Вінницький ОЖК».

Якість поверхневих вод

На 44 річках, притоках Південного Бугу, Дністра, Дніпра, встановлено 95 створів контрольних спостережень. Якість води річок області впродовж останніх 5-ти років залишається стабільною, без суттєвих змін і в цілому задовільною. Вміст більшості забруднюючих речовин не перевищує ГДК для водойм господарсько-побутового призначення. Вода річок Вінницької області забруднена органічними сполуками, причому таке забруднення спостерігається протягом року. Це свідчить про забруднення вод побутовими стоками.

За результатами спостережень за якістю поверхневих вод ДУ «Вінницький обласний лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України» за останні 4 роки показники, які не відповідають гігієнічним вимогам проб за хімічними показниками, зросли з 3,8% до 19,7%, за мікробіологічними показниками – з 11,6% до 15,7%.

Дані радіологічного моніторингу поверхневих вод басейну річки Південний Буг, виконаного Басейновим управлінням водних ресурсів річки Південний Буг, свідчать про

те, що активність радіонуклідів цезію-137 і стронцію-90 знаходиться значно нижче допустимих рівнів, тобто радіаційна обстановка поверхневих водойм благополучна.

Якість питної води та її вплив на здоров'я населення

Контроль за якістю питної води здійснює ДУ «Вінницький обласний лабораторний центр МОЗ України». В останні роки спостерігається відчутне погіршення якості і безпечності питної води у порівнянні з показниками минулих років як за мікробіологічними, так і за санітарно-хімічними показниками.

Централізоване водопостачання. Якщо у 2013 році показник мікробіологічного забруднення водопровідної води становив 4,9%, то у 2017 році – 9,7% (виявлені бактерії групи кишкової палички). Високі відсотки нестандартної води за бактеріологічними показниками реєструвались у Чернівецькому районі – 31,9% та Могилів-Подільському районі – 20,1%.

За хімічними показниками мало місце зростання з 3,3% у 2013 р. до 10,3% у 2017 р. (невідповідність вимогам органолептичних показників, загальної жорсткості). Найвищі відсотки води, що не відповідають санітарним нормам за хімічними показниками реєструються в Могилів-Подільському районі – 50%, Чернівецькому – 47,7% та Хмельницькому – 34,5%. Перевищений вміст нітратів у воді виявлений у Могилів-Подільському районі – 23,1%, Шаргородському – 13,8%, Вінницькому – 11,5%.

По децентралізованому водопостачанню показник питомої ваги води, що не відповідає нормативам по мікробіологічних показниках зріс з 18,6% в 2013 році до 32,6% в 2017 році, по хімічних показниках - з 14,2% до 29,5% (невідповідність вимогам по вмісту нітратів, загальної жорсткості, органолептичних показників).

Нажаль, за санітарно-хімічними показниками в 2018 році якість води погіршилася, про що свідчать 24% проб, які не відповідали санітарним вимогам за запахом, вмістом залишкового зв'язаного хлору, каламутності. І це значною мірою пов'язано з погіршенням якості води в джерелі водопостачання – річці Південний Буг. Питома вага проб із відхиленням тут склала за мікробіологічними показниками 87%, а за санітарно-хімічними – 93%.

З метою профілактики метгемоглобінемії забезпечувався моніторинг за вмістом нітратів у питній воді. Всього досліджено на вміст нітратів 6463 проби води децентралізованого водопостачання, з яких нестандартних - 1644 або 25,4%.

Протягом останніх років випадків захворювання дітей на метгемоглобінемію в області не зареєстровано.

Щорічні аналізи факторів навколишнього середовища засвідчують негативну тенденцію зростання показників стану забруднення питної води, води поверхневих водойм, ґрунту, атмосферного повітря, що сприяє виникненню серед населення не тільки інфекційних хвороб, а і неінфекційних захворювань, алергізації організму, зниженню імунітету, розвитку захворювань серцево-судинної системи та інших захворювань.

Неякісна питна вода несприятливо впливає на здоров'я. Що стосується її хімічних компонентів, то лише деякі з них можуть привести до гострих захворювань. Проблеми в основному виникають при хронічному надходженні до організму речовин з кумулятивною токсичною дією, наприклад, важких металів або канцерогенних сполук. Високий ступінь мінералізації питної води дає певний внесок в захворюваність хворобами травної системи, в т.ч. гастритами, жовчнокам'яною, а також сечокам'яною хворобами.

В той же час якість води за санітарно-бактеріологічними показниками суттєво впливає на захворюваність гепатитом А, холерою, черевним тифом, гострими кишковими інфекціями, в т.ч. дизентерією та ін. Серед інфекцій, збудники яких передаються водним шляхом, провідне місце належить гепатиту А.

У 2018 році спалахів кишкових інфекцій, пов'язаних із вживанням населенням води незадовільної якості, в області не реєструвалось.

Земельні ресурси та ґрунти

Територія області складає 2649,2 тис. га або 4,4 % від площі України (60354,9 тис.га).

Сільськогосподарська освоєність території Вінницької області є дуже високою: більша частина території - 2064,0 тис. га (77,9 % від загальної площі території області) зайнята сільськогосподарськими землями, із них: сільськогосподарських угідь 2014,2 тис. га (76,0 % від загальної площі), в тому числі ріллі 1725,5 тис. га (65,13 % від загальної площі території), перелогів 1,0 тис. га (0,04 %), багаторічних насаджень 51,4 тис. га (1,94 %), сіножатей і пасовищ 263,3 тис. га (8,92 %).

За класифікацією ґрунтів і земель України та їх придатністю до сільськогосподарського виробництва ґрунти Вінниччини по родючості розміщуються від четвертого (70-61 бал) до восьмого (30-21 бал) класу. Це ґрунти від високої родючості (добрі землі) до групи ґрунтів низької якості (малоцінні землі) по загальній класифікації ґрунтів і земель України.

Основні ґрунти області це чорноземи (50,1% площі сільськогосподарських угідь) та сірі лісові (майже 33%).

За даними агрохімічного обстеження сільськогосподарських угідь області середній показник вмісту гумусу в ґрунтах – від 2,88 до 2,70% (по зонах області). Зрівноважений або середній показник вмісту гумусу по області складає 2,69%, що є досить низьким показником. Ґрунтів з вмістом гумусу нижче критичного рівня (2,5%) в області нараховується 523,7 тис. га, що складає 41,4%.

Баланс поживних речовин в ґрунтах області, як і баланс вмісту органічної речовини (гумусу) є також дефіцитним.

За інформацією Вінницької філії ДУ "Держґрунтохорона" "Інституту охорони ґрунтів України за результатами аналітичних досліджень на обстежених ґрунтах земель сільськогосподарського призначення, забруднених площ важкими металами не виявлено. Забруднених площ сільськогосподарських угідь залишками пестицидів, які перевищують ГДК в області немає. Усі площі сільськогосподарських угідь у нашій області вважаються не забрудненими та використовуються для вирощування сільськогосподарських культур (ГДК=5,00 Кі/км²).

ДУ "Вінницький обласний лабораторний центр МОЗ України" в ході моніторингу за станом забруднення ґрунту за звітний період досліджено:

- 1712 проб ґрунту на хімічні показники, з яких не відповідає нормативам 76 - 4,4%;
- 1605 проб на мікробіологічні показники, з яких не відповідає нормативам 81 - 5,0%;
- 2143 проби на паразитологічні показники, з яких з позитивним результатом 84 проби - 3,9%;
- 91 проба ґрунту на вміст солей важких металів, з яких 27 проб - 14,1% не відповідає нормативам;
- із досліджених 331 проби на вміст пестицидів - всі відповідають нормативам;
- із досліджених 10 проб ґрунту забруднення техногенними радіонуклідами не виявлено.

За періоди 2006-2010 та 2011-2015 років (два тури обстеження) при агрохімічних та аналітичних дослідженнях виявлено, що ґрунтовий покрив області та забезпечення його елементами живлення зазнав незначних змін. Якісні показники родючості ґрунтів з кожним туром агрохімічного обстеження частково знижуються, тому необхідно постійно проводити відповідні ґрунтоохоронні заходи. Це насамперед внесення органічних та мінеральних добрив, посіви сидератів, вапнування кислих ґрунтів (меліорація), боротьба з водною ерозією та ін.

Збільшились площі ґрунтів із меншими показниками вмісту гумусу (органічної речовини). Забезпеченість ґрунтів області легкогідролізним азотом, рухомим фосфором та обмінним калієм залишається задовільною. Суттєвих змін по цих показниках не відбулося.

До негативних змін структури ґрунтів, їх фізико-хімічних і біологічних властивостей призвели наслідки внесення мінеральних добрив й пестицидів у попередні роки. Застосування великих доз добрив може погіршити якість продукції, ґрунтових вод, що зумовлює забруднення близьких річок і водойм. Використання мінеральних добрив дало змогу певною мірою підвищити врожайність культур, однак подальше збільшення їх доз уже не сприятиме її зростанню, що буде пов'язано із зменшенням запасів гумусу в ґрунті.

Безконтрольне застосування добрив призводить до забруднення навколишнього середовища, що загрожує здоров'ю людини. Особливо небезпечне неправильне або надмірне використання пестицидів. Причому деяка їх частина трансформується, тобто виникають нові токсичні речовини (вторинна токсикація). Дати оцінку всіх наслідків впливу пестицидів неможливо через недосконалість методів дослідження.

Повне знищення ґрунтового покриву спостерігається в процесі селітебного, промислового, дорожнього й інших видах будівництва. Діяльність гірничодобувних підприємств, стихійні сміттєзвалища призводять до промислової деградації ґрунтів.

Вінниччина внаслідок значного господарського освоєння території та розвитку сільського господарства характеризується зменшенням площ, природних та природно-антропогенних ландшафтів (луками, лісами, болотами) при одночасному збільшенні питомої ваги освоєних сільськогосподарських угідь, насамперед ріллі. В цілому антропогенне перетворення агроландшафтів призвело до спрощення екосистем агроландшафтів, порушення екологічного розмаїття угідь і зв'язки між компонентами ландшафту, деградації ґрунтового покриву, переущільнення й погіршення водно-фізичних і механічних властивостей ґрунту, а на деяких територіях активізувались ерозійні та зсувні негативні процеси

Флора, фауна та природне середовище існування

За останні два століття ландшафти Вінницької області зазнали докорінних змін. В їх структурі переважають аграрні та селітебно-промислові (ландшафти населених пунктів), площа лісів зменшилася з 70 % до 13,8 % території. У природному стані залишилися натуральні ділянки вздовж річок, деякі неосушені болота, торфовища, різномірні вершини горбів, карстові форми рельєфу.

Лісистість

Вінницька область лежить у межах лісостепової зони. Рослинність області характерна для лісостепу. Ліси належать до типу середньоєвропейських лісів. Основу лісової рослинності становить граб, а до звичайних тутешніх дерев належать: дуб, ясен, липа, клен, явір, берест, осика, тополя, дика груша, дика яблуня, черемха, черешня та інші. Ліси Вінниччини на сьогоднішній день займають площу 380,3 тис. га, або біля 13,8% її загальної площі, що робить область малолісною і лісодефіцитною.

Для забезпечення екологічної рівноваги території Вінниччини, зменшення негативної дії ерозійних процесів на ґрунті та досягнення оптимального мінімального рівня лісистості 15% необхідно висадити не менше 31 тис. га нових лісів.

Рослинний світ

Рослинний світ Вінниччини вирізняється своїм багатством. У різноманітних природних комплексах на території області зустрічається близько 1200 видів рослин. По всій області поширені лісові та прибережно-водні види. Лучні та болотні види більш характерні для півночі Вінниччини, а степові – для півдня.

Близько 200 є рідкісними – такими, що зустрічаються лише в окремих місцевостях, урочищах або скорочують свій ареал. На території області виявлено дванадцять рослинних угруповань, які занесені до Зеленої книги України.

На території Вінницької області виділено такі 19 регіональних екокоридорів, які займають загальну площу 320914,3 га, тобто 12,1 % від території області.

Тваринний світ

В області дуже різноманітна фауна: водиться багато як лісових звірів (лосі, олені, зубри, дикі свині, бобрі, вовки, лиси, кози, їжаки, борсуки, куниця, тхори, зайці), так і степових (гризуни) та водяних (норка, видра). Багато водяного, болотяного, лісового й степового птаства (дикі гуси й качки, черногуз, чапля, журавель, голуби, перепелиця), бджоли в липових лісах, а в річках і озерах – розмаїття риби (короп, лящ, сом, щупак).

Всього в області налічується близько 420 видів тварин, у т.ч. риби – 30, земноводних – 11, плазунів – 8, птахів – 300, ссавців – 70.

На території області мешкає понад 94 видів тварин, занесених до Червоної книги України. Окрім цього, 59 видів тварин занесені до регіонально рідкісних видів Вінницької області, а саме: 5 видів комах, 2 види риб, 3 види земноводних, 4 види плазунів, 35 видів птахів, 11 видів ссавців.

Природно-заповідний фонд

В області налічується 420 об'єктів природно-заповідного фонду (43 загальнодержавного значення, з них 1 національний природний парк та 377 місцевого значення, з них 4 регіональних ландшафтних парки), загальною площею 62150,805 га, що складає 2,35 % від площі області.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду оформлені відповідними знаками та інформаційними матеріалами, межі цих територій та об'єктів нанесені на відповідні планово-картографічні матеріали.

Внаслідок надмірного використання природного біорізноманіття в області продовжує відбуватися процес втрати його біологічної стійкості і витіснення цінних видів флори та фауни. Розвиток продуктивних сил на теренах області призвів до зміни природних біоценозів на агроценози. Розораність на даний час сягає близько 65% від загальної площі сільгоспугідь. Як результат різке скорочення площі природних лісових, степових, лучних біоценозів.

Видове багатство як тварин, так і рослин, площа біорізноманіття стрімко зменшується через антропогенне навантаження на довкілля, відсутність збалансованого функціонування господарської діяльності.

Рекреаційні ресурси та розвиток курортних зон, туризму

Рекреаційні зони області протягом останніх років не зазнали змін. Площа земель рекреаційного призначення становить 0,3 тис.га, земель оздоровчого призначення – 0,6 тис.га.

На даний період в області нараховується 580 пам'яток архітектури та містобудування, з них 9 об'єктів згідно віднесено до об'єктів пізнавального туризму. Розроблено план розвитку державного історико-культурного заповідника "Буша", вживаються заходи з реставрації окремих пам'яток історії та культури.

Найбільш популярними видами туризму на Вінниччині є: історико-культурний, лікувально-оздоровчий, сільський зелений туризм, релігійний, спортивний туризм.

Вінниччина – одна із областей, в якій вдало поєднуються багаті природні ресурси, що можуть використовуватись для збереження і покращення здоров'я населення. Це сприятливий клімат, наявність природних мінеральних вод.

Відходи

За попередніми даними протягом 2018 року на підприємствах області утворилось 1782,2 тис.т відходів I–IV класів небезпеки, в тому числі I–III класів небезпеки – 803,7 т.

За даними статистичного обліку Головного управління статистики у Вінницькій області утворення відходів домогосподарств складає 6% від загального обсягу утворення відходів.

Із загальної кількості спалено відходів 58,4 тис.т, утилізовано – 481,7 тис.т та видалено у спеціально відведені місця – 903,8 тис.т. Найбільше відходів I–IV класів небезпеки утворилося у місті Вінниці – 28,9%, Ладижині – 24,0% до загальної кількості, а також Гайсинському – 18,9% та Крижопільському – 14,1% районах.

За категоріями матеріалів у 2018 році найбільше утворилось відходів рослинного походження (906,6 тис.т, 50,9%), відходів згоряння (433 тис.т, 24,3%), побутових та подібних відходів (167,4 тис.т, 9,4%), тваринних екскрементів, сечі та гною (130 тис.т, 7,3%), звичайний осад (104,9 тис.т, 5,9%).

Утворення відходів всіх класів небезпеки у розрахунку на одну особу склало 1,2 т, а на 1 км² – 60,0 т.

Видалено у спеціально відведені місця 903,8 тис.т відходів I-IV класу небезпеки: відходів згоряння (278,3 тис.т, 30,8%), побутових та подібних відходів (272,3 тис.т, 30,1%), змішаних та недиференційованих матеріалів (210,2 тис.т, 23,3%), відходів рослинного походження (140,9 тис.т, 15,6%).

Станом на 01.07.2017 року за даними інвентаризації в області обліковується 849,239 тонн непридатних та заборонених до використання пестицидів та агрохімікатів. Очищеними від пестицидів є 4 райони: Вінницький, Липовецький, Немирівський та Хмельницький. Усі непридатні пестициди, які обліковуються, впродовж 2016-2017 років перезатарені.

Існує проблема з ліквідацією накопичених відходів, які утворились більше десяти років тому, передача таких відходів на знешкодження є проблематичною, оскільки здійснюється за кошти утворювача відходів і потребує значних капіталовкладень. Також, такі відходи втрачають власника при ліквідації підприємств і перетворюються на проблему територіальної громади.

Непродумана політика управління відходами призвела до появи численних сміттєзвалищ, які не відповідають сучасним екологічним вимогам. Управління відходами орієнтовано на захоронення, відсутні економічні стимули для переробки та механізми притягнення до відповідальності.

Для зменшення негативного впливу від накопичених відходів у 2018 році в рамках Регіональної програми охорони навколишнього природного середовища на Вінниччині реалізовано 6 заходів з будівництва сміттесортувальних ліній/станцій та розвитку системи роздільного збору твердих побутових відходів.

В області в 161 населеному пункті запроваджене роздільне збирання окремих компонентів ТПВ (скло, папір, полімери, метал). Крім того, у м.Вінниця розпочато впровадження окремого збору сухої та вологої фракцій побутових відходів.

Здоров'я населення

Населення Вінницької області складає 1575,8 тис. осіб, з них в містах та селищах мешкають 806,3 тис. осіб, в селах – 769,5 тис. осіб. В області спостерігається стабільне зменшення кількості населення в більшості адміністративних одиниць. Зменшення загальної кількості населення області за останні 10 років (2008-2018) складає 5,76%, населення міст та селищ - 0,81%, населення сіл - 10,45%. В середньому населення області зменшується на 0,68% на рік. Очікувана тривалість життя при народженні в Україні становила у 2015 році 71,4 років. Вінницька область відноситься до регіону з високим рівнем загроз репродуктивному потенціалу.

Динаміка зміни чисельності населення Вінницької області за роками наведена в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5. Динаміка зміни чисельності населення Вінницької області за роками

Назва показника \ Рік	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Всього, тис. осіб, у тому числі:	1660,0	1650,6	1641,2	1634,2	1627,0	1618,3	1610,6	1602,2	1590,4	1575,8
Сільського, тис. осіб	847,4	836,4	827,1	818,4	811,0	803,0	795,8	788,8	780,3	769,5
Міського, тис. осіб	812,6	814,2	814,1	815,8	816,0	815,3	814,8	813,4	810,1	806,3

Доведено, що здоров'я і захворюваність у дорослих визначаються станом здоров'я і досвідом на попередніх етапах життя, і систематичним чином відображає економічні, соціальні, пов'язані з навколишнім середовищем, біомедичні та інші вагомні чинники, які впливають на показники здоров'я.

Одним із найважливіших соціальних індикаторів суспільного прогресу, потенціалом економічного зростання та безпеки держави, що займає провідне місце у системі цінностей будь-якої цивілізованої країни, є стан здоров'я населення, який відображає благополуччя нації, її соціально-економічне, екологічне, демографічне, санітарно-гігієнічне становище тощо.

Загальна захворюваність населення оцінюється за показниками поширення хвороб, первинної захворюваності та інвалідності.

Структури розподілу рейтингових місць за показником первинної захворюваності міського та сільського населення відрізняються. Перше місце в обох структурах займають хвороби органів дихання. У сільській місцевості на другому місці – хвороби системи кровообігу, на третьому – травми та отруєння. У містах друге місце посідають хвороби сечостатевої системи, третє – хвороби системи кровообігу.

У структурі поширення захворюваності за класами хвороб серед міського та сільського населення перше місце займають хвороби системи кровообігу (31,0%), майже 20% – хвороби органів дихання, 10% – хвороби органів травлення та по 5,5% – хвороби сечостатевої системи, кістково-м'язової системи та сполучної тканини. Показники поширення хвороб та первинної захворюваності населення відрізняється за статтю – у жінок вони вищі на 25% та 12% відповідно.

Інвалідність визначається як соціальна недостатність унаслідок обмеження життєдіяльності людини, яка викликана порушенням здоров'я і потребує соціального захисту та допомоги. За період 2001-2015 років кількість людей з інвалідністю з вперше встановленим діагнозом постійно характеризувалася стрибкоподібною тенденцією у напрямку скорочення і за зазначений період скоротилася на четверту частину.

Основними причинами набуття інвалідності у населення є: хвороби системи кровообігу (понад 22% інвалідів), злоякісні новоутворення (22%), хвороби кістково-м'язової та сполучної тканин (понад 11%), травми, отруєння та ряд інших зовнішніх причин (11%).

Однією з найважливіших медико-біологічних та соціальних проблем є захворюваність населення на злоякісні новоутворення. Визначити, які чинники впливають на територіальну диференціацію захворюваності та поширення злоякісних новоутворень, достатньо складно. Такий вплив мають спадковість, вікова структура та тривалість життя населення з огляду на те, що у осіб старших вікових груп захворювання діагностується частіше. Безперечно, має вплив і такий чинник як якість життя.

Вінницька область відноситься до третьої групи регіонів України за показником захворюваності населення на злоякісні новоутворення (з вищим за середній рівнем - 340-370 хворих на 100 тис. населення).

Захворюваність населення на серцево-судинні хвороби у 2015 році склала 4,3 тис. хворих на 100 тис. населення. Серцево-судинні захворювання займають провідне місце серед причин смертності хворих.

Показники захворюваності населення на активний туберкульоз для Вінницької області становить до 50 випадків на 100 тис. населення. Захворюваність населення на всі форми активного туберкульозу серед міських жителів скорочується, тоді як у сільській місцевості даний показник характеризується стрибкоподібною динамікою зі зростанням.

Окрему групу захворювань, які спричиняються живими збудниками, мають здатність передаватися від хворої до здорової людини, викликаючи епідемії, формують інфекційні хвороби. Рівень захворюваності населення Вінницької області один з найнижчих в Україні (менше 2 тис. хворих на 100 тис. населення.) Захворюваність на інфекційні хвороби у міських поселеннях майже вдвічі вищий, ніж у сільській місцевості. Найвищу частку мають грип та гострі інфекції верхніх дихальних шляхів, наступну позицію займає вітряна віспа, третю позицію – гострі кишкові інфекції.

Поширеними серед населення є алергічні реакції організму на різного роду збудників: від природних (рослинних) до хімічних та побутових.

Аналіз динаміки захворюваності населення

Динаміку захворюваності населення Вінницької області за 1995-2017 роки (згідно даних Головного управління статистики у Вінницькій області приведено в таблиці 2.6 та відображено на рисунку 2.2.

Таблиця 2.6. Динаміка захворюваності населення Вінницької області за 1995-2017 роки

роки	Кількість уперше зареєстрованих випадків захворювань, тис.									
	усього	у тому числі								
		новоутворення	хвороби нервової системи	хвороби системи кровообігу	хвороби органів дихання	хвороби шкіри та підшкірної клітковини	хвороби кістково-м'язової системи і сполучної	хвороби сечостатевої системи	уроджені аномалії (вади розвитку), деформації та хромосомні	травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх причин
1995	1198,2	10,9	131,3	66,2	513,2	74,2	67,5	64,3	1,7	82,2
1996	1177,6	11,3	124,7	68,1	494,7	70,3	66,2	66,9	1,9	77,8
1997	1185,0	11,6	120,8	73,0	276,9	66,1	65,1	66,5	2,0	72,6
1998	1223,9	13,2	132,5	79,1	545,5	65,9	68,2	74,5	2,3	71,6
1999	1346,3	14,7	47,4	90,2	585,7	68,1	74,0	77,9	2,4	72,9
2000	1379,1	14,0	47,7	105,7	598,4	67,8	74,8	79,0	2,0	71,7
2001	1458,0	14,9	51,7	126,0	632,6	74,2	73,7	84,1	2,1	69,3
2002	1413,4	14,4	49,5	135,7	594,9	70,3	73,4	84,1	2,1	69,1
2003	1442,3	14,6	49,4	132,5	626,6	68,3	73,8	85,6	1,9	76,3
2004	1430,0	16,0	51,8	121,7	630,0	69,4	75,9	86,8	1,9	70,6
2005	1438,5	15,5	52,5	113,1	649,0	71,7	75,3	84,6	1,8	68,1
2006	1420,9	15,7	52,2	107,7	631,1	74,9	76,1	81,9	1,8	69,1
2007	1430,1	15,1	50,9	105,9	653,2	73,9	73,4	81,6	1,7	70,5
2008	1410,8	14,0	50,9	103,9	648,0	71,0	74,6	78,3	1,9	69,4
2009	1408,3	14,6	50,0	100,6	664,2	68,4	69,6	75,2	1,7	69,2
2010	1412,6	15,1	51,7	95,1	670,5	69,6	69,8	75,2	1,9	70,8
2011	1344,3	16,5	49,3	91,5	616,6	67,7	67,8	74,0	2,0	69,4
2012	1239,3	15,4	45,2	88,6	555,4	55,2	61,1	70,7	2,3	66,0
2013	1198,1	15,5	44,1	86,7	553,9	52,7	57,6	65,3	2,0	63,7
2014	1146,7	15,1	42,0	78,9	544,4	48,0	55,3	59,6	2,5	62,4
2015	1130,2	14,5	38,1	72,4	546,3	48,0	55,4	59,5	2,4	61,8
2016	1097,7	15,0	35,9	68,6	552,6	41,9	52,0	55,4	2,5	55,2
2017	1020,8	15,0	31,3	63,5	530,0	38,1	47,2	50,5	2,7	46,9

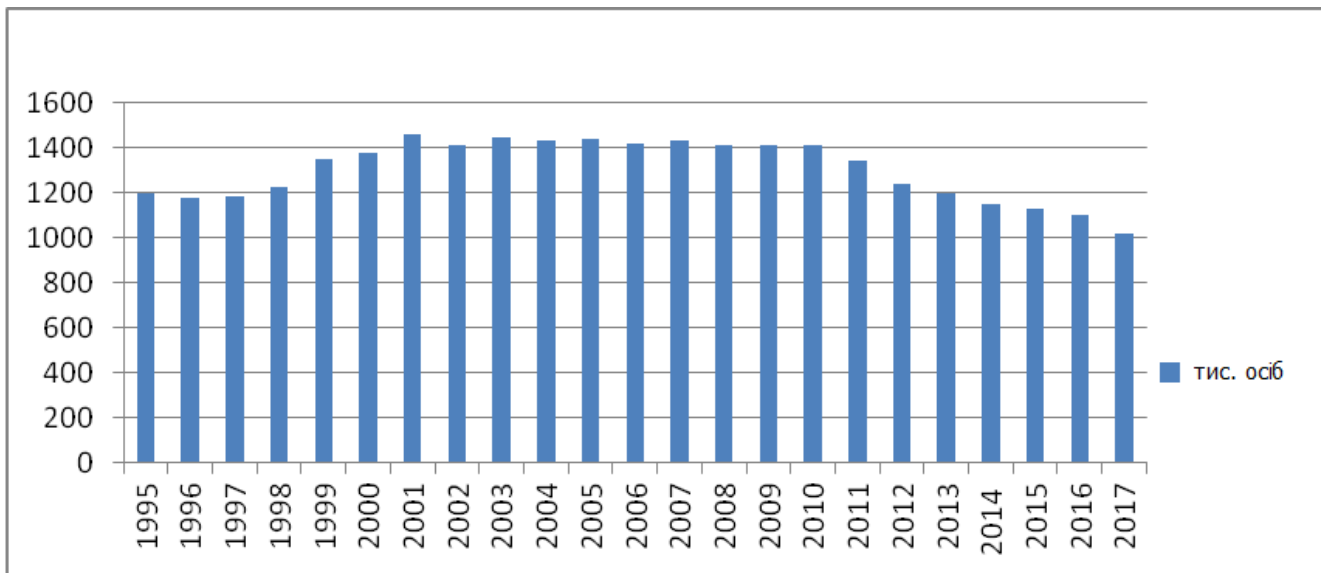

Рис. 2.2. – Динаміка захворюваності населення

Вінницька область має таку динаміку поширення захворювань:

- серцево-судинні захворювання: стрибкоподібна динаміка із значним зростанням;
- злоякісні новоутворення серед населення: зі стабільним зростанням;
- туберкульоз: зі стабільним і дуже значним скороченням;
- ВІЛ-інфекція серед населення: зі стабільним скороченням;
- інфекційні та паразитарні хвороби: зі стабільним значним скороченням;
- хвороби органів дихання: стрибкоподібна динаміка з незначним скороченням.

Вінницька область в сумі має 31 бал за бальною оцінкою тенденцій динаміки різних видів захворювань населення і за результатами цієї оцінки відноситься до регіонів із переважанням позитивних рис динаміки показників захворюваності населення (за виключенням захворюваності на злоякісні новоутворення, серцево-судинні хвороби та ВІЛ/СНІД).

Протягом 2012 – 2017 років у Вінницькій області зафіксовано стійку тенденцію до зниження поширеності хвороб серед населення та зниження рівнів первинної захворюваності.

Негативна тенденція зростання показників стану забруднення питної води, води поверхневих водойм, ґрунту, атмосферного повітря сприяє виникненню серед населення не тільки інфекційних хвороб, а і неінфекційних захворювань, алергізації організму, зниженню імунітету, розвитку захворювань серцево-судинної системи та інших захворювань.

На сьогодні можливість ризику для здоров'я людини від забруднення повітря не викликає сумніву, але якісні дані про кількісні ефекти впливу зустрічаються не так часто внаслідок того, що забруднення повітря широко розповсюджене і важко підібрати неекспоновані групи населення для контролю. За період до 2018 року не виявляється чіткої кореляції між рівнями забруднення довкілля і рівнем захворюваності.

Неякісне очищення зворотних вод є причиною забруднення водойм, різних джерел водопостачання населення, погіршення якості питної води, і відповідно, до поширення інфекційних хвороб. Неякісна питна вода несприятливо впливає на здоров'я. Що стосується її хімічних компонентів, то лише деякі з них можуть привести до гострих захворювань. Проблеми в основному можуть виникнути при хронічному надходженні до організму речовин з кумулятивною токсичною дією, наприклад, важких металів або канцерогенних сполук. Високий ступінь мінералізації питної води дає певний внесок в захворюваність хворобами травної системи, в т.ч. гастритами, жовчнокам'яною, а також

сечокам'яною хворобами. У Вінницькій області об'єм забруднених вод оцінюється як незначний.

Збудників інфекційних хвороб в водоймах протягом останніх років не виявлялись. Радіаційна обстановка поверхневих водойм благополучна. Активність радіонуклідів у поверхневих водах Вінницької області є практично незмінною протягом останніх років. Радіаційна ситуація в області не ускладнювалась.

Прогнозні зміни поточного стану довкілля, якщо документ державного планування не буде прийнято

За результатами вищенаведеної інформації можна прийти до висновку, що наразі спостерігаються тенденції до погіршення стану довкілля.

Серед найважливіших чинників, що можуть призвести до екологічної загрози, є незворотне вилучення природних ресурсів, недосконалість застосованих технологій використання відходів як вторинної сировини, що є наслідком недостатньо збалансованої антропогенної та техногенної діяльності, невисокий рівень надання послуг у сфері управління відходами і розвиток відповідної інфраструктури в області.

Для Вінницької області проблемним є той аспект, що більшість полігонів та звалищ ТПВ технологічно не облаштовані системами захисту підземних вод, атмосферного повітря, ґрунтів та експлуатуються з порушенням вимог санітарного законодавства. Фактичний вплив більшості місць захоронення ТПВ залишається невідомим з причини відсутності системи моніторингу впливу місць захоронення ТПВ на довкілля. Проте очевидним є те, що полігони та сміттєзвалища є причиною погіршення якості підземних та поверхневих вод, ґрунтів, атмосферного повітря у районі їх розташування.

При незмінній ситуації і надалі спостерігатиметься переповнення місць захоронення ТПВ, що є загрозою санітарно-екологічному благополуччю, негативному впливу на довкілля та на умови проживання населення, включаючи показники здоров'я.

За даними інвентаризації в області обліковуються непридатні та заборонені до використання пестициди та агрохімікати. Крім того в області є ризики, пов'язані з небезпечними відходами, у тому числі з непридатними до використання та забороненими до застосування хімічними засобами захисту рослин, які на сьогодні зберігаються на складах не завжди з дотриманням вимог екологічної безпеки; неналежним управлінням специфічними видами відходів, що утворюються у процесі медичного обслуговування, ветеринарної практики, пов'язаних з ними дослідних робіт, які можуть призвести до різних інфекційних захворювань в разі потрапляння на полігони і звалища. Також в області існують об'єкти, на яких накопичені небезпечні відходи

Ця категорія токсичних речовин забруднює навколишнє середовище, проникає в питну воду, сировину тваринного і рослинного походження, продукти харчування і завдає істотної шкоди здоров'ю людини.

Встановлено, що здоров'я людини залежить від стану довкілля. Це означає, що у людей, котрі проживають в екологічно чистій місцевості, здоров'я може бути кращим, ніж у людей, які живуть в екологічно забрудненій місцевості.

У випадку неприйняття РПУВ значних змін стану навколишнього середовища не передбачається, проте при незмінному стані системи управління відходами, поточний стан довкілля матиме тенденцію до погіршення. В зоні ризику знаходяться якість атмосферного повітря, підземних вод, ґрунтів на територіях, прилеглих до існуючих об'єктів зберігання та захоронення відходів. А підвищення рівня забруднення довкілля провокує виникнення гострих та хронічних захворювань різної форми та генезису у населення, що проживає у межах, які зазнають техногенного навантаження.

3. Характеристика поточного стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу

Сучасний стан навколишнього природного середовища Вінницької області та динаміка його змін охарактеризовані на підставі аналізу стану компонентів довкілля (атмосферного повітря, водних ресурсів, земельних ресурсів та ґрунтів, флори та фауни, а також поводження з відходами) в попередньому розділі.

Також надана характеристика кліматичних та метеорологічних умов області та стану здоров'я населення.

Оцінка тенденцій передбачала порівняння основних екологічних параметрів та показників за останні роки. СЕО охоплює аналіз ймовірного впливу на стан довкілля, умови життєдіяльності та здоров'я населення в результаті впровадження Регіонального плану управління відходами Вінницької області на період до 2030 року.

Загальний стан навколишнього природного середовища та здоров'я населення при реалізації РПУВ не зазнають негативного впливу. Стан та якість довкілля прогнозується на теперішньому рівні з динамікою покращення та підвищення рівня життя населення з одночасним зменшенням існуючих факторів впливу (надходження забруднюючих речовин у атмосферне повітря, природні водойми та ґрунти).

Разом з тим, в межах окремих територій, які на цей момент пов'язані з існуючими об'єктами поводження з відходами та/або будуть такими в майбутньому будуть відбуватись більш значимі впливи та зміни.

Так, регіональним планом передбачається ліквідація полігонів ТПВ, які не відповідають санітарному та екологічному законодавству, переведення промислових відходів агропромислового комплексу в розряд побічної продукції, що призведе до ліквідації чи суттєвих змін у впливі місць видалення промислових відходів.

Натомість, створення нових (крупних) полігонів ТПВ та створення об'єкту поглибленої переробки побутових відходів призведе до збільшення антропогенного навантаження на цих територіях по окремих компонентах довкілля або їх сукупності, проте в допустимих межах.

Отже, є певні території та конкретні місця, на яких відбудуться зміни відчутного характерного внаслідок реалізації програми. Тому доцільно розглядати потенційний вплив та наслідки реалізації РПУВ саме на цих територіях. Характеристика стану довкілля та умов життєдіяльності населення на територіях, що зазнають найбільшого впливу, приведено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1. Характеристика стану довкілля та умов життєдіяльності населення на територіях, що зазнають найбільшого впливу

Територія, що зазнає впливу	Об'єкт впливу	Заплановані заходи	Прогнозний стан довкілля, рівень життя та благополуччя
Територія Людавської сільської ради Жмеринського району за межами населеного пункту.	Комплекс по знешкодженню побутових відходів (об'єкт механіко-біологічного перероблення)	Створення об'єкту поглибленого перероблення відходів (механіко-біологічне перероблення МБП) на земельній ділянці 148,8 га.	<p>При функціонуванні МБП вплив на довкілля в районі розміщення об'єкту буде негативний, проте помірний. При цьому рівень впливу та стан навколишнього середовища та його компонентів знаходитиметься в межах норм згідно санітарного та екологічного законодавства.</p> <p>Можливість утворення продуктів перероблення у вигляді твердого палива, вторинної сировини, компосту та біостабілізованого залишку відходів (в разі застосування компостування біовідходів), біогазу та біовідходів (в разі застосування анаеробного оброблення біовідходів). Створення додаткових робочих місць забезпечить підвищення рівня життя населення району за рахунок наповнення місцевого бюджету.</p>
Джуринська сільська рада, Шаргородський район.	Джуринський отрутомогильник, де зберігається орієнтовно 2100 т непридатних ХЗЗР.	<p>1) Ліквідація накопичених непридатних до застосування ХЗЗР шляхом вивезення відходів за межі області /держави для подальшого оброблення та знешкодження.</p> <p>2) Очищення та реабілітація земельних ділянок, забруднених непридатними до застосування ХЗЗР.</p>	<p>Зменшення соціального напруження в зоні впливу Джуринського отрутомогильника.</p> <p>Уникнення реальної загрози забруднення довкілля високотоксичними речовинами, зниження ризиків загрози життя і здоров'ю мешканців прилеглих територій, району та області.</p> <p>При цьому прогнозується значне покращення якості повітря і ґрунту з досягненням рівнів ГДК пестицидів, що на даний час перевищують встановлені норми в районі отрутомогильника в ґрунті: для ДДТ –</p>

Територія, що зазнає впливу	Об'єкт впливу	Заплановані заходи	Прогнозний стан довкілля, рівень життя та благополуччя
			<p>в 13,8 раз; метафос – в 8 раз; фосфамід – в 3,6 раз; гексахлорциклогексан – в 4 рази; в повітрі: ДДТ -2 2,3 раз, метафос – 2 2,5 разів</p> <p>Хоча дані про вплив отрутомогоильника на ґрунтові води відсутні, очевидним буде відсутність впливу за рахунок ненадходження ХЗЗР в підземні горизонти, чому сприяє відсутність змішування з ґрунтом, очищення бункерів зберіганні відходів, що містять СО₂.</p>
<p>1) с. Людавка Жмеринського р-ну 2) с. Широке, Барська ОТГ; 3) м. Бершадь; 4) м. Іллінці; 5) м. Калинівка; 6) смт. Крижопіль; 7) сел. Мур. Курилівці; 8) с. Суворовське, Тульчинська ОТГ.</p>	<p>Регіональні полігони відходів, що не є небезпечними (згідно кластеризації).</p>	<p>1) Створення регіональних полігонів відходів за рахунок будівництва нових або розширення існуючих полігонів зі створенням нових карт.</p> <p>2) Облаштування полігонів системою збирання та утилізації полігонного біогазу.</p> <p>3) Потреби в захороненні відходів на період не менше 20 років</p>	<p>Спостерігатиметься негативний вплив на довкілля в районі місцевості, проте він помірним.</p> <p>Забезпечення відповідності нормам проектування та функціонування регіональних полігонів сприятиме дотриманню норм згідно чинного санітарного та екологічного законодавства, при цьому рівень впливу та стан навколишнього середовища та його компонентів знаходитиметься не перевищуватиме допустимих значень.</p> <p>Система збирання біогазу забезпечить зменшення забруднення атмосферного повітря починаючи з 2030 року</p>
<p>Територія розташування в зоні впливу сміттєзвалищ та полігонів.</p>	<p>Сміттєзвалища і полігони, що переповнені і не відповідають встановленим вимогам.</p>	<p>1) Припинення експлуатації/закриття та рекультивация сміттєзвалищ і полігонів відходів, що не є небезпечними, які не відповідають встановленим вимогам.</p> <p>2) Приведення полігонів</p>	<p>Більшість полігонів та звалищ ТПВ не облаштовані системами захисту підземних вод, атмосферного повітря, ґрунтів у відповідності до вимог чинного законодавства. Тому з реалізацією запланованих в РПУВ заходів спостерігатиметься підвищення якості навколишнього середовища в районі розташування сміттєзвалищ.</p>

Територія, що зазнає впливу	Об'єкт впливу	Заплановані заходи	Прогнозний стан довкілля, рівень життя та благополуччя
		відходів, що не є небезпечними, у відповідність із встановленими вимогами.	
<p>1) м. Тульчин; 2) с. Гулівці Калинівський район;</p> <p>3) Території розташування діючих худобомогильників та біотермічних ям.</p>	<p>Калинівський і Тульчинський заводи по виробництву м'ясо-кісткового борошна (ветсанзаводи).</p> <p>Худобомогильники та біотермічні ями.</p>	<p>1) Модернізація Калинівського та Тульчинського ветсанзаводів за рахунок реконструкції основних засобів та фізично зношеного обладнання, а також забезпечення сталого обслуговування території області.</p> <p>2) Усунення виявлених недоліків худобомогильників та біотермічних ям для захоронення трупів тварин.</p> <p>3) Припинення експлуатації/закриття худобомогильників та біотермічних ям для захоронення трупів тварин, які підлягають закриттю.</p> <p>4) Створення інфраструктури з видалення відходів тваринного походження.</p> <p>5) Створення об'єктів з термічного знешкодження / спалювання відходів тваринного походження.</p>	<p>Покращення стану довкілля та зменшення загроз санітарно-епідеміологічного характеру і ризиків для здоров'я населення.</p> <p>Покращення якості атмосферного повітря в районі розташування об'єктів, зменшення забруднення стічних вод, ґрунтів.</p>
<p>1) м. Бар; 2) м. Бершадь; 3) с. Бджільна Теплицького р-ну; 4) с. Мартинівка Жмеринського р-ну;</p>	<p>Бардонакопичувачі в районі розташування спиртових</p>	<p>1) Паспортизація місць видалення барди спиртової.</p> <p>2) Забезпечення екологічно</p>	<p>Зменшення задіяних площ земельних ділянок місць видалення відходів барди спиртової.</p> <p>Зменшення соціального напруження.</p>

Територія, що зазнає впливу	Об'єкт впливу	Заплановані заходи	Прогнозний стан довкілля, рівень життя та благополуччя
5) м. Немирів; 6) с. Дружне Калинівського р-ну; 7) с. Уладівка Літинського р-ну; 8) смт. Чечельник 9) с. Юрківці Могилів-Подільського р-ну; 10) м. Ладижин; 11) м. Гайсин; 12) смт. Тростянець.	заводів області.	безпечного функціонування місць видалення барди спиртової. 3) Зменшення обсягів видалення барди спиртової за рахунок запровадження технологій утилізації. 4) Використання барди спиртової зернової в якості кормової добавки для худоби. 5) Створення централізованих об'єктів з оброблення відходів барди спиртової.	Зменшення ризиків надмірного екологічного навантаження на довкілля, в тому числі зникнення неприємних запахів, поліпшення якості атмосферного повітря, зменшення забруднення стічних вод, ґрунтів.
1) м. Гайсин; 2) с. Жданівка Хмільницького р-ну; 3) м. Іллінці; 4) с. Гродківка Крижопільського р-ну; 5) смт. Томашпіль; 6) с. Михайлин Козятинського р-ну; 7) с. Соколівка Крижопільського р-ну; 8) с. Моївка Чернівецького р-ну; 9) с. Капустяни Тростянецького р-ну.	Поля фільтрації цукрових заводів з розміщенням дефекату.	1) Паспортизація місць видалення дефекату. 2) Забезпечення екологічно безпечного функціонування місць видалення дефекату. 3) Мінімізації видалення дефекату на поля фільтрації, шляхом застосування методології більш чистого виробництва та впровадження найкращих доступних технологій та методів керування.	Зменшення задіяних площ земельних ділянок місць видалення відходів дефекату за рахунок мінімізації обсягів утворення відходів. Зменшення ризиків надмірного екологічного навантаження на довкілля, в тому числі зникнення неприємних запахів, поліпшення якості атмосферного повітря, зменшення забруднення стічних вод.

Оскільки РПУВ в основному спрямований на створення комплексної системи управління відходами різних видів, і має обмежити їх негативний вплив на довкілля і здоров'я населення, від виконання заходів Регіонального плану можна очікувати позитивні результати на всій території області, а це є важливим індикатором розвитку Вінницької області та підвищення рівня здоров'я та життя населення.

4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом

Не викликає сумніву, що безпека навколишнього природного середовища має важливий вплив на здоров'я та благополуччя людини. Загальновідомі екологічні ризики вносять свій вклад в статистику захворюваності та смертності населення. Вплив екологічної ситуації (наряду з генетичними факторами та способом життя) є основоположним фактором, що визначає стан здоров'я населення.

Лише забруднення повітря, яке є одним з найбільш серйозних факторів ризику для здоров'я, викликає випадки хвороб та смерті з причин, яких можна було б уникнути.

При цьому переважна частина людей дихають забрудненим повітрям. Частина населення до цього часу користується водопостачанням, засобами санітарії і гігієни, що не відповідають вимогам безпеки, що вносить чималий вклад в захворюваність і як наслідок смертність, яких можна було уникнути. Велика частка випадків захворювання пов'язана зі станом водних екосистем, які можуть бути поліпшені за рахунок природоохоронних заходів.

Беручи до уваги аналіз досліджень та доповідь 2016 року, підготовлену ВООЗ «Запобігання захворюванню через здорове довкілля: глобальна оцінка тягаря хвороб від екологічних ризиків», можна стверджувати, що 23% глобальних смертей пов'язані зі змінними факторами навколишнього природного середовища. При цьому 68% цих смертей оцінені з використанням доказових порівняльних методів оцінки ризиків. Оцінка інших екологічних впливів була здійснена за допомогою експертних висновків. Від захворюваності найбільше потерпає населення в країнах з низьким рівнем доходу.

Відомо, що прямо пов'язати ті чи інші наслідки для здоров'я населення з впливом конкретних факторів дуже важко (так само, як і навпаки, довести відсутність такого зв'язку), оскільки вплив на здоров'я часто неспецифічний і носить опосередкований характер, до того ж можуть спостерігатися кумулятивні ефекти, пов'язані з кількома факторами впливу.

Іншими словами, виділити внесок об'єктів інфраструктури управління відходами у вплив на здоров'я населення, на фоні безлічі інших факторів і кумулятивних ефектів являється непростим завданням, що в рамках СЕО не визначає обов'язковості доведення прямого зв'язку між здоров'ям населення та впливом об'єктів інфраструктури управління відходами.

Тому достатньо виявити екологічні проблеми та можливі ризики для навколишнього середовища та здоров'я населення, пов'язані з реалізацією РПУВ.

При цьому доцільно розглянути проблеми та ризики впливу стосовно кожного виду відходів, що дасть змогу чіткого розуміння можливих впливів та наслідків (таблиця 4.1).

Таблиця 4.1. Екологічні проблеми та ризики впливу на довкілля та здоров'я населення

Назва відходу	Суть екологічної проблеми	Ризики впливу	Компоненти довкілля, що можуть зазнавати впливу
Муніципальні відходи			
Побутові відходи Відходи інфраструктури населених пунктів	1) Переповнення місць захоронення ТПВ. 2) Забезпеченість окремих територій області місцями захоронення ТПВ знаходиться на межі критичного стану.	Більшість полігонів та звалищ ТПВ не облаштовані системами захисту підземних вод, атмосферного повітря, ґрунтів у відповідності до вимог чинного законодавства. Фактичний вплив більшості місць захоронення ТПВ залишається невідомим з причини відсутності системи моніторингу впливу місць захоронення ТПВ на довкілля	Підземні води, атмосферне повітря, ґрунти
Небезпечні відходи			
Небезпечні відходи, відпрацьовані нафтопродукти, відходи, що містять СОЗ	1) Наявність небезпечних відходів в складі побутових. 2) Наявність об'єктів, на яких присутні накопичені за попередній період небезпечні відходи. 3) Більшість місць накопичення непридатних ХЗЗР не мають власника. Їх стан або незадовільний, або існують значні ризики його погіршення з переходом в незадовільний. 4) Відсутня інформація про фактичні обсяги утворення відпрацьованих нафтопродуктів в області (дані існуючих систем обліку є не повними та значно відрізняються між собою). 5) Відсутня інформація про фактичний рух небезпечних відходів після їх передачі власниками спеціалізованим організаціям.	Відсутність інформації щодо утворення та обліку небезпечних відходів у складі побутових відходів в області. Стан місць накопичення непридатних небезпечних відходів незадовільний, або існують значні ризики його погіршення з переходом в незадовільний. Вплив на довкілля призводить до погіршення якості повітря та ґрунту (перевищення ГДК за забруднюючими речовинами) в районі місць накопичення даних відходів.	Підземні води, атмосферне повітря, ґрунти
Промислові відходи			
Відходи виробництва спирту етилового	1) Відсутність установок з оброблення / перероблення технологічних відходів виробництва спирту етилового. 2) Відсутність фактичних даних про відповідність діючих місць видалення	Поля фільтрації (бардонакопичувачі) займають значні площі земельних ділянок, мають підвищені ризики надмірного екологічного навантаження на довкілля та виникнення соціальних напружень.	Підземні води, атмосферне повітря, ґрунти

Назва відходу	Суть екологічної проблеми	Ризики впливу	Компоненти довкілля, що можуть зазнавати впливу
	відходів (барди спиртової) вимогам законодавства.		
Відходи виробництва олії соняшникової	1) Проблеми та загрози, пов'язані з відходами виробництва олії соняшникової, не виявлені. 2) Лушпиння соняшникове утилізується шляхом виготовлення паливних пелетів. В області експлуатується котельне обладнання, що працює на соняшковому лушпинні.	Проблеми та загрози, пов'язані з відходами виробництва олії соняшникової в Вінницькій області, не виявлені	-
Відходи виробництва цукру (жом, меляса, дефекат)	1) На поля фільтрації видаляється дефекат, який накопичується на протязі багатьох років та забруднює територію. 2) Відсутні фактичні дані про відповідність діючих місць видалення відходів вимогам законодавства.	Поля фільтрації займають значні площі земельних ділянок, мають підвищені ризики надмірного екологічного навантаження на довкілля. Загроз і ризиків, пов'язаних з використанням жому та меляси немає	Грунтові води, ґрунт, атмосферне повітря
Відходи хімічних речовин і хімічної продукції	1) Накопичення на території області багатотоннажного відходу – фосфогіпсу.	Ризик потрапляння накопичених відходів у водні об'єкти та атмосферне повітря.	Поверхневі та підземні води, атмосферне повітря, ґрунти.
Відходи постачання електроенергії (шлак паливний, пил зольний вугільний, шлам від знесолення води)	Накопичення відходів на золошлаковідвалі (Ладизинська ТЕС).	Проблеми та загрози, пов'язані з відходами Ладизинської ТЕС, не визначені. Очевидний факт ризику впливу на довкілля існує.	Грунтові води, ґрунт, атмосферне повітря
Відходи добувної промисловості	Враховуючи незначні обсяги утворення відходів добувної промисловості в області. Екологічні проблеми відсутні.	В області відсутні проблеми та загрози, пов'язані з відходами добувної промисловості	-
Відходи будівництва та знесення	Відсутність системи управління відходами будівництва та знесення.	Ризики не визначені через відсутність діючої системи управління цією категорією відходів	-
Відходи сільського господарства (рослинного походження, тваринного походження)	1) В області (обласній державній адміністрації) відсутні дані про об'єкти оброблення відходів сільського господарства рослинного походження. 2) Зношеність обладнання ветсанзаводів.	Проблеми та загрози, пов'язані з відходами сільського господарства рослинного походження, не виявлені. Порушення правил поводження з сільськогосподарськими відходами тваринного	Поверхневі та підземні води, атмосферне повітря, ґрунти, здоров'я

Назва відходу	Суть екологічної проблеми	Ризики впливу	Компоненти довкілля, що можуть зазнавати впливу
	3) Накопичення відходів тваринництва в худобомогильниках і біотермічних ямах. 4) Невідповідність діючих худобомогильників та біотермічних ям вимогам екологічної та ветеринарно-санітарної безпеки.	походження можуть призводити до значних погіршень стану довкілля та виникнення загроз санітарно-епідеміологічного характеру. Ризик інфекційних спалахів.	населення
Відходи упаковки	Відсутність діючої системи управління відходами упаковки в області.	Значні обсяги утворення відходів упаковки та неорганізоване належним чином і, як наслідок, безконтрольне поводження з ними призводять до ризику виникнення проблем санітарно-екологічного характеру, а також до захаращення довкілля, погіршення естетичного вигляду територій населених пунктів та поза їхніми межами.	Ґрунти, повітря
Відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО)	У Вінницькій області відсутні об'єкти з ВЕЕО, що відповідають вимогам чинного законодавства та застосовуються для надання послуг з оброблення ВЕЕО.	Ризики не визначені через відсутність діючої системи управління цією категорією відходів.	-
Відпрацьовані батарейки та акумулятори	В області відсутня діюча система управління відпрацьованими батарейками, батареями та акумуляторами.	Ризики не визначені через відсутність діючої системи управління цією категорією відходів.	-
Медичні відходи	1) Відсутність систематизації даних щодо управління медичними відходами. 2) Порушення ліцензійних умов в сфері управління медичними відходами. Порушення з боку медичних закладів полягають у передачі медичних відходів організаціям, що не мають відповідних ліцензій. Порушення з боку інших суб'єктів господарювання полягає в наданні послуг у сфері поводження з медичними відходами не маючи відповідних ліцензій. 3) Відсутність в області інституційної структури, до повноважень якої входить	Недотримання правил поводження з медичними відходами категорії В походження можуть призводити до загроз санітарно-епідеміологічного характеру.	Ґрунти, підземні води, здоров'я населення

Назва відходу	Суть екологічної проблеми	Ризики впливу	Компоненти довкілля, що можуть зазнавати впливу
	питання щодо управління медичними відходами на регіональному рівні. 4) Низький рівень технічного забезпечення інфраструктури управління медичними відходами категорії В.		
Зняті з експлуатації транспортні засоби	В області відсутні дані про утворення знятих з експлуатації транспортних засобів та управління ними.	За браком наявної інформації, на момент розроблення РПУВ проблеми та загрози, пов'язані з відходами знятих з експлуатації транспортних засобів, не визначені.	-
Осади стічних вод комунальних очисних споруд	Проблемою в сфері управління осадами стічних вод є низький рівень контролю за обсягами утворення цієї категорії відходів, а саме низька якість даних щодо обсягів утворення осаду.	Ризик потрапляння накопичених відходів у водні об'єкти та атмосферне повітря.	Атмосферне повітря, ґрунти, поверхневі та підземні води

Для поліпшення ситуації в області в сфері поводження з відходами та вирішення екологічних проблем та пов'язаних з ними ризиків необхідний комплекс заходів, спрямованих на зменшення забруднень та впливу на здоров'я населення, а також соціально-економічних заходів, спрямованих на підвищення якості життя.

Варто зазначити, що для можливості зменшення впливу на стан довкілля важливим є аналіз проблем та ризиків, визначення заходів по зменшенню впливу на довкілля при розробленні СЕО документів державного планування місцевого рівня, що пов'язані з реалізацією регіонального плану. За необхідності, а також наявності територій з природоохоронним статусом в районі розташування об'єктів поводження з відходами при розробленні СЕО документів державного планування місцевого рівня доцільно провести аналіз ризиків впливу на ці території, якщо такі ризики існують.

РПУВ спрямований на створення та розвиток комплексної системи поводження з відходами відповідно до державних будівельних і санітарних норм, тому результатом його впровадження можна очікувати покращення стану навколишнього природного середовища та здоров'я населення, що призведе до створення більш сприятливих умов для життєдіяльності людини.

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування

Зобов'язання у сфері охорони довкілля

Відповідно до Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» (№ 722/2019) має бути забезпечено дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, які узгоджені з глобальними цілями сталого розвитку до 2030 року, проголошеними резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, зокрема:

- ціль 12 - забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва;
- ціль 13 - вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та її наслідками.

Міжнародні зобов'язання України в сфері управління відходами базуються на положеннях:

- Рамкової Директиви № 2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19 листопада 2008 р. «Про відходи та скасування деяких директив»;
- Директиви Ради № 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 р. «Про захоронення відходів»;
- Директиви № 2006/21/ЄС Європейського парламенту та Ради від 15 березня 2006 р. «Про управління відходами видобувних підприємств, та якою вносяться зміни до Директиви 2004/35/ЄС»;
- Директиви 94/62/ЄС Європейського парламенту та Ради від 20 грудня 1994 р. «Про упаковку та відходи упаковки»;
- Директиви 2012/19/ЄС Європейського парламенту та Ради від 4 липня 2012 р. «Про відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО)»;
- Директиви 2006/66/ЄС Європейського парламенту та Ради від 6 вересня 2006 р. «Про батарейки і акумулятори та відпрацьовані батарейки і акумулятори».

Мета, стратегічні цілі та завдання національної екологічної політики закріплені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року».

На національному рівні зобов'язання України в сфері управління відходами закріплені Національною стратегією управління відходами в Україні до 2030 року, схваленою Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 820-р.

Основними міжнародними правовими документами щодо запобігання негативному впливу на здоров'я населення на етапі розроблення та прийняття документів державного планування є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. В Україні проведення СЕО регламентується Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» (№ 2354-VIII від 20.03.2018).

Регіональні стратегічні цілі Вінницької області закріплені Стратегією збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на відповідний період. Станом на момент розроблення РПУВ період дії Стратегії був визначений до 2020 року. Період планування, охоплений РПУВ підпадає під наступний на період Стратегічного планування розвитку області, а саме до 2027 року.

Шляхи врахування зобов'язань під час підготовки документа державного планування

Під час розроблення РПУВ зобов'язання у сфері охорони довкілля, що встановлені на міжнародному та державному рівнях, враховані перш за все через встановлення цільових показників РПУВ, які визначені з урахуванням зобов'язань, прийнятих Україною.

Крім того, при розробленні РПУВ враховувалися принципи управління відходами, що закріплені на рівні європейського законодавства, зокрема:

- дотримання ієрархії пріоритетів управління відходами;
- принцип «оплати забруднювачем»;
- принцип запобігання та принципу превентивних дій;
- принципи самодостатності та наближеності;
- принципи передбачливості та сталості, врахування технічних можливостей та економічної ефективності, захисту ресурсів, врахування загальних наслідків для довкілля, здоров'я людини, економіки та соціуму.

Урахування при розробленні РПУВ вимог українського законодавства, що стосується сфери управління відходами, дозволило врахувати відповідні зобов'язання національного рівня.

Аналіз відповідності РПУВ національним екологічним цілям наведений у таблиці 5.1.

Аналіз відповідності РПУВ регіональним стратегічним цілям наведений у таблиці 5.2.

Таблиця 5.1. Аналіз відповідності РПУВ національним екологічним цілям

№	Діяльність, передбачена РПУВ	Ціль 1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва	Ціль 2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України	Ціль 3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України	Ціль 4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення	Ціль 5. Удосконалення та розвиток державної системи природо-охоронного управління
1	2	3	4	5	6	7
	РПУВ у цілому	+3	+13	+15	+16	+13
1	Створення та розвиток інституційної структури регіональної системи управління відходами	+1	+2	+1	+2	+5
1.1	Завдання 1. Забезпечення реалізації РПУВ	0	+1	+1	+1	+1
1.2	Завдання 2. Зміцнення кадрового потенціалу у сфері управління відходами	0	0	0	0	+1
1.3	Завдання 3. Вдосконалення системи інформаційного забезпечення сфери управління відходами	0	0	0	0	+1
1.4	Завдання 4. Підвищення обізнаності населення щодо управління відходами	+1	+1	0	0	0
1.5	Завдання 5. Організація діяльності щодо зниження навантаження на довкілля від існуючих об'єктів оброблення та видалення відходів				+1	+1
2	Управління муніципальними відходами	+2	+3	+4	+4	+1

№	Діяльність, передбачена РПУВ	Ціль 1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва	Ціль 2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України	Ціль 3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України	Ціль 4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення	Ціль 5. Удосконалення та розвиток державної системи природо-охоронного управління
1	2	3	4	5	6	7
2.1	Завдання 1. Вдосконалення та підтримання регіональної системи управління муніципальними відходами	+1	+1	+1	+1	0
2.2	Завдання 2. Розвиток інфраструктури збирання муніципальних відходів	+1	+1	+1	+1	0
2.3	Завдання 3. Розвиток інфраструктури оброблення муніципальних відходів	0	+1	+1	+1	0
2.4	Завдання 4. Розвиток інфраструктури видалення (захоронення) муніципальних відходів	0	0	+1	+1	+1
3	Управління небезпечними відходами	0	0	+1	+1	+2
3.1	Завдання 1. Вдосконалення системи управління відпрацьованими нафтопродуктами	0	0	0	0	+1
3.2	Завдання 2. Управління відходами, що містять СО ₂ (непридатними до застосування ХЗЗР)	0	0	+1	+1	+1
4	Управління промисловими відходами	0	+2	+2	+2	+1

№	Діяльність, передбачена РПУВ	Ціль 1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва	Ціль 2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України	Ціль 3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України	Ціль 4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення	Ціль 5. Удосконалення та розвиток державної системи природо-охоронного управління
1	2	3	4	5	6	7
4.1	Завдання 1. Мінімізація навантаження на довкілля місць видалення відходів спиртової та цукрової промисловості	0	+1	+1	+1	+1
4.2	Завдання 2. Створення інфраструктури для оброблення промислових відходів	0	+1	+1	+1	0
5	Управління відходами будівництва та знесення	0	+1	+1	+1	0
5.1	Завдання 1. Створення інфраструктури для оброблення відходів будівельно-ремонтних робіт	0	+1	+1	+1	0
6	Управління відходами сільського господарства	0	+2	+2	+2	+1
6.1	Завдання 1. Створення інфраструктури для управління відходами рослинного походження	0	+1	+1	+1	0
6.2	Завдання 2. Створення інфраструктури для управління відходами тваринного походження	0	+1	+1	+1	+1
7	Управління медичними	0	+1	+1	+1	+1

№	Діяльність, передбачена РПУВ	Ціль 1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва	Ціль 2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України	Ціль 3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України	Ціль 4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення	Ціль 5. Удосконалення та розвиток державної системи природо-охоронного управління
1	2	3	4	5	6	7
	відходами					
7.1	Завдання 1. Вдосконалення системи управління медичними відходами	0	0	0	0	+1
7.2	Завдання 2. Створення/розвиток інфраструктури у сфері управління медичними відходами	0	+1	+1	+1	0
8	Управління знятими з експлуатації транспортними засобами	0	+1	+1	+1	+1
8.1	Завдання 1. Створення/розвиток інфраструктури для збирання, зберігання, розбирання знятих з експлуатації транспортних засобів, повторного використання та відновлення відходів, що утворилися після розбирання знятих з експлуатації транспортних засобів	0	+1	+1	+1	+1
9	Управління осадами стічних вод від комунальних очисних	0	+1	+2	+2	+1

№	Діяльність, передбачена РПУВ	Ціль 1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва	Ціль 2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України	Ціль 3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України	Ціль 4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення	Ціль 5. Удосконалення та розвиток державної системи природо-охоронного управління
1	2	3	4	5	6	7
	споруд					
9.1	Завдання 1. Вдосконалення системи управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд	0	0	+1	+1	+1
9.2	Завдання 2. Повторне використання осадів стічних вод	0	+1	+1	+1	0

+1 – діяльність РПУВ добре узгоджується з національною екологічною ціллю (цифра показує кількість завдань РПУВ)

0 – діяльність РПУВ нейтральна по відношенню до національної екологічної цілі

-1 – діяльність РПУВ суперечить національній екологічній цілі (цифра показує кількість завдань РПУВ)

Таблиця 5.2. Аналіз відповідності РПУВ регіональним стратегічним цілям, визначеним на період планування

Регіональні стратегічні цілі	РПУВ	Примітка
1. Конкурентоздатний регіон на основі інноваційного та сталого розвитку	Опосередкована відповідність	
2. Регіон належного та ефективного урядування	Опосередкована відповідність	
3. Регіон сталого гуманітарного розвитку	Опосередкована відповідність	
4. Регіон спроможних громад та успішних людей	Опосередкована відповідність	
5. Регіон безпечного середовища 5.1. Забезпечення санітарного та екологічного благополуччя 5.1.1. Знешкодження непридатних та заборонених пестицидів та агрохімікатів 5.1.2. Розвиток інфраструктури регіональних кластерів з управління відходами 5.1.3. Підтримка повторного використання та переробки вторинної сировини 5.1.4. Формування культури відповідального споживання та поводження з відходами	Повна узгодженість	Для Стратегічної цілі 5 наведена деталізація оперативної цілі і завдань, що прямо пов'язані з діяльністю за РПУВ

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків

Очікуваними наслідками реалізації РПУВ є зниження навантаження на довкілля, пов'язане з утворенням відходів та поводженням з ними. При цьому реалізація заходів зі створення об'єктів інфраструктури управління відходами, модернізації таких об'єктів, а також експлуатація об'єктів управління відходами будуть супроводжуватися додатковими факторами впливу на довкілля.

Негативні впливи на довкілля, що будуть виникати при створенні, модернізації та експлуатації інфраструктурних об'єктів, не будуть перевищувати нормативно допустимих рівнів. Це буде забезпечуватись застосуванням сучасних технічних рішень та проходженням процедури оцінки впливу на довкілля (ОВД), за потреби.

Очікується, що реалізація РПУВ буде мати лише опосередкований вплив на здоров'я населення через прямі впливи на складові довкілля.

Експертні дані з оцінки ймовірного впливу РПУВ на складові довкілля відповідно до контрольного переліку наведені у таблиці 6.1.

Очікувані позитивні наслідки реалізації РПУВ, що формалізовані в РПУВ у вигляді цільових показників його реалізації, наведені у таблиці 6.2. При цьому слід враховувати, що цими показниками позитивні наслідки не обмежуються. За окремими видами відходів чистові значення очікуваного позитивного ефекту не визначаються через значний рівень невизначеності, що зумовлений зовнішніми і внутрішніми факторами.

Довгострокові наслідки від прийняття РПУВ важко переоцінити, оскільки передбачається вдосконалення системи поводження з відходами, створення нових або реконструкція об'єктів управління відходами, що не відповідають вимогам санітарної та екологічної безпеки. Очевидно, що довгостроковими наслідками є покращення якості компонентів довкілля та підвищення рівня добробуту населення, що буде результатом виконання та дотримання умов РПУВ.

Оцінка та аналіз запланованих заходів РПУВ свідчить про пом'якшення можливих негативних кумулятивних впливів, пов'язаних з виконанням програми та досягненням цільових показників.

Кожен з цільових показників РПУВ в поєднанні з всіма запланованими заходами та комплексним підходом до системи управління відходами забезпечить досягнення максимального позитивного ефекту реалізації програми, що є позитивними синергічними наслідками (сумарний ефект, який полягає в суттєвій перевазі взаємодії кількох факторів разом замість дії кожного окремо компоненту).

Таблиця 6.1. Оцінка ймовірного впливу РПУВ на довкілля відповідно до контрольного переліку

Чи може реалізація РПУВ спричинити		Негативний вплив			Пом'якшення ситуації, що існує	Примітка
		Так	Ймовірно	Ні		
Атмосферне повітря						
1	Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел		+		+	Створення об'єктів інфраструктури оброблення відходів призведе до утворення додаткових стаціонарних джерел викидів. Ліквідація полігонів і звалищ та зменшення обсягів захоронення відходів призведе до зменшення викидів.
2	Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел	+				Розвиток системи збирання та перевезення побутових відходів, збільшення автопарку сміттєвозів призведуть до збільшення викидів.
3	Погіршення якості атмосферного повітря			+	+	Окремі проектні рішення, передбачені РПУВ, призведуть до утворення додаткових джерел викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря. При цьому це не буде призводити до забруднення атмосферного повітря до рівнів, що перевищують нормативно допустимий. У результаті реалізації заходів РПУВ буде зменшено викиди забруднюючих речовин від полігонів та звалищ ТПВ.
4	Появу джерел неприємних запахів		+		+	Створення об'єктів термічного знешкодження відходів може призводити до появи джерел неприємних запахів. За умови дотримання вимог законодавства це не повинно призводити до виникнення несприятливих для населення ситуацій. Реалізація окремих заходів РПУВ буде супроводжуватися поліпшенням якості атмосферного повітря, зокрема: - забезпечення екологічно безпечного

Чи може реалізація РПУВ спричинити		Негативний вплив			Пом'якшення ситуації, що існує	Примітка
		Так	Ймовірно	Ні		
						функціонування місць видалення барди спиртової; - модернізація санветзаводів; - тощо.
Кліматичні зміни						
5	Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату			+		
6	Вплив на зміну клімату (збільшення викидів парникових газів)			+	+	Деталізовані дані про вплив РПУВ на викиди парникових газів наведені нижче.
7	Пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптація до них			+		РПУВ не передбачена діяльність у сфері пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптація до них, а також діяльність, що опосередковано впливає на ці процеси.
Водні ресурси						
8	Збільшення обсягів скидів у поверхневі води			+		
9	Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)			+		
10	Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти			+		
11	Значне зменшення кількості води, що використовується для водопостачання населенню			+		

Чи може реалізація РПУВ спричинити		Негативний вплив			Пом'якшення ситуації, що існує	Примітка
		Так	Ймовірно	Ні		
12	Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод			+		
13	Появу загроз для людей і об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)			+		
14	Зміни напрямків і швидкості течії поверхневих вод або обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкта			+		
15	Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону			+		
16	Зміни напрямку або швидкості потоків підземних вод			+		
17	Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)			+		
18	Забруднення підземних водоносних горизонтів				+	<p>Причинами зменшення забруднення підземних вод є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зменшення кількості полігонів і звалищ відходів, що не відповідають екологічним і санітарним вимогам; - ліквідація накопичених в області непридатних до застосування ХЗЗР, очищення та реабілітація земельних ділянок, забруднених непридатними до

Чи може реалізація РПУВ спричинити		Негативний вплив			Пом'якшення ситуації, що існує	Примітка
		Так	Ймовірно	Ні		
						застосування ХЗЗР; - впорядкування управління відходами тваринництва та побічними продуктами тваринного походження, не призначеними для споживання людиною; - інше.
Відходи						
19	Збільшення кількості утворених ТПВ			+	+	
20	Збільшення кількості утворених чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки		+		+	РПУВ містить заходи, спрямовані на зменшення кількості утворення промислових відходів, проте якщо в області буде відбуватися загальне зростання промислового потенціалу, це може супроводжуватися збільшенням обсягів утворення відходів
21	Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки		+		+	
22	Спорудження об'єктів поводження з відходами, які можуть мати значний вплив на довкілля	+			+	Окремі об'єкти інфраструктури управління відходами, створення яких передбачається РПУВ, відносяться до таких, що можуть мати значний вплив на довкілля. Також у результаті реалізації РПУВ буде ліквідовано значну кількість об'єктів, що мають значний вплив на довкілля, зокрема полігони та звалища ТПВ, місця зберігання непридатних до застосування ХЗЗР тощо.
23	Утворення або накопичення радіоактивних відходів			+		
Земельні ресурси						
24	Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару			+		
25	Посилення вітрової або водної			+		

Чи може реалізація РПУВ спричинити		Негативний вплив			Пом'якшення ситуації, що існує	Примітка
		Так	Ймовірно	Ні		
	ерозії ґрунтів					
26	Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу			+		
27	Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози, через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури			+		
28	Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель		+		+	Створення об'єктів інфраструктури управління відходами призведе до потреби у використанні земельних ділянок. Закриття та рекультивация полігонів та звалищ також може призвести до зміни структури земельного фонду.
29	Виникнення конфліктів чи соціальної напруги, пов'язаних з земельними ресурсами		+			Можливо виникнення конфліктів чи соціальної напруги, пов'язаних зі створенням окремих об'єктів управління відходами, зокрема: <ul style="list-style-type: none"> - регіональних полігонів; - об'єктів поглибленого перероблення відходів; - можливо інших.
Об'єкти природно-заповідного фонду, екомережа та біорізноманіття						
30	Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території)			+		

Чи може реалізація РПУВ спричинити		Негативний вплив			Пом'якшення ситуації, що існує	Примітка
		Так	Ймовірно	Ні		
31	Негативний вплив на екомережу			+		
32	Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві			+		
33	Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин			+		
Рекреаційні зони та культурна спадщина						
34	Будь-який вплив на кількість і якість рекреаційних можливостей			+	+	Передбачається, що реалізація РПУВ призведе до загального поліпшення стану довкілля та його рекреаційних можливостей
35	Будь-який вплив на об'єкти історико-культурної спадщини					
36	Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'яток природи тощо)			+	+	Передбачається, що ліквідація несанкціонованих звалищ, забезпечення населення якісними та доступними послугами у сфері поводження з відходами, ліквідація та/або приведення у відповідність до екологічних вимог інших місць зберігання або видалення відходів призведе до загального поліпшення естетичних показників об'єктів довкілля.
Населення та інфраструктура						
37	Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території			+		
38	Вплив на стан забезпечення житлом або виникнення нових			+		

Чи може реалізація РПУВ спричинити		Негативний вплив			Пом'якшення ситуації, що існує	Примітка
		Так	Ймовірно	Ні		
	потреб у житлі					
39	Суттєвий вплив на транспортну систему, зміни в структурі транспортних потоків			+		
40	Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень			+		
41	Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги			+	+	Передбачається, що реалізація РПУВ забезпечить населення якісними та доступними послугам у сфері поводження з побутовими відходами.
42	Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей			+	+	РПУВ передбачає: - ліквідацію небезпечних об'єктів – місць зберігання непридатних до застосування ХЗЗР (вивезення непридатних до застосування ХЗЗР на знешкодження, очищення та реабілітація земельних ділянок, забруднених непридатними до застосування ХЗЗР); - створення об'єктів з термічного знешкодження/спалювання медичних відходів категорії В (інфекційно небезпечних); - впорядкування діяльності з видалення відходів тваринного походження (побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною, у т.ч. небезпечних).
Екологічне управління та моніторинг						
43	Послаблення правових і економічних механізмів			+	+	РПУВ включає напрям діяльності, спрямований на створення та розвиток інституційної

Чи може реалізація РПУВ спричинити		Негативний вплив			Пом'якшення ситуації, що існує	Примітка
		Так	Ймовірно	Ні		
	контролю в галузі екологічної безпеки					структури регіональної системи управління відходами, у т.ч. зміцнення кадрового потенціалу у сфері управління відходами та вдосконалення системи інформаційного забезпечення сфери управління відходами.
44	Погіршення екологічного моніторингу			+	+	РПУВ включає підрозділ «Моніторинг Регіонального плану». Кожним структурним підрозділом, що є відповідальним за моніторинг реалізації РПУВ, у межах своєї компетенції буде розроблено план моніторингу реалізації РПУВ та встановлено процедура виконання моніторингу.
45	Усунення механізмів впливу ОМС на процеси екологічного управління			+	+	Органи місцевого самоврядування є ключовим виконавцем РПУВ і мають найбільший вплив на результати його реалізації.
46	Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва			+	+	РПУВ передбачено створення центру запровадження більш чистих виробництв (технологій).
Інше						
47	Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів			+	+	Одним з принципів, що закладався на етапі розроблення РПУВ, було дотримання ієрархії пріоритетів управління відходами. РПУВ включає заходи спрямовані на: <ul style="list-style-type: none"> - попередження утворення відходів; - повторне використання відходів; - перероблення / рециклінг відходів; - перероблення відходів з використанням їх енергетичного потенціалу. Все це спрямоване на зменшення використання природних ресурсів.

Чи може реалізація РПУВ спричинити		Негативний вплив			Пом'якшення ситуації, що існує	Примітка
		Так	Ймовірно	Ні		
						Реалізація РПУВ не призведе до істотного збільшення використання будь-якого окремого виду природних ресурсів.
48	Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу			+		
49	Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії		+		+	Збільшення споживання палива може бути зумовлено розвитком системи збирання та перевезення муніципальних відходів. Реалізація заходів РПУВ, спрямованих на використання енергетичного потенціалу відходів, дозволить замінити викопні види палива.
50	Суттєве погіршення якості природного середовища			+	+	Погіршення якості природного середовища в результаті реалізації РПУВ не передбачається. Заходи РПУВ спрямовані на поліпшення якості довкілля.
51	Появу можливостей для досягнення короткострокових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому			+		
52	Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, негативний прямиий або опосередкований вплив на добробут людей			+	+	РПУВ включає діяльність, спрямовану на підвищення екологічної свідомості населення. Такі заходи, якщо їх аналізувати окремо, не призведуть до суттєвих поліпшень. При цьому системна робота з населенням протягом тривалого часу дозволить отримувати суттєві позитивні результати.

Таблиця 6.2. Очікувані результати реалізації РПУВ

Показники реалізації РПУВ	Фактичне значення	Планове значення	
	2019	2019 - 2023	2024 - 2030
1	2	3	4
Приведення об'єктів оброблення та видалення відходів у відповідність до встановлених вимог, відсотків	-	-	100
Збільшення обсягів відходів, що спрямовуються на перероблення, відсотків	27	-	50
Зменшення загального обсягу відходів, що захоронюються, відсотків	51,2	40	35
Збільшення обсягів побутових відходів, що спрямовуються на перероблення, відсотків	0,39	10	40
Збільшення обсягів побутових відходів, що спрямовуються на термічну утилізацію, відсотків	0	-	10
Зменшення обсягів захоронення побутових відходів, відсотків	99,59	83	36
Зменшення кількості місць для видалення побутових відходів, одиниць	741	611	58
Вивезення накопичених непридатних до застосування ХЗЗР на знешкодження за межі області, відсотків до обсягу	-	100%	-
Очищення та реабілітація земельних ділянок, забруднених непридатними до застосування ХЗЗР, відсотків до площ	-	100%	100%
Забезпечення екологічно безпечного функціонування місць видалення барди спиртової	-	-	100%
Зменшення обсягів видалення барди спиртової за рахунок запровадження технологій утилізації, відсотків до обсягу утворення	-	10%	30%
Забезпечення екологічно безпечного функціонування місць видалення дефекату	-	-	100%
Зменшення обсягів видалення дефекату за рахунок запровадження технологій «більш чистого виробництва», відсотків до обсягу утворення	-	10%	30%
Функціонування об'єктів зі зберігання відходів тваринного походження (у т.ч. побічних продуктів тваринного походження) у відповідності до вимог екологічного та ветеринарно-санітарного законодавства, відсотків до кількості	-	100%	100%
Збільшення обсягів утилізації відходів тваринного походження, у т.ч. тваринних екскрементів, відсотків від обсягу відходів, які підлягають утилізації	-	-	100%
Припинення експлуатації/закриття худобомогильників та біотермічних ям для захоронення трупів тварин, які підлягають	-	100%	-

Показники реалізації РПУВ	Фактичне значення	Планове значення	
	2019	2019 - 2023	2024 - 2030
1	2	3	4
закриттю з причин невідповідності вимогам екологічного та ветеринарно-санітарного законодавства, відсотків до кількості таких об'єктів			

Вплив РПУВ на викиди парникових газів.

РПУВ передбачена діяльність, що пов'язана з викидами парникових газів. Основними з напрямів такої діяльності є:

- захоронення побутових та інших відходів на полігонах та звалищах;
- біологічне оброблення відходів;
- утилізація відходів з використанням їх енергетичного потенціалу;
- термічне знешкодження відходів.

Як правило, викиди метану з полігонів та звалищ відходів є найбільшим джерелом викидів парникових газів в сфері управління відходами¹.

Результат впливу реалізації РПУВ на викиди парникових газів оцінюється за різницею обсягів викидів за сценарієм без реалізації РПУВ та сценарієм реалізації РПУВ.

Викиди парникових газів при захороненні побутових відходів на полігонах та звалищах.

При захороненні побутових та інших відходів на полігонах і звалищах відбувається анаеробне розкладання біовідходів і окремих інших відходів органічного походження (наприклад папір, текстиль). При цьому утворюється так званий полігонний біогаз, який у своєму складі містить парникові гази. Застосування технологічних рішень зі збирання та утилізації полігонного біогазу зменшує вклад полігонів на викиди парникових газів.

Таким чином при захороненні побутових та інших відходів утворюється наступні парникові гази:

- діоксид вуглецю (CO₂);
- метан (CH₄);
- закис азоту (N₂O).

Методології визначення обсягів парникових газів від полігонів та звалищ враховують лише метан. Обсяги викидів N₂O не враховуються через їх незначну кількість. Викиди двоокису вуглецю (CO₂) біологічного походження не враховуються як парникові, оскільки аналогічна кількість CO₂ була спожита рослинами, з яких потім вуглець перейшов до органічних речовин, потім за ланцюгом до відходів і повернувся до атмосфери у вигляді викидів CO₂¹.

¹ МГЭИК 2006, Руководящие принципы национальных инвентаризаций парниковых газов МГЭИК, 2006 г., Подготовлено Программой МГЭИК по национальным кадастрам парниковых газов, Игглестон Х.С., Буэндиа Л., Мива К., Нгара Т. и Танабе К. (редакторы). Опубликовано: ИГЕС, Япония.

Припущення, за якими визначалися обсяги викидів парникових газів.

При інерційному розвитку системи управління відходами (у разі неприйняття або невиконання РПУВ):

- питомі обсяги утворення побутових відходів та їх морфологічний склад суттєво не будуть змінюватися протягом періоду планування (до 2030 року);
- захоронення побутових відходів м. Вінниця буде здійснюватися на полігоні, облаштованому системою збирання та утилізації полігонного біогазу. Це можливо у разі продовження експлуатації полігону, розташованого на землях Стадницької сільської ради Вінницького району, або при захороненні відходів на новому полігоні, облаштованому системою збирання та утилізації біогазу;
- використання біовідходів у власних домогосподарствах, у т.ч. їх компостування, а також спалювання рослинних та інших відходів у власних домогосподарствах буде поширеним у сільській місцевості;
- практика захоронення відходів інших міст і селищ буде близькою до існуючої.

При реалізації РПУВ:

- питомі обсяги утворення побутових відходів та їх морфологічний склад суттєво не будуть змінюватися протягом періоду планування (до 2030 року);
- показники реалізації заходів зі зменшення обсягів захоронення відходів будуть відповідати плановим значенням та цільовим показникам РПУВ;
- в якості об'єкту поглибленого перероблення відходів розглядається створення об'єкту МБП;
- біовідходи, що захоронюватимуться на регіональному полігоні Жмеринського кластеру, будуть біостабілізовані на об'єкті МБП;
- регіональні полігони будуть облаштовані системою збирання та утилізації полігонного біогазу, але збирання та утилізація полігонного біогазу здійснюватиметься після 2030 року.

Розрахунки обсягів викидів парникових виконані з урахуванням наступних аспектів.

Розрахунок викидів метану в місцях захоронення відходів здійснюється з використанням наступних методик та методичних рекомендацій:

- AMS-III.G. Small-scale Methodology: Landfill methane recovery;
- TOOL04. Methodological tool: Emissions from solid waste disposal sites;
- з використанням окремих параметрів за замовчуванням відповідно до керівних принципів національних інвентаризацій парникових газів¹.

В аналізі обсягів викидів парникових газів та величини їх зниження не враховувалися складові, пов'язані з заміщенням використання викопних палив при утилізації полігонного біогазу, при використанні твердого палива, отриманого з побутових відходів або енергетичної утилізації біогазу, отриманого при анаеробному переробленні біовідходів.

В аналізі обсягів викидів парникових газів та величини їх зниження не враховувалося додаткове споживання енергоресурсів, пов'язане зі здійсненням діяльності у сфері управління відходами.

В розрахунках визначалися лише обсяги парникових газів, зумовлені прямими викидами метану в місцях захоронення відходів від тих відходів, що будуть захоронюватися в період 2021-2030 років.

Викиди парникових газів (метану) виражені у величинах CO₂ еквіваленту, враховуючи, що парниковий коефіцієнт метану складає 21.

Розрахункові значення викидів парникових газів, пов'язаних з реалізацією РПУВ у частині захоронення муніципальних відходів, наведені на рисунку 6.1.

Загальне зниження викидів парникових газів від захоронення муніципальних відходів при реалізації РПУВ за період 2021-2030 роки буде складати орієнтовно 58,75 тис. тонн екв. CO₂ (рис. 6.2).

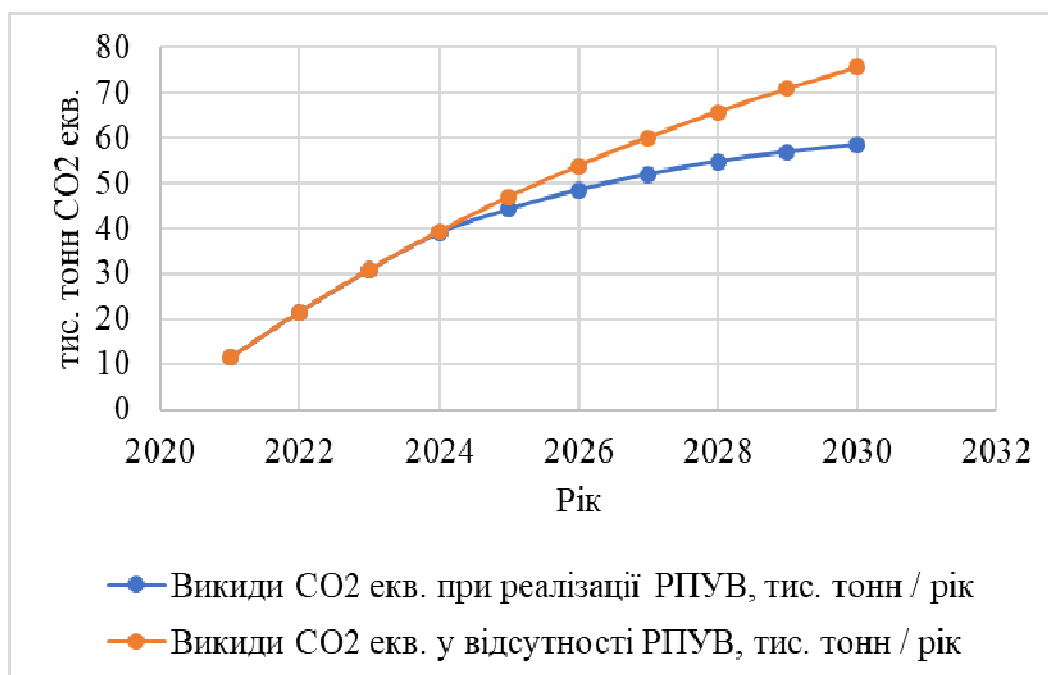

Рис. 6.1. Розрахункові значення викидів парникових газів, пов'язаних з реалізацією РПУВ у частині захоронення муніципальних відходів.

Рис. 6.2. Загальне зниження викидів парникових газів від захоронення муніципальних відходів при реалізації РПУВ.

Біологічне оброблення відходів

РПУВ передбачається діяльність в напрямі біологічного оброблення відходів, яка включає компостування та/або анаеробне оброблення відходів (біовідходів у складі побутових відходів, відходів від утримання зелених насаджень населених місць, рослинних сільськогосподарських відходів, відходів тваринного походження тощо).

Перевагами біологічного оброблення відходів є зменшення обсягу захоронення відходів, стабілізація відходів, знищення патогенних мікроорганізмів у відходах і вироблення біогазу для подальшого використання в якості енергоносія.

Утворені при біологічній обробці кінцеві продукти можуть, в залежності від їх якості, бути перероблені, або як органічне добриво, поліпшувач ґрунту, або видалені на полігони.

У разі застосування технологій аеробного оброблення (компостування) буде виділятися двоокис вуглецю (CO_2), але він має біологічне походження та не враховується, як той, що додає парникового ефекту оскільки аналогічна кількість CO_2 була спожита рослинами з яких потім вуглець перейшов до органічних речовин, потім за ланцюгом до відходів і повернувся до атмосфери у вигляді викидів CO_2 ¹. У анаеробних ділянках компосту може утворюватися в невеликій кількості метан, який у більшості випадків окислюється всередині компосту. Піддані оцінці викиди метану, що потрапляють в атмосферу, знаходяться в діапазоні від менше одного відсотка до декількох відсотків загального вмісту вуглецю в матеріалі (Beck-Friis, 2001; Detzel *et al.*, 2003; Arnold, 2005)¹.

При компостуванні також можуть утворюватися викиди N_2O . Діапазон оцінюваних викидів варіюється в межах від менше 0,5 відсотків до 5 відсотків загального вмісту азоту в матеріалі (Petersen *et al.*, 1998; Hellebrand 1998; Vesterinen, 1996; Beck-Friis, 2001; Detzel *et al.*, 2003)¹.

Метан, що утворюється при анаеробному обробленні біовідходів, використовується в якості енергоресурсу, це призводить до двох позитивних складових зниження викидів парникових газів.

По-перше. Метан має парниковий коефіцієнт 21. При його спалюванні утворюється оксид вуглецю з парниковим коефіцієнтом 1. Це за загальним балансом дає позитивний ефект щодо зниження викидів парникових газів.

По-друге. Використання метану, отриманого на об'єктах анаеробного оброблення відходів, призводить до заміщення викопного палива. Тобто відбувається зменшення використання викопного палива з усіма супутніми позитивними екологічними наслідками, у тому числі зменшення викидів парникових газів.

Біовідходи після біологічного оброблення при їх використанні або захороненні вже не будуть розкладатися та утворювати метан (парниковий газ).

Кількісні значення очікуваного зниження викидів парникових газів на даному етапі визначити неможливо внаслідок значних невизначеностей відносно параметрів таких проектів.

Утилізація відходів з використанням їх енергетичного потенціалу.

РПУВ передбачається діяльність в напрямку використання енергетичного потенціалу відходів, як муніципальних так і інших видів.

Використання енергетичного потенціалу відходів призводить до заміщення викопного палива. Тобто відбувається зменшення використання викопного палива з усіма супутніми позитивними екологічними наслідками, у тому числі зменшення викидів парникових газів.

Кількісні значення очікуваного зниження викидів парникових газів на даному етапі визначити неможливо внаслідок значних невизначеностей відносно параметрів таких проектів.

Термічне знешкодження відходів.

РПУВ передбачається діяльність в напрямі термічного знешкодження відходів, передусім це стосується медичних відходів категорії В та окремих відходів тваринного

походження (побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною), що відносяться до небезпечних.

Найбільш розповсюдженим варіантом термічного знешкодження небезпечних відходів є спалювання.

Спалювання відходів буде джерелами викидів парникових газів. Викидаються такі гази, як CO₂, метан (CH₄) і закису азоту (N₂O). Зазвичай, при спалюванні відходів CO₂ виділяється значно більше, ніж CH₄ і N₂O¹.

Кількісні значення очікуваного зниження викидів парникових газів на даному етапі визначити неможливо внаслідок значних невизначеностей відносно параметрів таких проектів.

Висновки щодо ймовірного впливу РПУВ на довкілля.

Атмосферне повітря

Суттєвого впливу реалізації РПУВ на атмосферне повітря не очікується.

Реалізація окремих заходів РПУВ буде призводити до збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, окремих – до зменшення.

Створення додаткових об'єктів інфраструктури і поява нових джерел викидів не буде призводити до викидів, що перевищують нормативно допустимі величини.

Розвиток системи збирання та перевезення побутових відходів, збільшення автопарку смітєвозів призведуть до збільшення викидів. При цьому кількість смітєвозів та режим їх руху за маршрутами збирання відходів не буде суттєво впливати на загальні обсяги викидів від автотранспорту відповідних територій області. Використання сучасних смітєвозів забезпечить дотримання вимог законодавства щодо параметрів викидів від автотранспорту.

Реалізація окремих заходів РПУВ буде супроводжуватися зменшенням обсягів викидів та поліпшенням якості атмосферного повітря, зокрема:

- закриття полігонів та звалищ;
- зменшення обсягів захоронення біовідходів;
- забезпечення екологічно безпечного функціонування місць видалення барди спиртової;
- модернізація санветзаводів;
- тощо.

Кліматичні зміни

Очікується загальний позитивний вплив реалізації РПУВ на запобігання кліматичним змінам через загальне зменшення викидів парникових газів.

Очікуване зниження викидів парникових газів від захоронення муніципальних відходів при реалізації РПУВ за період 2021-2030 роки буде складати орієнтовно 58,75 тис. тонн екв. CO₂.

Додатково будуть забезпечені зниження викидів парникових газів при реалізації заходів з біологічного оброблення відходів та утилізація відходів з використанням їх енергетичного потенціалу.

Реалізація окремих заходів РПУВ будуть супроводжуватися додатковими викидами парникових газів, але їх кількість буде невеликою у порівнянні із сукупними зменшеннями.

Водні ресурси

Позитивний вплив реалізації заходів РПУВ на водні ресурси буде полягати в основному у зниженні забруднення ґрунтових вод у місцях видалення відходів.

Відходи

Основні позитивні наслідки реалізації РПУВ очікуються саме у зниженні навантаження на довкілля, пов'язаного з утворенням відходів та усіма операціями поводження з ними.

Кількісні наслідки реалізації РПУВ закріплені у вигляді відповідних цільових показників, що узгоджені з цільовими показниками національного рівня та враховують місцеві особливості.

Земельні ресурси

Реалізація РПУВ не призведе до підсилення вітрової або водної ерозії ґрунтів, змін у топографії або в характеристиках рельєфу, появи таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози.

Зміни в структурі земельного фонду будуть пов'язані зі створенням об'єктів інфраструктури управління відходами, закриттям і рекультивацією полігонів та звалищ.

Об'єкти природно-заповідного фонду, екомережа та біорізноманіття

РПУВ не передбачається реалізація заходів, що можуть призвести до негативного впливу на існуючі об'єкти природно-заповідного фонду та екомережу області.

Рекреаційні зони та культурна спадщина

Очікується, що реалізація РПУВ призведе до загального поліпшення стану довкілля, його рекреаційних можливостей та естетичних показників об'єктів довкілля через ліквідацію несанкціонованих звалищ, забезпечення населення якісними та доступними послугами у сфері поводження з відходами, ліквідації та/або приведення у відповідність до екологічних вимог інших місць зберігання або видалення відходів.

Населення та інфраструктура

РПУВ не передбачається реалізація заходів, що можуть призвести до негативного впливу на добробут і здоров'я населення та існуючу інфраструктуру.

Зменшення загроз для здоров'я людей буде досягнута за рахунок:

- ліквідації небезпечних об'єктів – місць зберігання непридатних до застосування ХЗЗР (вивезення непридатних до застосування ХЗЗР на знешкодження, очищення та реабілітація земельних ділянок, забруднених непридатними до застосування ХЗЗР);

- створення об'єктів з термічного знешкодження/спалювання медичних відходів категорії В (інфекційно небезпечних);

- впорядкування діяльності з видалення відходів тваринного походження (побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною, у т.ч. небезпечних);

- реалізації інших заходів.

Очікується, що реалізація РПУВ забезпечить населення якісними та доступними послугами у сфері поводження з побутовими відходами.

Екологічне управління, моніторинг та інше

РПУВ включає напрям діяльності, спрямований на створення та розвиток інституційної структури регіональної системи управління відходами, у т.ч. зміцнення кадрового потенціалу у сфері управління відходами та вдосконалення системи інформаційного забезпечення сфери управління відходами. РПУВ включає діяльність спрямовану на підсилення екологічного управління на рівні усіх ключових учасників: органів державного управління, місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання та населення. РПУВ включає підрозділ «Моніторинг Регіонального плану».

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

Очікуваними наслідками реалізації РПУВ є зниження навантаження на довкілля, пов'язане з утворенням відходів та поводженням з ними. При цьому реалізація заходів зі створення об'єктів інфраструктури управління відходами, модернізації таких об'єктів, а також експлуатація об'єктів управління відходами будуть супроводжуватися додатковими факторами впливу на довкілля.

Під час проведення аналізу ймовірних негативних наслідків реалізації РПУВ було виявлено заплановані види діяльності, що потребують серйозної уваги під час їх реалізації, щоб не припустити негативного впливу на довкілля та здоров'я населення внаслідок реалізації РПУВ.

Ризик МБП (не реалізації твердого палива)

Діяльність, передбачена РПУВ

В якості пріоритетного сценарію створення об'єкту поглибленого перероблення муніципальних відходів у РПУВ розглядається варіант створення МБП в Жмеринському кластері.

Можливі негативні наслідки

Одним з основних продуктів перероблення відходів на МБП є тверде паливо (RDF або подібне).

В Україні сьогодні відсутні технологічні потужності, придатні для використання отриманого твердого палива (без їх додаткової модернізації та отримання необхідних дозвільних документів). Враховуючи це, існує ризик, що отримане на МБП тверде паливо не матиме ринку збуту, буде накопичуватися або захоронюватися на полігоні.

Така ситуація може призвести до зупинки МБП та збільшення обсягів відходів, що направляються на захоронення.

Запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків

Для мінімізації зазначених ризиків діяльність зі створення об'єкту МБП повинна проводитись одночасно зі створенням нових енергетичних об'єктів або модернізації існуючих для використання отриманого твердого палива та отримання усіх необхідних дозвільних документів для цього.

Для мінімізації зазначених ризиків в РПУВ передбачається захід з розроблення ТЕО об'єкту поглибленого перероблення ТПВ (зокрема з використанням технологій МБП). При розробленні ТЕО для сценарію створення МБП слід проаналізувати питання ринку споживання твердого палива (RDF або подібне), що буде вироблятися з побутових відходів.

За результатами ТЕО в процесі реалізації РПУВ може бути прийнято рішення про зміну зазначеного сценарію на альтернативний (у т.ч. на створення ССЗ в м. Вінниця).

Ризики закриття полігонів та звалищ

Діяльність, передбачена РПУВ

РПУВ передбачається припинення експлуатації/закриття та рекультивація сміттєзвалищ і полігонів відходів, що не є небезпечними, які не відповідають встановленим вимогам.

Можливі негативні наслідки

У разі відсутності ефективно працюючої системи збирання та вивезення побутових відходів у населених пунктах існують ризики, що на місцях закритих сміттєзвалищ

та/або полігонів (можливо в інших місцях) будуть утворюватися нові сміттєзвалища, оскільки люди вимушені будуть позбавлятися від відходів, що утворюються.

Запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків

Для мінімізації зазначених ризиків діяльність із припинення експлуатації та закриття діючих сміттєзвалищ і полігонів відходів повинна бути організована за наступним алгоритмом:

- 1) визначення місць захоронення та об'єктів оброблення відходів, на які будуть вивозитися відходи з відповідних населених пунктів після закриття визначених сміттєзвалищ чи полігонів;
- 2) забезпечення надання послуг зі збирання та вивезення (на визначені об'єкти) відходів у відповідних населених пунктах;
- 3) припинення експлуатації/закриття та рекультивація визначених сміттєзвалищ і полігонів відходів.

Ризик скорочення терміну експлуатації регіонального полігону Жмеринського кластеру

Діяльність, передбачена РПУВ

Створення регіонального полігону у Жмеринському кластері.

Можливі негативні наслідки

Потужності регіонального полігону повинна забезпечувати потребу в захороненні відходів кластеру на період не менше 20 років. Такий термін експлуатації закладається з урахуванням планового зменшення обсягів захоронення шляхом реалізації запланованих заходів. Якщо заходи не будуть реалізовані, або їх ефект буде нижчим, це призведе до скорочення терміну експлуатації регіонального полігону.

Оскільки у Жмеринському кластері передбачається створення об'єкту поглибленого перероблення відходів (попередньо планується МБП), ситуація для регіонального полігону цього кластеру виглядає найбільш чутливою до наявності та параметрів функціонування МБП. У цьому кластері утворюються найбільші обсяги відходів і у разі направлення їх усіх на регіональний полігон, термін його експлуатації знизиться з 20 до орієнтовно 3 років. Якщо об'єкт поглибленого перероблення не буде створено, або не буде функціонувати, то термін експлуатації регіонального полігону також значно скоротиться. Він буде складати орієнтовно 5-6 років.

Таким чином, якщо у Жмеринському кластері буде створена система управління муніципальними відходами, орієнтована на один регіональний полігон і не буде створено об'єкт поглибленого перероблення відходів та забезпечено його експлуатацію, це створить значні ризики відносно захоронення відходів в довгостроковій перспективі та порушення функціонування системи управління муніципальними відходами в цілому.

Запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків

Для мінімізації зазначених ризиків Жмеринського кластеру важливим питанням є синхронізація в часі процесів створення об'єкту поглибленого перероблення відходів, закриття діючих полігонів ТПВ і створення та введення в експлуатацію регіонального полігону.

Ризик негативних наслідків при створенні, модернізації та експлуатації інфраструктурних об'єктів

Мінімізація негативних наслідків, що можуть бути спричинені технологічною або економічною нежиттєздатністю об'єктів, досягається розробленням ТЕО відповідних

об'єктів, на підставі яких визначаються конкретні їх параметри та умови, за яких ці об'єкти будуть ефективно функціонувати.

Негативні впливи на довкілля, що можуть виникати при створенні, модернізації та експлуатації інфраструктурних об'єктів, не будуть перевищувати нормативно допустимих рівнів. Це буде забезпечуватись застосуванням сучасних технічних рішень та проходженням процедури оцінки впливу на довкілля (ОВД), за потреби.

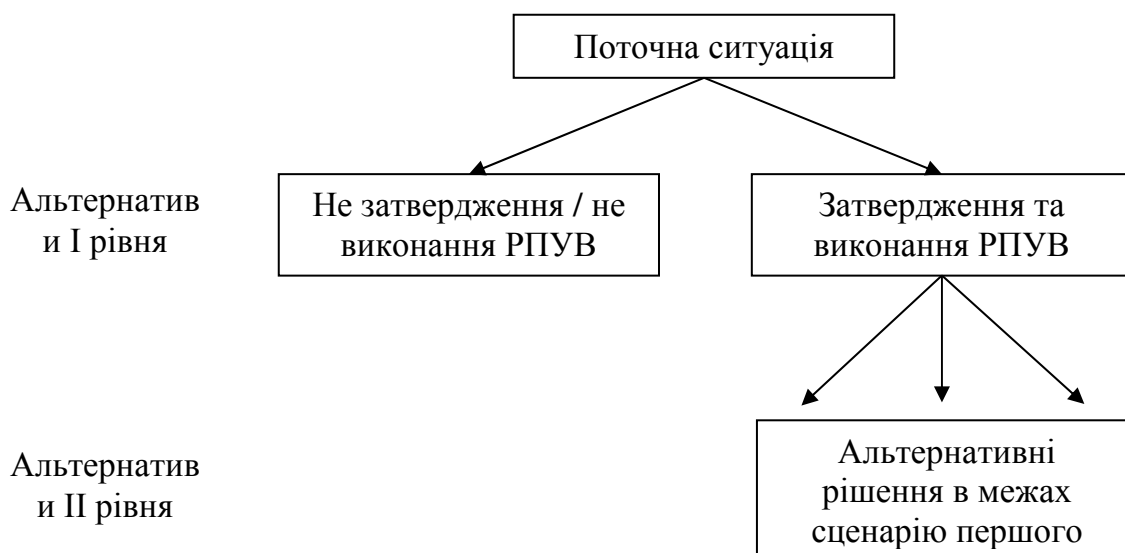
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)

Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися

Для аналізу доцільно виділити наступні рівні альтернатив.

Альтернативи першого рівня: прийняття або не прийняття (не виконання) РПУВ.

Альтернативи другого рівня полягають у можливих альтернативних рішеннях в межах розробленого РПУВ.

В якості базового приймається сценарій, який полягає у розробленні, затвердженні і реалізації РПУВ. Прийняття такого сценарію в якості базового обумовлено тим, що він найбільш повно відповідає Національній стратегії поводження з відходами в Україні до 2030 року.

Альтернативним до базового сценарію є «нульовий сценарій», який охоплює розвиток ситуації за умови незатвердження або не реалізації РПУВ.

При «нульовому сценарії» ситуація в сфері управління відходами буде розвиватися інерційним шляхом, що полягає у прийнятті та реалізації локальних рішень, які можуть мати позитивний екологічний ефект, але не забезпечують істотних поліпшень показників управління відходами на рівні області.

«Базовий сценарій» передбачає перехід на більш високий рівень комплексного управління відходами в області, заснований на застосуванні сучасних методів управління.

Технічні рішення РПУВ (базовий сценарій) розроблялися за принципом аналізу альтернативних варіантів. Порівняння альтернативних варіантів проводилося з урахуванням екологічних, економічних, соціальних факторів.

Тобто «базовий сценарій» включає альтернативні варіанти технічних, технологічних, логістичних та інших рішень, які розглядаються в межах цілей і завдань, визначених РПУВ.

В цілому логіка РПУВ полягає в тому, що шляхом реалізації рішень з урахуванням альтернативних варіантів, забезпечити максимального зниження навантаження на довкілля. При цьому важливим є те, щоб усі рішення РПУВ узгоджувались між собою з урахуванням територіальних і часових аспектів.

Найбільш значимими альтернативними рішеннями, що можуть бути реалізовані в «базовому сценарії» є:

- альтернативні варіанти створення об'єкту поглибленого перероблення відходів;
- альтернативні варіанти розташування регіональних полігонів відходів, що не відносяться до небезпечних (полігонів ТПВ);
- альтернативні варіанти розподілу області на кластери управління побутовими відходами;
- альтернативні варіанти знешкодження накопичених на території області непридатних до застосування хімічних засобів захисту рослин.

Альтернативні варіанти створення об'єкту поглибленого перероблення відходів

Аналіз технологічного потенціалу заходів, спрямованих на зменшення обсягу захоронення ТПВ показує, що для забезпечення виконання національного цільового показника щодо зменшення обсягу захоронення побутових відходів (30% до 2030 року) необхідно запроваджувати в області технологічні рішення з термічної утилізації ТПВ (або окремих фракцій). Серед таких технологічних рішень можуть розглядатися у т.ч. рішення отримання з ТПВ твердого палива.

Враховуючи те, що приблизно половину від усього обсягу утворених ТПВ складають відходи м. Вінниця, а інші міста області мають відносно невелику кількість населення до 35 тис. мешканців, технологічні рішення з термічної утилізації доцільно розглядати лише для кластеру, до меж якого входитиме м. Вінниця. Пріоритетним є охоплення об'єктом поглибленого оброблення ТПВ також м. Жмеринка. Жмеринка – друге за кількістю населення місто області, а Жмеринський район межує з Вінницьким, що сприяє розгляду варіанту створення технологічних потужностей, орієнтованих на охоплення, як найменш, зазначених територій.

Для Вінницької області розглядаються наступні технологічні сценарії поглибленого перероблення ТПВ (у т.ч. з отриманням енергії):

- 1) створення сміттєспалювального заводу (ССЗ);
- 2) створення об'єкту механіко-біологічного перероблення (МБП).

Враховуючи призначення ССЗ, а саме спалювання з метою отримання енергії (теплової та електричної), розташування ССЗ розглядається якнайближче до споживачів у першу чергу теплової енергії, фактично – у межах м. Вінниця.

У РПУВ в якості перешкод щодо створення ССЗ відзначено вірогідний супротив населення, а також те, що затверджена у місті Концепція переоснащення системи тепlopостачання, яка впроваджується протягом останніх кількох років, не враховує потенційних потужностей ССЗ.

При розгляді іншої альтернативи - створення об'єкту МБП - до уваги приймалося те, що на момент розроблення РПУВ Вінницькою міською радою вже розпочаті роботи по створенню об'єкту МБП і полігону захоронення залишкових відходів на території Жмеринського району (район с.Людавка): виділена земельна ділянка (отримано

Державний акт на право постійного користування земельною ділянкою загальною площею 148,8 га на території Людавської сільської ради Жмеринського району Вінницької області за межами населеного пункту); виготовлено і затверджено містобудівне обґрунтування для будівництва сміттєпереробного комплексу; ведуться роботи з облаштування земельної ділянки, у тому числі створення допоміжної інфраструктури (дорога, полігон для захоронення залишкових відходів).

Враховуючи це, сценарій створення МБП в с. Людавка регіональним планом розглядається як пріоритетний, але він не визначений як кінцеве рішення.

Справа в тому, що основним продуктом перероблення відходів на МБП є тверде паливо (RDF або подібне). Воно може використовуватися на цементних виробництвах або в спеціалізованому котельному обладнанні.

Цементні виробництва та спеціалізоване котельне обладнання для спалювання RDF у Вінницькій області відсутні. Найближчий цементний завод розташований у м. Кам'янець-Подільський. Відстань до м. Вінниця – 180 км. Відстань від м. Кам'янець-Подільського до м. Могилів-Подільський – 140 км.

Позитивний досвід застосування спеціалізованого котельного обладнання, що використовує RDF в якості палива у Вінницькій області (і в Україні) відсутній. Проектна документація або ТЕО з переобладнання котельних або іншого енергетичного обладнання м. Вінниця або Вінницької області на цей час відсутні.

МБП має найбільшу чутливість до доходів від реалізації твердого палива та величини тарифу за приймання відходів на оброблення (тарифу на захоронення ТПВ).

В Україні сьогодні відсутні технологічні потужності, придатні для використання отриманого твердого палива (без їх додаткової модернізації та отримання необхідних дозвільних документів). Тому діяльність зі створення об'єкту МБП повинна проводитись одночасно зі створенням нових енергетичних об'єктів, або модернізації існуючих для використання отриманого твердого палива та отримання усіх необхідних дозвільних документів для цього.

Для мінімізації зазначених ризиків в РПУВ передбачається захід з розроблення ТЕО об'єкту поглибленого перероблення ТПВ (зокрема з використанням технологій МБП). При розробленні ТЕО для сценарію створення МБП слід проаналізувати питання ринку споживання твердого палива (RDF або подібне), що буде вироблятися з побутових відходів.

За результатами ТЕО в процесі реалізації РПУВ може бути прийнято рішення про зміну зазначеного сценарію на альтернативний (у т.ч. на створення ССЗ в м. Вінниця).

Альтернативні варіанти розміщення регіональних полігонів ТПВ

При визначенні місць розміщення регіональних полігонів, бралися до уваги наступні чинники:

- можливість використання діючих потужностей полігону як регіонального при одночасному будівництві нового полігону (або розширення існуючого шляхом створення нових карт). В усіх випадках створення регіональних полігонів потребуватиме будівництво нового полігону (або карти). Діючі полігони будуть експлуатуватися до вичерпання їх потужності та рекультивовані;
- існуючий потенціал для використання земельних ресурсів поблизу діючого об'єкту для створення нових потужностей;
- можливі ризики соціального несприйняття будівництва нового полігону в новому місці. Нерідко будівництво нового полігону на новому місці супроводжується громадським супротивом з боку мешканців сусідніх населених пунктів. Відносно певних існуючих полігонів вважається, що є певне позитивне соціальне

сприйняття, яке, як можна припустити, збережеться й при подальшій розбудові об'єктів.

За результатами аналізу та консультацій у РПУВ визначені 8 місць, що розглядаються для можливого розташування регіональних полігонів захоронення відходів, що не є небезпечними (таблиця 8.1). Розташування місць на карті області наведене на рисунку 8.1. Зазначені місця розглядаються як найбільш ймовірні.

Таблиця 8.1. Перелік полігонів, що розглядаються в якості регіональних

№	Місце розташування полігону		Примітка
	Субрегіон	Населений пункт	
1	2	3	4
1	Барський	с. Широке, Барська ОТГ	Розглядається в якості резервного
2	Бершадський	м. Бершадь	
3	Жмеринський	с. Людавка	Будівництво розглядається як складова проекту з будівництва підприємства МБП
4	Іллінецький	м. Іллінці	
5	Калинівський	м. Калинівка	
6	Крижопільський	сел. Крижопіль	Розглядається в якості резервного
7	М.Куриловецький	сел. М. Курилівці	
8	Тульчинський	с. Суворовське, Тульчинська ОТГ	

В усіх випадках створення регіональних полігонів буде потребувати будівництва нового полігону (або розширення шляхом створення нових карт). При цьому вважається, що діючі полігони будуть експлуатуватися до вичерпання їх потужності з подальшою рекультивациєю.

У РПУВ допускається, що на етапі його реалізації в конкретному кластері може бути прийнято рішення щодо розташування регіонального полігону в іншому місці.

Альтернативні варіанти розподілу області на кластери управління побутовими відходами

Визначення зон оптимального охоплення щодо управління побутовими відходами (далі - кластерів), виконувалося з урахуванням наступних критеріїв:

Основні:

- рекомендоване охоплення населення 150 – 400 тис. мешканців;
- потенціал створення регіонального полігону ТПВ в кожному кластері;
- плани та перспективи створення об'єктів поглибленого перероблення ТПВ (у т.ч. з отриманням енергії) та їх технологічні параметри;
- мінімізація витрат на транспортування та захоронення відходів;
- мінімізація обсягів захоронення відходів.

Додаткові

- врахування поточної та перспективної адміністративної структури області;
- встановлені зв'язки між громадами, районами, проекти співробітництва територіальних громад тощо;
- місцеві обмеження на розташування полігону через невідповідність геологічних/гідрогеологічних параметрів, схильність районів до затоплення, близькість до природоохоронних зон і т.ін.

Кластери сформовано з урахуванням існуючого поділу області на райони, з огляду на те, що об'єднані територіальні громади у переважній своїй більшості створюються у межах існуючих районів. У тих випадках, де межі створених ОТГ не співпадатимуть з існуючими межами районів, представлення меж кластерів потребуватиме відповідного корегування.

В усіх пропонуваніх варіантах кількість кластерів – 6, а саме:

- Калинівський;
- Жмеринський;
- Іллінецький;
- М.Куриловецький;
- Тульчинський;
- Бершадський².

Відносно трьох адміністративно-територіальних одиниць можливі альтернативні варіанти їхнього віднесення до різних кластерів, а саме:

- для Барського субрегіону³ – до Жмеринського або М.-Куриловецького кластерів;
- для Шаргородського субрегіону – до Жмеринського або М.-Куриловецького кластерів;
- для Ладизинської міської ради – до Тульчинського або Бершадського кластерів.

² Для цілей РПУВ кластерам присвоєні назви за принципом найбільш ймовірного розташування технологічного ядра.

³ Субрегіон – територія району, включаючи міста обласного значення та ОТГ, розташовані в межах території відповідного району. Межі субрегіонів співпадають з існуючими межами районів в традиційному розумінні.

Рис. 8.1. Альтернативні варіанти кластеризації

У РПУВ прийняті наступні рішення

Барський субрегіон віднесений до Жмеринського кластеру за наступних визначальних аргументів.

По-перше. Віднесення Барського субрегіону до Жмеринського кластеру дозволяє забезпечити додаткове зменшення обсягів захоронення відходів за рахунок того, що не ресурсоцінні компоненти будуть направляються на МБП замість полігону. Відповідно, частка з них буде перероблена на тверде паливо, залишкові біовідходи будуть біостабілізовані перед захороненням.

По-друге. Специфіка дорожнього сполучення Барського і М.-Куриловецького субрегіонів у поєднанні з горбистим рельєфом створює загрози ускладнення транспортування відходів сміттєвозами у зимовий період.

По-третє. Наявність резервів потужності існуючого полігону на території Барського субрегіону дозволяє забезпечувати автономне функціонування системи управління відходами в субрегіоні до введення в експлуатацію об'єкту МБП.

Шаргородський субрегіон віднесений до М.-Куриловецького кластеру за наступних визначальних аргументів.

По-перше. Вирівнювання розподілу навантаження обсягів захоронення відходів між регіональними полігонами.

По-друге. Шаргородський субрегіон може розглядатися як додатковий резервний варіант для пошуку території розташування регіонального полігону.

Ладижинська міська рада віднесена до Тульчинського кластеру за наступних визначальних аргументів.

По-перше. Наявність спільних земельних відносин з Тульчинським районом через розташування золошлаковідвалу Ладижинської ТЕС на землях Тульчинського району.

По-друге. Підсилення економічної доцільності створення сміттєсортувальної лінії у Тульчинському субрегіоні.

На рисунку 8.2. наведений варіант кластеризації, прийнятий як основний за результатами обговорення варіантів, аналізу потенціальних ризиків, технологічних та екологічних переваг, дорожньої інфраструктури та інших істотних факторів.

Рис. 8.2. Кластери управління відходами (прийнятий варіант)

Альтернативні варіанти знешкодження накопичених на території області непридатних до застосування хімічних засобів захисту рослин

При виборі рішень в напрямі управління непридатними для застосування ХЗЗР розглядаються наступні варіанти:

- створення установки (установок) для знищення небезпечних відходів, у т.ч. ХЗЗР та СОЗ;
- вивезення відходів на межі області / держави для подальшого оброблення;
- використання Джуринського отрутомогильника для тимчасового розміщення накопичених на території області непридатних до застосування ХЗЗР.

В області є потреба в розвитку інфраструктури оброблення небезпечних відходів. Розвиток інфраструктури оброблення небезпечних відходів в області потребує оцінки довгострокової потреби з урахуванням аналізу поточних та перспективних обсягів утворення, наявних запасів та планів щодо ввезення на оброблення небезпечних відходів (у т.ч. промислових, медичних, сільськогосподарських, у складі побутових тощо).

Накопичені на території області непридатні для застосування ХЗЗР в обсязі орієнтовно **2949 тонн** являють собою проблему, що потребує разового вирішення. Управління ХЗЗР планується вибудовувати таким чином, щоб не створювати місць накопичення непридатних ХЗЗР у майбутньому. Для знищення непридатних для застосування ХЗЗР застосовують переважно термічні методи.

На даний момент в область не ввозяться небезпечні відходи для їх оброблення і плани щодо ввезення в область небезпечних відходів відсутні.

За результатами техніко-економічних розрахунків та проведення консультацій варіант щодо створення установки (установок) для знищення небезпечних відходів, у т.ч. ХЗЗР та СОЗ виключений з планової діяльності РПУВ.

Прийнятим сценарієм РПУВ є вивезення накопичених непридатних до застосування ХЗЗР за межі області / держави для подальшого оброблення.

Альтернативні варіанти інших рішень

Крім цього, ряд рішень, що будуть прийматися на етапі реалізації РПУВ також мають певну варіативність, зокрема:

- створення інфраструктури оброблення побутових відходів включає альтернативні варіанти:
 - створення сортувальних ліній, або пунктів підготування вторинної сировини;
 - створення об'єктів централізованого біологічного (аеробного або анаеробного) оброблення біовідходів;
- створення об'єктів зі знешкодження медичних відходів категорії В;
 - для знешкодження децентралізованим способом;
 - для знешкодження централізованим способом:
 - створення окремих установок для спалювання медичних відходів категорії В;
 - створення установок для спільного спалювання медичних відходів категорії В, відходів тваринництва (у т.ч. побічними продуктами тваринного походження) та трупів домашніх і безпритульних тварин. Можливо також спалювання окремих видів небезпечних відходів.
- створення інших об'єктів, передбачених РПУВ.

Відносно таких рішень в РПУВ заплановано розроблення ТЕО, на підставі яких вже й буде визначатися, який саме з альтернативних варіантів буде прийнятий.

Опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)

При підготовці Звіту з СЕО виникли труднощі у зв'язку з недостатністю і якістю даних, відсутністю досвіду реалізації окремих заходів в Україні.

Наявність даних РПУВ, додаткових вихідних даних, що були зібрані під час розроблення РПУВ, додаткових статистичних даних, результатів аналітичного

оброблення матеріалів, законодавчої та нормативно-правової бази, своєчасне проведення певних обсягів досліджень з вивчення можливого впливу прийняття РПУВ на зміни в атмосферному повітрі, водному середовищі, ґрунтах, біорізноманітті, здоров'ї населення тощо дозволило обґрунтувати можливий вплив на навколишнє природне та соціальне середовище та підготувати Звіт про стратегічну екологічну оцінку.

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Організація моніторингу наслідків виконання РПУВ для довкілля

Моніторинг наслідків виконання РПУВ для довкілля доцільно інтегрувати у загальний процес моніторингу виконання РПУВ шляхом створення та підтримання загальної системи моніторингу реалізації РПУВ та наслідків для довкілля.

Моніторинг наслідків виконання РПУВ для довкілля повинен включати наступні завдання:

- аналіз наслідків для довкілля, зумовлених реалізацією заходів РПУВ;
- аналіз впливів на довкілля, об'єктів інфраструктури, створених в рамках реалізації РПУВ;
- аналіз виникнення екологічних проблем, що мають відношення до сфери управління відходами та не передбачених РПУВ та звітом про СЕО.

Відповідальність за організацію та підтримання системи моніторингу

На початковому етапі реалізації РПУВ на рівні ОДА доцільно закріпити відповідальність за виконання моніторингу. Кожним структурним підрозділом, що буде визначений відповідальним за моніторинг, у межах своєї компетенції розробляється план моніторингу та встановлюється процедура виконання моніторингу.

Дані моніторингу узагальнюються на рівні кожного з департаментів, а також зводяться в єдиний звіт з моніторингу, що охоплює усі напрями діяльності.

Виконання моніторингу включає:

- збір даних (з визначених джерел та встановленою періодичністю);
- оброблення даних та аналіз результатів;
- формування баз даних, що включають вихідні дані та результати їх опрацювання.

Періодичність

Моніторинг наслідків виконання РПУВ для довкілля проводиться щорічно.

Аналіз результатів моніторингу

Результати моніторингу наслідків для довкілля, зумовлених реалізацією заходів РПУВ оцінюються за критеріями досягнення цілей визначених у РПУВ та за загальною динамікою зміни відповідних показників у часі. Для забезпечення коректності інтерпретації результатів моніторингу слід враховувати якість та повноту вихідних даних, на яких базується аналіз.

Результати моніторингу впливів на довкілля, об'єктів інфраструктури, створених в рамках реалізації РПУВ, оцінюються за критеріями відповідності вимогам чинного законодавства.

Результати моніторингу виникнення екологічних проблем, що мають відношення до сфери управління відходами та не передбачених РПУВ та звітом про СЕО, оцінюються за критеріями кількості виявлених додаткових проблем з урахуванням їх специфіки.

Аналіз наслідків для довкілля, зумовлених реалізацією заходів РПУВ

По суті моніторинг реалізації РПУВ включає моніторинг реалізації заходів, спрямованих на мінімізацію навантаження на довкілля, зумовленого утворенням відходів, що є метою РПУВ.

Моніторинг базується на розгляді індикаторів (в даному випадку виконання цільових показників РПУВ) та аналізі досягнення запланованих цілей.

Моніторинг екологічних індикаторів ефективності РПУВ є важливою формою контролю того, який фактичний вплив на довкілля матиме виконання РПУВ. Слід зазначити, що окремі індикатори дозволяють оцінити прямі наслідки впливу реалізації РПУВ на довкілля, окремі – опосередковані, через розвиток інституційної структури регіональної системи управління відходами.

Для якісного проведення моніторингу необхідне забезпечення регулярності збору моніторингових даних за визначеними індикаторами та їх аналіз для врахування під час прийняття рішень щодо планування розвитку в майбутньому.

Опис індикаторів, які підлягають моніторингу приведені в таблиці 9.1.

Таблиця 9.1. Цільові показники РПУВ, що є індикаторами для моніторингу

Розділи	Цільові показники	Одиниці виміру	Фактичне значення	Значення цільових показників		Джерела інформації**
			2019	2019 - 2023	2024 - 2030	
Розділ 1. Створення та розвиток інституційної структури регіональної системи управління відходами	Створення центру запровадження більш чистих виробництв (технологій)	одиниць	0	1	1	Дані ОДА щодо реалізації заходів РПУВ
	Створення та забезпечення функціонування регіональної бази даних щодо утворення відходів та управління з ними	одиниць	0	1	1	Дані ОДА щодо реалізації заходів РПУВ
	Створення та забезпечення функціонування системи моніторингу виконання РПУВ	одиниць	0	1	1	Дані ОДА щодо реалізації заходів РПУВ
	Підвищення рівня обізнаності населення щодо управління відходами	відсотків	-	20 (плюс до базового рівня)	90	Додаткові дослідження
	Приведення об'єктів оброблення та видалення відходів у відповідність до встановлених вимог	відсотків	-	-	100	Дані Державної екологічної інспекції; дані ОДА щодо реалізації заходів РПУВ; дані ОМС; дані суб'єктів господарювання
	Припинення експлуатації/закриття та рекультивация об'єктів оброблення та видалення відходів, які не відповідають встановленим вимогам	відсотків до потреби	-	-	-	Дані Державної екологічної інспекції; дані ОДА щодо реалізації заходів РПУВ; дані ОМС

Розділи	Цільові показники	Одиниці виміру	Фактичне значення	Значення цільових показників		Джерела інформації**
			2019	2019 - 2023	2024 - 2030	
	Збільшення обсягів відходів, що спрямовуються на перероблення	відсотків	27	-	50	Дані статистичної звітності
	Зменшення загального обсягу відходів, що захоронюються	відсотків	51,2	40	35	Дані статистичної звітності
Розділ 2. Управління муніципальними відходами	Розроблення та затвердження планів управління відходами для кластерів	одиниць	0	6	6	Дані ОДА щодо реалізації заходів РПУВ
	Охоплення населених пунктів послугами з поводження з побутовими відходами	одиниць*	128	значення	100% населених пунктів	Дані ОМС
	Запровадження у населених пунктах роздільного збирання відходів, які придатні до повторного використання та перероблення	одиниць	161	590	100% населених пунктів	Дані ОМС
	Утворення центрів зі збирання відходів для їх ремонту з метою повторного використання (насамперед відходів електричного та електронного обладнання)	одиниць	0	5	10	Дані ОДА щодо реалізації заходів РПУВ; дані ОМС
	Створення потужності з централізованого біологічного оброблення (у т.ч. компостування) біовідходів	одиниць	0	1	41	Дані ОДА щодо реалізації заходів РПУВ; дані ОМС
	Побудова об'єкту поглибленого перероблення побутових відходів, орієнтованого на використання їх енергетичного	одиниць	0	0	1	Дані ОДА щодо реалізації заходів РПУВ; дані ОМС

Розділи	Цільові показники	Одиниці виміру	Фактичне значення	Значення цільових показників		Джерела інформації**
			2019	2019 - 2023	2024 - 2030	
	потенціалу					
	Збільшення обсягів побутових відходів, що спрямовуються на перероблення	відсотків	0,39	10	40	Дані статистичної звітності
	Збільшення обсягів побутових відходів, що спрямовуються на термічну утилізацію	відсотків	0	-	10	Дані статистичної звітності
	Зменшення обсягів захоронення побутових відходів	відсотків	99,59	83	36	Дані статистичної звітності
	Зменшення кількості місць для видалення побутових відходів	одиниць	741	611	58	Дані ОМС
	Створення мережі регіональних полігонів побутових відходів	одиниць	0	-	6	Дані ОДА щодо реалізації заходів РПУВ; дані ОМС
Розділ 3. Управління небезпечними відходами	Створення та підтримання бази даних щодо утворення відпрацьованих нафтопродуктів та поводження з ними	одиниць	0	1	1	Дані ОДА щодо реалізації заходів РПУВ
	Запровадження у населених пунктах роздільного збирання небезпечних відходів у складі побутових відходів	одиниць	-	18	100% населених пунктів	Дані ОМС
	Вивезення накопичених непридатних до застосування ХЗЗР на знешкодження за межі області	відсотків до обсягу	-	100%	-	Дані ОДА щодо реалізації заходів РПУВ; дані ОМС
	Очищення та реабілітація земельних ділянок, забруднених	відсотків до площ	-	100%	100%	Дані ОДА щодо реалізації заходів

Розділи	Цільові показники	Одиниці виміру	Фактичне значення	Значення цільових показників		Джерела інформації**
			2019	2019 - 2023	2024 - 2030	
	непридатними до застосування ХЗЗР					РПУВ; дані ОМС
Розділ 4. Управління промисловими відходами	Забезпечення екологічно безпечного функціонування місць видалення барди спиртової	одиниць	-	-	100%	Дані суб'єктів господарювання; дані Державної екологічної інспекції
	Зменшення обсягів видалення барди спиртової за рахунок запровадження технологій утилізації	відсотків до обсягу утворення	-	10%	30%	Дані суб'єктів господарювання
	Забезпечення екологічно безпечного функціонування місць видалення дефекату	одиниць	-	-	100%	Дані суб'єктів господарювання; дані Державної екологічної інспекції
	Зменшення обсягів видалення дефекату за рахунок запровадження технологій «більш чистого виробництва»	відсотків до обсягу утворення	-	10%	30%	Дані суб'єктів господарювання
Розділ 5. Управління відходами будівництва та знесення	Створення об'єкту з оброблення відходів будівельно-ремонтних робіт у м. Вінниця	одиниць	0	1	1	Дані ОДА щодо реалізації заходів РПУВ; дані ОМС
Розділ 6. Управління відходами сільського господарства	Функціонування об'єктів зі зберігання відходів тваринного походження (у т.ч. побічних продуктів тваринного походження) у відповідності до вимог екологічного та ветеринарно-санітарного	відсотків до кількості	-	100%	100%	Дані суб'єктів господарювання; дані перевірок контролюючих органів

Розділи	Цільові показники	Одиниці виміру	Фактичне значення	Значення цільових показників		Джерела інформації**
			2019	2019 - 2023	2024 - 2030	
	законодавства					
	Збільшення обсягів утилізації відходів тваринного походження, у т.ч. тваринних екскрементів	відсотків від обсягу відходів, які підлягають утилізації	-	-	100%	Дані суб'єктів господарювання; дані статистичної звітності
	Припинення експлуатації/закриття худобомогильників та біотермічних ям для захоронення трупів тварин, які підлягають закриттю з причин невідповідності вимогам екологічного та ветеринарно-санітарного законодавства	відсотків до кількості таких об'єктів	-	100%	-	Дані Головного управління Держпродспоживслужби у Вінницькій області; дані ОМС
	Створення об'єктів з централізованого термічного знешкодження / спалювання відходів тваринного походження (у т.ч. побічних продуктів тваринного походження категорії I), трупів домашніх та безпритульних тварин	одиниць	0	8	28	Дані Головного управління Держпродспоживслужби у Вінницькій області; Дані ОДА; дані ОМС
	Створення мобільних установок для спалювання відходів тваринного походження (у т.ч. побічних продуктів тваринного	одиниць	0	1	1	Дані Головного управління Держпродспоживслужби у Вінницькій області;

Розділи	Цільові показники	Одиниці виміру	Фактичне значення	Значення цільових показників		Джерела інформації**
			2019	2019 - 2023	2024 - 2030	
	походження категорії I)					Дані ОДА; дані ОМС
Розділ 7. Управління медичними відходами	Створення об'єктів з термічного знешкодження / спалювання медичних відходів категорії B	одиниць	0	8	28	Дані ОДА; дані ОМС
Розділ 9. Управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд	Збільшення використання повторного використання осадів стічних вод від комунальних очисних споруд	відсотків до загального обсягу	-	-	-	Дані ОМС
	Створення об'єкту оброблення осаду стічних вод очисних споруд, м. Вінниця	одиниць	0	0	1	Дані ОМС; дані суб'єктів господарювання

* Обліковуються населені пункти в яких послуга надається з укладанням договорів на підставі затверджених тарифів

** Для підвищення якості моніторингу можуть бути використані додаткові джерела інформації

Аналіз впливів на довкілля, об'єктів інфраструктури, створених в рамках реалізації РПУВ

Чинним законодавством передбачені обов'язки суб'єктів господарювання щодо внутрішнього контролю впливів на довкілля, зумовлених експлуатацією об'єктів поводження з відходами.

Зовнішній контроль параметрів діяльності об'єктів поводження з відходами, що характеризують їх вплив на довкілля, може здійснюватися в результаті перевірок з боку контролюючих органів.

Моніторинг наслідків виконання РПУВ для довкілля в частині аналізу впливів на довкілля, об'єктів інфраструктури, створених в рамках реалізації РПУВ передбачає:

- отримання визначеними структурними підрозділами ОДА від відповідних суб'єктів господарювання даних їх внутрішнього контролю впливів на довкілля;
- отримання визначеними структурними підрозділами ОДА від контролюючих органів результатів контролю параметрів діяльності об'єктів поводження з відходами, що характеризують їх вплив на довкілля;
- аналіз отриманих даних;
- інтерпретацію результатів.

Моніторинг за необхідності може включати дані додаткового контролю окремих параметрів навколишнього середовища, що можуть характеризувати впливи відповідних об'єктів.

Аналіз виникнення екологічних проблем, що мають відношення до сфери управління відходами та не передбачених РПУВ і звітом про СЕО

Моніторинг за цією складовою здійснюється за даними наступних джерел інформації:

- дані екологічних перевірок діяльності суб'єктів господарювання у сфері управління відходами;
- дані системи державного моніторингу навколишнього природного середовища, що можуть характеризувати впливи на довкілля від об'єктів поводження з відходами;
- звернення громадськості щодо проблем та загроз, пов'язаних з поводженням з відходами.

10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)

За приведеною оцінкою відсутня ймовірність транскордонних наслідків в результаті прийняття РПУВ.

Найближчі території, що прилягають до кордону з Республікою Молдова – землі Могилів-Подільського субрегіону. Проте Регіональним планом не передбачено місць розташування об'єктів інфраструктури поводження з відходами на територіях, де міг би спостерігатись транскордонний вплив, що унеможлиблює ймовірні наслідки.

11. Резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію

У процесі розробки Звіту про стратегічну екологічну оцінку було проведено попередню комплексну оцінку можливих впливів на всі компоненти навколишнього природного та соціального середовища, що можуть виникати в процесі реалізації Регіонального плану управління відходами Вінницької області на період до 2030 року.

РПУВ спрямований на досягнення національних цілей управління відходами на території Вінницької області з урахуванням місцевих особливостей, а також вирішення наявних та попередження виникнення нових проблем області, що мають відношення до сфери управління відходами із забезпеченням мінімізації навантаження на довкілля, здоров'я населення та якість життя.

У випадку неприйняття РПУВ та при незмінному стані системи управління відходами, поточний стан довкілля матиме тенденцію до погіршення. В зоні ризику знаходяться якість атмосферного повітря, підземних вод, ґрунтів. А підвищення рівня забруднення довкілля провокує виникнення гострих та хронічних захворювань різної форми та генезису у населення, що проживає у межах, які зазнають техногенного навантаження.

При затвердженні та реалізації РПУВ загальний стан навколишнього природного середовища та здоров'я населення не зазнають негативного впливу. Навпаки: стан та якість довкілля прогнозується на теперішньому рівні з динамікою покращення та підвищення рівня життя населення з одночасним зменшенням існуючих факторів впливу (надходження забруднюючих речовин у атмосферне повітря, природні водойми та ґрунти).

Проаналізовано тенденції стану довкілля за умов можливого прийняття або неприйняття РПУВ, що передбачало порівняння основних екологічних параметрів та показників за останні роки та прогнозні зміни на перспективу.

У даному документі висвітлені екологічні проблеми області, пов'язані з системою управління відходами та можливі ризики для навколишнього середовища та здоров'я населення в даній сфері та ризики, пов'язані з реалізацією РПУВ. При цьому проаналізовано проблеми та ризики впливу стосовно кожного виду відходів, що дає чітке розуміння можливих впливів та наслідків.

З метою поліпшення ситуації у Вінницькій області в сфері поводження з відходами та вирішення екологічних проблем, а також мінімізації пов'язаних з ними ризиків, передбачено виконання комплексу заходів, спрямованих на зменшення забруднень та впливу на здоров'я населення, а також соціально-економічних заходів, спрямованих на підвищення якості життя, що мають виконуватись за встановленим алгоритмом.

У Звіті про СЕО розглянуто зобов'язання у сфері охорони довкілля та запобігання негативному впливу на здоров'я населення, що встановлені на міжнародному (резолюція Генасамблеї ООН, директиви ЄС, Конвенція Еспо), державному (Національна стратегія, ЗУ про СЕО) регіональному (Стратегія збалансованого регіонального розвитку) рівнях, що стосуються РПУВ, а також шляхи врахування таких зобов'язань. Застосування при розробленні РПУВ вимог українського законодавства, що стосується сфери управління відходами, дозволило врахувати відповідні зобов'язання національного рівня. Заходи РПУВ не суперечать міжнародним угодам, державним програмам та планам, а навпаки спрямовані на їх безумовне дотримання та виконання.

В даному документі здійснено оцінку ймовірного впливу реалізації РПУВ на складові довкілля (кліматичні зміни та викиди парникових газів, атмосферне повітря, водні ресурси, земельні ресурси та ґрунти, культурна спадщина, інфраструктура,

здоров'я населення, рівень життя та благополуччя), аналіз позитивних і негативних наслідків для довкілля та здоров'я населення та очікувані результати програми. Очікується, що реалізація РПУВ буде мати лише опосередкований вплив на здоров'я населення через прямі впливи на складові довкілля.

Для повноцінного аналізу всіх можливих наслідків та можливості затвердження РПУВ було детально проаналізовано виправдані альтернативи та обґрунтовано доцільність прийняття РПУВ. Для цього розглянуто альтернативи першого рівня (не прийняття та невиконання РПУВ – нульова альтернатива) та другого рівня (можливі альтернативні рішення в межах розробленого РПУВ), а також базового сценарію (прийняття програми). Порівняння альтернативних варіантів проводилося з урахуванням екологічних, економічних, соціальних факторів.

Перевага та прийняття базового сценарію, що передбачає перехід на більш високий рівень комплексного управління відходами в області і заснований на застосуванні сучасних методів управління, обумовлено найбільш повною відповідністю Національній стратегії поводження з відходами в Україні до 2030 року.

Регіональною програмою передбачається закріплення на рівні ОДА відповідальності за виконання моніторингу реалізації РПУВ, розроблення плану моніторингу та встановлення процедур його виконання.

Моніторинг базується на розгляді та контролі виконання цільових показників (індикаторів) РПУВ та їх досягнення. Моніторинг екологічних індикаторів ефективності РПУВ є важливою формою контролю того, який фактичний вплив на довкілля матиме виконання програми. При цьому необхідне забезпечення регулярності збору моніторингових даних за визначеними індикаторами та їх постійний аналіз для врахування під час прийняття рішень щодо планування розвитку в майбутньому.

У даному Звіті враховані пропозиції, отримані протягом громадського обговорення «Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки», надані Департаментом агропромислового розвитку, екології та природних ресурсів Вінницької ОДА.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що розроблення РПУВ було проведено з урахуванням ймовірних впливів на довкілля та з прагненням їх мінімізації.

Впливи на довкілля, що будуть виникати при створенні, модернізації та експлуатації інфраструктурних об'єктів, не будуть перевищувати нормативно допустимих рівнів, що забезпечуватиметься застосуванням сучасних технічних рішень та проходженням процедури оцінки впливу на довкілля (ОВД) на місцевих рівнях, за потреби.

Реалізація регіонального плану за умови дотримання екологічних та нормативних вимог має сприяти зменшенню антропогенного навантаження на довкілля. Поєднання зусиль, спрямованих на виконання та дотримання умов програми із зусиллями, спрямованими на пом'якшення несприятливого впливу на довкілля, забезпечуватиме підвищення рівня добробуту, здоров'я населення Вінницької області та досягнення вищих стандартів життя.

Виконавці Звіту зі стратегічної екологічної оцінки

Виконавець 1:

(підпис)

Лазненко Дмитро Олексійович

Освіта: повна вища, диплом ЛТ ВЕ № 010956

Науковий ступінь: кандидат технічних наук, диплом ДК № 011851

Вчене звання: доцент кафедри прикладної екології СумДУ атестат 02 ДЦ № 014681

Стаж з виконання робіт в галузі охорони довкілля: 17 років

Виконавець 2:

(підпис)

Гончарук Вадим Станіславович

Освіта: повна вища, диплом спеціаліста ЛП № 004319,

Стаж з виконання робіт в галузі охорони довкілля: 22 роки

*Кваліфікаційний сертифікат інженера-проектувальника
серія АР №007180 в частині забезпечення безпеки життя і здоров'я
людини, захисту навколишнього природного середовища*

Свідоцтво про підвищення кваліфікації №КЕА-18-30

*«Здійснення оцінки впливу на довкілля в Україні: особливості
впровадження»*

Виконавець 3:

(підпис)

Чижик Вікторія Володимирівна

Освіта: повна вища, диплом магістра ВН № 39648083

Стаж з виконання робіт в галузі охорони довкілля: 10 років

Свідоцтво підвищення кваліфікації №КЕА-19-86 від 12.04.2019 р

«Здійснення оцінки впливу на довкілля в Україні:

Особливості впровадження. Стратегічна екологічна оцінка»

ДОДАТКИ

1. Заява про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проекту «Регіональний план управління відходами Вінницької області на період до 2030 року».
2. Повідомлення про оприлюднення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки документа державного планування.
3. Лист Департаменту житлово-комунального господарства, енергетики та інфраструктури про оприлюднення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проекту «Регіональний план управління відходами Вінницької області на період до 2030 року від 12.05.2020 р №01-23-01/650.
4. Газета «Події, факти, новини Вінниччини» від 13.05.2020 №18 з Повідомленням про оприлюднення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки документа державного планування.
5. Газета «Вінниччина» від 13.05.2020 №20(23461) з Повідомленням про оприлюднення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки документа державного планування.
6. Лист Департаменту житлово-комунального господарства, енергетики та інфраструктури на Департамент охорони здоров'я Вінницької ОДА про Заяву щодо визначення обсягу СЕО від 12.05.2020 №01-23-01/657.
7. Лист Департаменту житлово-комунального господарства, енергетики та інфраструктури на Департамент агропромислового розвитку, екології та природних ресурсів Вінницької ОДА про Заяву щодо визначення обсягу СЕО від 12.05.2020 №01-23-01/656.
8. Лист Департаменту агропромислового розвитку, екології та природних ресурсів Вінницької ОДА про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки від 26.05.2020 №08-01-12/3483.
9. Розпорядження Вінницької облдержадміністрації №208 від 25.03.2020 р Про проведення стратегічної екологічної оцінки Регіонального плану управління відходами Вінницької області на період до 2030 року.
10. Розпорядження Вінницької облдержадміністрації №428 від 7.07.2020 р Про внесення змін до розпорядження голови обласної державної адміністрації від 25.03.2020 р №208
11. Лист Управління розвитку територій та інфраструктури Вінницької обласної державної адміністрації №01-15-01/328 від 8.07.2020 р щодо надання звернень від громадськості та щодо внесення змін до розпорядження голови облдержадміністрації №208 від 25.03.2020 р та

Заява
про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проекту
«Регіональний план управління відходами Вінницької області на період
до 2030 року»

1. Замовник:

Вінницька обласна державна адміністрація в особі Департаменту житлово-комунального господарства, енергетики та інфраструктури Вінницької облдержадміністрації (згідно розпорядження голови облдержадміністрації від 25.03.2020 р №208 «Про проведення стратегічної екологічної оцінки проекту Регіонального плану управління відходами Вінницької області на період до 2030 року»).

Вінницька обласна державна адміністрація – 21070, м. Вінниця, вул. Соборна, буд. 70, тел: (0432)-50-42-00, 50-46-00 e-mail: oda@vin.gov.ua.

Департамент житлово-комунального господарства, енергетики та інфраструктури Вінницької облдержадміністрації 21021, м. Вінниця, вул. В. Порика, буд. 29, тел. (0432)-43-74-08, e-mail: dep_jkg@vin.gov.ua, nataliia.vrda@gmail.com.

2. Вид та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування.

Відповідно до п. 3 частини першої статті 1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», документи державного планування - стратегії, плани, схеми, містобудівна документація, загальнодержавні програми, державні цільові програми та інші програми і програмні документи, включаючи зміни до них, які розробляються та/або підлягають затвердженню органом державної влади, органом місцевого самоврядування.

Регіональний план управління відходами Вінницької області на період до 2030 року (далі - РПУВ) – документ державного планування, що затверджується органом місцевого самоврядування.

Загальною метою розроблення РПУВ є створення та забезпечення належного функціонування комплексної регіональної системи управління відходами, яка забезпечить мінімізацію навантаження на довкілля, зумовленого утворенням відходів, шляхом дотримання ієрархії управління відходами, з урахуванням економічних можливостей як держави, області, громад, так і основних утворювачів відходів. Впроваджений системний підхід в управлінні відходами, як очікується, у свою чергу, призведе, до створення умов для підвищення стандартів якості життя населення.

РПУВ спрямований на досягнення національних цілей управління відходами на території Вінницької області з урахуванням місцевих особливостей, а також вирішення наявних та попередження виникнення нових проблем області, що мають відношення до сфери управління відходами.

Регіональним планом передбачається використання технологій та технічних рішень, які відповідають природоохоронним, санітарно-гігієнічним вимогам і забезпечують мінімізацію та унеможливлення впливу шкідливих факторів на довкілля та здоров'я населення області.

РПУВ розроблений відповідно до Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, схваленої Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08 листопада 2017 року № 820 та Національного плану управління відходами до 2030 року схваленого Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 лютого 2019 р. № 117-р.

РПУВ включає завдання та заходи щодо створення та розвитку інституційної структури регіональної системи управління відходами, а також стосовно управління окремими потоками відходів. Основні завдання РПУВ, зокрема, включають: вдосконалення системи інформаційного забезпечення сфери управління відходами;

підвищення обізнаності населення щодо управління відходами; організація діяльності щодо зниження навантаження на довкілля від існуючих об'єктів оброблення та видалення відходів; вдосконалення та підтримання регіональної системи управління муніципальними відходами; розвиток інфраструктури збирання, оброблення, видалення (захоронення) муніципальних відходів; управління небезпечними відходами, промисловими відходами, відходами будівництва та знесення, відходами сільського господарства, медичними відходами, знятими з експлуатації транспортними засобами, осадами стічних вод.

3. Інформація про те, якою мірою документ державного планування визначає умови для реалізації видів діяльності або об'єктів, щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля (у тому числі щодо визначення місцезнаходження, розміру, потужності або розміщення ресурсів)

Одним з найважливіших критеріїв, за яким проводиться обґрунтування можливості прийняття, затвердження та застосування РПУВ, є прогнозований вплив на навколишнє середовище, а також міри, які сприяють охороні навколишнього природного середовища від очікуваних негативних впливів.

РПУВ передбачає уточнення або визначення місцезнаходження, розміру, потужності об'єктів поводження з відходами, створення яких передбачається на етапі реалізації. Також передбачається реалізація окремих заходів на існуючих об'єктах поводження з відходами.

Для тих об'єктів, відносно яких на етапі реалізації передбачається реалізація заходів зі створення, модернізації, закриття, повинна розроблятися необхідна проектно-конструкторська документація. Серед цих проектів можуть бути проекти, які, відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», підлягатимуть такій оцінці до прийняття рішення про провадження планованої діяльності. Для таких проектів має бути здійснена процедура оцінки впливу на довкілля.

Даний документ державного планування передбачає реалізацію видів діяльності або об'єктів, щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля, відповідно до статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

Проектні рішення та об'єкти даного РПУВ відносяться до видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля.

Тобто, проектом РПУВ передбачається створення та розвиток інфраструктури для управління різними видами відходів, яка підлягатиме процедурі оцінки впливу на довкілля.

4. Ймовірні наслідки

а) для довкілля:

У ході здійснення СЕО мають бути оцінені ймовірні наслідки реалізації документа державного планування РПУВ, зокрема, мають бути оцінені наслідки для таких компонентів довкілля:

- ґрунти;
- атмосферне повітря;
- водні ресурси;
- стан фауни, флори, біорізноманіття, землі (у тому числі вилучення земельних ділянок);

- кліматичні фактори;
у тому числі для здоров'я населення:

Фізичні, хімічні чи біологічні характеристики відходів створюють чи можуть створити значну небезпеку для навколишнього природного середовища та здоров'я людини та вимагають спеціальних методів і засобів поводження з ними.

Наразі розвиток відповідної інфраструктури в Україні знаходиться на низькому рівні, запропонований проект РПУВ передбачає створення відповідної інфраструктури та визначає завдання, які покликані створити комплексну систему поводження з відходами, що в свою чергу мінімізує шкідливий вплив на здоров'я населення.

б) для територій з природоохоронним статусом.

Оцінити ймовірні наслідки від діяльності об'єктів інфраструктури поводження з відходами, що пропонується відповідно до РПУВ на території та об'єкти природно-заповідного фонду, їх охоронні зони, а також встановити екологічні обмеження реалізації таких об'єктів інфраструктури управління відходами доцільно під час здійснення СЕО для ДДП на місцевих рівнях.

- в) транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.*
Не передбачається.

5. Виправдані альтернативи, які необхідно розглянути, у тому числі якщо документ державного планування не буде затверджено.

Для забезпечення відповідності та сприяння виконання Національного плану управління відходами до 2030 року необхідний новий етап в розвитку системи управління з відходами у Вінницькій області.

Пріоритетним є поступовий перехід від домінування захоронення ТПВ як основного способу поводження з відходами шляхом зменшення обсягів захоронення відходів відповідно до ієрархії методів управління відходами згідно вимог природоохоронних програм; максимально можливого використання вторинної сировини в складі відходів; створення системи комплексного управління відходами.

Запропонований проект РПУВ містить:

- аналіз поточної ситуації з управління відходами;
- аналіз існуючих схем збирання відходів та наявних потужностей з перероблення, утилізації та видалення для окремих пріоритетних потоків відходів;
- завдання, які слід виконати для покращення безпечної для довкілля підготовки для повторного використання, переробки, утилізації та видалення відходів;
- оцінку потреби у нових схемах збирання, закритті існуючих потужностей, створенні додаткової інфраструктури поводження з відходами, та пов'язані з цим інвестиції;
- достатню інформацію про критерії розташування та про потужності підприємств та установок з перероблення, утилізації та видалення для окремих пріоритетних потоків відходів;
- загальні підходи до управління відходами, включаючи технології та методи управління ними, а також підходи до управління пріоритетними потоками відходів.

Найсприятливішим варіантом буде затвердження запропонованого Регіонального плану управління відходами Вінницької області до 2030 року.

Проте в процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки будуть розглянуті наступні альтернативи:

Альтернатива 1:

«Нульовий сценарій» - тобто опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку незатвердження зазначеного документа державного планування.

Альтернатива 2: відсутня

Пропонується до прийняття та затвердження базового сценарію РПУВ, оскільки він є оптимальним відповідно до реальних умов та найбільш повно відповідає національній стратегії поводження з відходами.

Оцінка ефективності альтернативних варіантів буде відображена у Звіті про стратегічну екологічну оцінку.

6. Дослідження, які необхідно провести, методи і критерії, що використовуватимуться під час стратегічної екологічної оцінки.

Основною метою прогнозу є оцінка можливої реакції навколишнього природного середовища на прямий чи опосередкований вплив людини, вирішення задач раціонального природокористування у відповідності з очікуваним станом природного середовища. Під час дослідження використовують методи прогнозування, які об'єднують у дві групи: логічні і формалізовані.

Для здійснення стратегічної екологічної оцінки буде використана наступна інформація: доповіді про стан довкілля; статистична інформація; інформація, що включена в інші акти законодавства, які мають відношення до проекту; дані моніторингу стану довкілля; експертні оцінки; інша доступна інформація.

Для проведення стратегічної екологічної оцінки, будуть використовуватись вищевказані методи, зокрема буде здійснено:

- збір та аналіз інформації про поточний стан складових довкілля, включаючи значення ключових екологічних показників;
- проведення аналізу проекту РПУВ з точки зору екологічного аспекту;
- забезпечення можливості для участі громадськості у стратегічній екологічній оцінці;
- визначення можливих чинників змін антропогенного та природного характеру;
- проведення оцінки впливу РПУВ на складові довкілля та на стан здоров'я населення та якість життя;
- моніторинг фактичного впливу впровадження РПУВ на довкілля.

7. Заходи, які передбачається розглянути для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування.

Під час здійснення стратегічної екологічної оцінки передбачається розглядати заходи із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків на довкілля, визначені законодавством та нормативно-правовими актами України.

Так, Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», визначає загальні вимоги в галузі охорони навколишнього середовища при розміщенні, проектуванні, будівництві, введенні в експлуатацію, експлуатації, консервації, споруд та інших об'єктів.

Законом встановлено, що використання природних ресурсів громадянами, підприємствами, установами та організаціями здійснюється з дотриманням обов'язкових екологічних вимог:

- а) раціонального і економного використання природних ресурсів на основі широкого застосування новітніх технологій;
- б) здійснення заходів щодо запобігання псування, забрудненню, виснаженню природних ресурсів, негативному впливу на стан навколишнього природного середовища;
- в) здійснення заходів щодо відтворення відновлюваних природних ресурсів;

г) застосування біологічних, хімічних та інших методів поліпшення якості природних ресурсів, які забезпечують охорону навколишнього природного середовища і безпеку здоров'я населення;

д) збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, що підлягають особливій охороні;

е) здійснення господарської та іншої діяльності без порушення екологічних прав інших осіб;

є) здійснення заходів щодо збереження і невиснажливого використання біологічного різноманіття під час провадження діяльності, пов'язаної з поводженням з генетично модифікованими організмами.

8. Пропозиції щодо структури та змісту звіту про стратегічну екологічну оцінку.

Стратегічна екологічна оцінка буде виконана в обсягах, визначених статтею 11 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» та відповідно до Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, затверджених наказом Міністерства екології і природних ресурсів України №296 від 10.08.2018. та № 425 від 23.12.2018р.

Пропонується така структура Звіту із СЕО:

1) зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування;

2) характеристику поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень);

3) характеристику стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень);

4) екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень);

5) зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування;

6) опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;

7) заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування;

8) обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки);

9) заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;

10) опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності);

11) резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію.

9. Орган, до якого подаються зауваження і пропозиції, та строки їх подання.

Зауваження і пропозиції до Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки Регіонального плану управління відходами Вінницької області на період до 2030 року подаються до Департамент житлово-комунального господарства, енергетики та інфраструктури Вінницької облдержадміністрації: 21021, м. Вінниця, вул. В. Порика, буд. 29, тел. (0432)-43-74-08, e-mail: dep_jkg@vin.gov.ua, nataliia.vrda@gmail.com. Відповідальна особа – Мизюк Віталій Ілліч.

Строк подання зауважень і пропозицій становить 15 днів з дня оприлюднення Заяви, тобто - по 27 травня 2020 року включно.

Повідомлення
про оприлюднення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки документу державного планування

На виконання Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» повідомляємо про початок громадського обговорення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки «Регіонального плану управління відходами Вінницької області на період до 2030 року» з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості.

Регіональний план управління відходами Вінницької області до 2030 року розробляється з метою створення та забезпечення належного функціонування комплексної регіональної системи управління відходами, яка забезпечить мінімізацію навантаження на довкілля, зумовленого утворенням відходів, шляхом дотримання ієрархії управління відходами, з урахуванням економічних можливостей як держави, області, громад, так і основних утворювачів відходів. Впроваджений системний підхід в управлінні відходами, як очікується, у свою чергу, призведе, до створення умов для підвищення стандартів якості життя населення.

Заява про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки розміщена на офіційному веб-сайті Вінницької обласної державної адміністрації (<http://www.vin.gov.ua>) в розділі «Оголошення» та знаходиться у вільному доступі.

Зауваження та пропозиції громадськості до Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки приймаються у письмовому та електронному вигляді протягом 15 днів з дня оприлюднення Заяви (з 13.05.2020 р.) до Департаменту житлово-комунального господарства, енергетики та інфраструктури Вінницької облдержадміністрації. Адреса: 21021, м. Вінниця, вул. В. Порики, буд. 29. E-mail: dep_jkg@vin.gov.ua, nataliia.vrda@gmail.com, тел: (0432) 43-74-08. Відповідальний за організацію розгляду – Мизюк Віталій Ілліч.

УКРАЇНА
ВІННИЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА, ЕНЕРГЕТИКИ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ

вул. В. Порика, 29, м. Вінниця, 21100, тел. 43-74-08; факс: 43-94-35

E-mail: dep_jkg@vin.gov.ua

Код ЄДРПОУ 38986709.

12.05.2020 № 01-23-01/650

На № _____ від _____

**Обласна державна адміністрація
Управління інформаційних
технологій**

Відповідно до розпорядження голови облдержадміністрації від 25.03.2020 №208 «Про проведення стратегічної екологічної оцінки проекту Регіонального плану управління відходами Вінницької області на період до 2030 року», Департаменту житлово-комунального господарства, енергетики та інфраструктури облдержадміністрації делеговані повноваження щодо проведення стратегічної екологічної оцінки проекту Регіонального плану управління відходами Вінницької області (далі – СЕО).

З метою проведення СЕО просимо розмістити на офіційному веб-сайті обласної державної адміністрації в розділі «Оголошення» Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проекту «Регіональний план управління відходами Вінницької області на період до 2030 року (додається на 6 арк.).

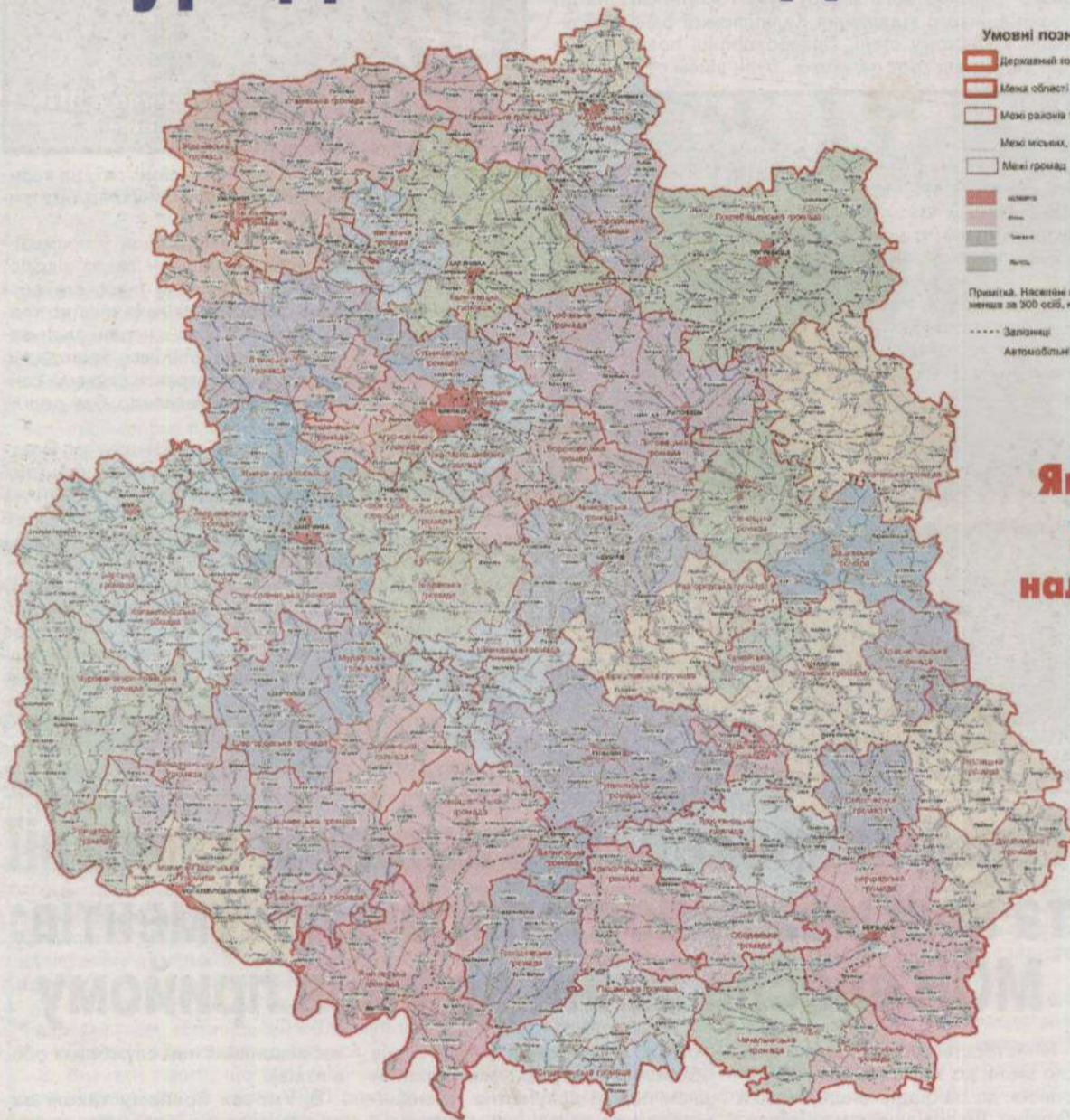
Дата розміщення Заяви на сайті www.vin.gov.ua в розділі «Оголошення» – 13 травня 2020 року.

Термін подання пропозицій та зауважень до СЕО – протягом 15 днів з дня оприлюднення Заяви на сайті, тобто до 27 травня 2020 року включно.

**Голова Комісії з ліквідації
Департаменту житлово-комунального
господарства, енергетики та інфраструктури
Вінницької облдержадміністрації**

Віталій МИЗЮК

63 спроможні ОТГ на Вінниччині – так визначив уряд. Хто незадоволений?

Які населені пункти до якої громади належать, читайте на

СТОП 8-9

В НОМЕРІ:

ЯК ПЛАТИТИ ЗА ПРОЇЗД?

5 СТОП.

В РАХНАХ-ЛІСОВИХ ЗІ СКРУТОЮ НЕ МИРЯТЬСЯ

7 СТОП.

6 травня Кабінет Міністрів України затвердив перспективні плани формування територій громад Вінницької, Донецької, Черкаської та, з доопрацюванням, Чернівецької областей.

«Мешканці спроможних громад матимуть реальну можливість впливати на організацію свого життєвого простору. Уряд підтримав проекти, розроблені обласними держадміністраціями. Бо саме на місцях найкраще можуть врахувати всі особливості територій», – зазначив Прем'єр-міністр Денис Шмигаль.

У Вінницькій області передбачено 63 спроможні (об'єднані) територіальні громади. Але якщо влада хвалить план, то в самих громадах його сприйняли по-різному.

ШАНОВНІ НАШІ ЧИТАЧІ!

Розпочалася передплата на друге півріччя 2020 року.

Ми і надалі будемо друкувати цікаву, змістовну та об'єктивну інформацію.

Сподіваємось і на подальшу співпрацю. Дякуємо, що ви з нами.

<p>Передплатний індекс 91672</p>	1 міс.	3 міс.	6 міс.
	30,63 грн	91,89 грн	183,78 грн

РЕКЛАМА

ЗДАЄТЬСЯ В ОРЕНДУ ПЛОЩАДКА 0,8 ГА

Є приміщення складів, огорожена та знаходиться під охороною

м.Вінниця, Турбівське шосе Р33,6 тел. (096) 650 28 68
(Об'їзна дорога - Турбівське кільце)

НАДІЙНІ ДЕПОЗИТИ

16,5%
у гривнях

Express Credit Union

ПЕРЕМОГА ЗА ВАМИ!

м. Вінниця,
вул. Артинова, 29
www.ecu.ua
0432 50 27 51*
067 343 34 37*

*вартість дозвіл згідно з тарифами Банку оператора

АКЦІЙНІ МІНІ-ТРАКТОРИ

ТРАКТОРИ, МОТОБЛОКИ

ВІД 15 К.С. ДО 50 К.С.

ЦІНА ВІД 48500 ГРН

5-12 к.с.

навісне обладнання та запчастини

ПРИЧЕПИ
до легкових автомобілів, мотоблоків, тракторів

м. ВІННИЦЯ, вул. БРАЦЛАВСЬКА, 69.
Телефони: 014321 27-55-49.
0 (69) 388-44-00. 0 (67) 431-08-34

УКРАЇНА
ВІННИЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА, ЕНЕРГЕТИКИ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ

вул. В. Порика, 29, м. Вінниця, 21100, тел. 43-74-08; факс: 43-94-35

E-mail: dep_jkg@vin.gov.ua

Код ЄДРПОУ 38986709.

12.05.2020 № 01-23-01/657

На № _____ від _____

Про проведення стратегічної
екологічної оцінки

Директору Департаменту
охорони здоров'я
облдержадміністрації
Грабович Л. О.

Шановний Людмило Олексіївно!

Відповідно до розпорядження голови облдержадміністрації від 25.03.2020 №208 «Про проведення стратегічної екологічної оцінки проекту Регіонального плану управління відходами Вінницької області на період до 2030 року», Департаменту житлово-комунального господарства, енергетики та інфраструктури облдержадміністрації (далі – Департамент) делеговані повноваження щодо проведення стратегічної екологічної оцінки проекту Регіонального плану управління відходами Вінницької області (далі – СЕО).

З метою проведення СЕО просимо опрацювати Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проекту «Регіональний план управління відходами Вінницької області на період до 2030 року» та, в разі наявності, надати зауваження та пропозиції до неї до **27 травня 2020 року включно**.

Зауваження та пропозиції до Заяви подаються до Департаменту за адресою: 21021, м. Вінниця, вул. В. Порика, буд. 29, e-mail: dep_jkg@vin.gov.ua, nataliia.vrda@gmail.com

При наданні пропозицій та зауважень електронною поштою прохання окремо повідомити про це за телефоном (0432)-43-74-08.

Додаток:

1. Заява про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проекту «Регіональний план управління відходами Вінницької області на період до 2030 року» на 6 арк.

З повагою

Голова Комісії з ліквідації
Департаменту житлово-комунального
господарства, енергетики та інфраструктури
Вінницької облдержадміністрації

Віталій МІЗІЮК

(0432) 43 74 08

УКРАЇНА
ВІННИЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА, ЕНЕРГЕТИКИ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ

вул. В. Порика, 29, м. Вінниця, 21100, тел. 43-74-08; факс: 43-94-35

E-mail: dep_jkg@vin.gov.ua

Код ЄДРПОУ 38986709.

12.05.2020 № 01-23-01/656

На № _____ від _____

Про проведення стратегічної
екологічної оцінки

Директору Департаменту
агропромислового розвитку,
екології та природних ресурсів
Ткачуку М. Ф.

Шановний Миколо Федоровичу!

Відповідно до розпорядження голови облдержадміністрації від 25.03.2020 №208 «Про проведення стратегічної екологічної оцінки проекту Регіонального плану управління відходами Вінницької області на період до 2030 року», Департаменту житлово-комунального господарства, енергетики та інфраструктури облдержадміністрації (далі – Департамент) делеговані повноваження щодо проведення стратегічної екологічної оцінки проекту Регіонального плану управління відходами Вінницької області (далі – SEO).

З метою проведення SEO просимо опрацювати Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проекту «Регіональний план управління відходами Вінницької області на період до 2030 року» та, в разі наявності, надати зауваження та пропозиції до неї до **27 травня 2020 року включно**.

Зауваження та пропозиції до Заяви подаються до Департаменту за адресою: 21021, м. Вінниця, вул. В. Порика, буд. 29, e-mail: dep_jkg@vin.gov.ua, nataliia.vrda@gmail.com

При наданні пропозицій та зауважень електронною поштою прохання окремо повідомити про це за телефоном (0432)-43-74-08.

Додаток:

1. Заява про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проекту «Регіональний план управління відходами Вінницької області на період до 2030 року» на 6 арк.

З повагою

Голова Комісії з ліквідації
Департаменту житлово-комунального
господарства, енергетики та інфраструктури
Вінницької облдержадміністрації

Віталій МИЗЮК

(0432) 43 74 08

УКРАЇНА

Вінницька обласна державна адміністрація

**ДЕПАРТАМЕНТ АГРОПРОМИСЛОВОГО РОЗВИТКУ,
ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ**

вул. Соборна, 15-а, м. Вінниця, 21100
email: upr_agro@vin.gov.ua

Тел. (0432) 67-08-20, факс 67-08-39
Код ЄДРПОУ 41450233

26.05.20 № 08-01-12/3413

Щодо розгляду Заяви

**Департамент житлово-комунального
господарства, енергетики та
інфраструктури Вінницької
облдержадміністрації**

вул. Соборна, 70
м. Вінниця
Вінницька область
21070

Департаментом агропромислового розвитку, екології та природних ресурсів Вінницької облдержадміністрації, відповідно до п 1 ст. 8 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» (СЕО), розглянуто надану Вами Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проекту «Регіональний план управління відходами Вінницької області на період до 2030 року».

За результатами розгляду повідомляємо наступне.

Звіт про стратегічну екологічну оцінку з урахуванням змісту і рівня деталізації документа державного планування повинен містити наступну інформацію:

- зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування;
- характеристику поточного стану довкілля у тому числі здоров'я населення, та прогнозовані зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень). У даному розділі необхідно надати дані про сучасний та прогнозований стан довкілля (повітряний та водний простори, ґрунти, ґрунтові води і т.д) з урахуванням впливу прилеглих територій; інформацію про результати досліджень даних стану довкілля з врахуванням результатів діяльності діючих об'єктів, які знаходяться на території даного населеного пункту; дослідити та проаналізувати динаміку трансформації довкілля з метою оцінювання майбутніх наслідків реалізації генерального плану);
- екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень). Надати інформацію про основні наявні проблеми області, які погіршують стан довкілля, можуть спричинити негативний вплив на здоров'я населення або бути причиною надзвичайних ситуацій; про усі існуючі та проєктовані об'єкти та їх можливий вплив на довкілля (орієнтовні обсяги викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря; забір води з природних джерел та водовідведення; обсяги утворення відходів); надати інформацію щодо впровадження роздільного збору побутових відходів;

- зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування;
- опис наслідків для довкілля, у тому числі для населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1,3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;
- заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та помякшення негативних наслідків виконання документа державного планування;
- обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки);
- заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;
- опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності);
- резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію.
- Враховувати обмеження, пов'язані з розташуванням об'єктів екологічної мережі.

Просимо звернути Вашу увагу на те, що Європейським парламентом 28 листопада 2019 року ухвалено резолюцію про надзвичайну кліматичну та екологічну ситуацію. Цей документ виводить запобігання зміні клімату, пом'якшення її наслідків та адаптацію до неї на щабель одного з ключових стратегічних пріоритетів політики Європейського Союзу, а отже має розглядатися як один з найважливіших пунктів процесу європейської інтеграції України. Виходячи з вище викладеного, рекомендуємо передбачити у Звіті про СЕО практичні заходи, спрямовані на вирішення завдань кліматичної адаптації, розвитку природно-заповідної справи та посилення екологічної безпеки територій і населення.

Заступник директора Департаменту

Валентина Кирилюк

Вик: Бобошко Ю.М.
 Гурба Д.П.
 Герус Д.П.
 Горбенко Л.С.
 Горбатенко О.Б.

ЗГІДНО З ОРИГІНАЛОМ

КОПІЯ №

2

ВІННИЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

25 березня 2020 року

Вінниця

№ 208

Про проведення стратегічної екологічної оцінки проекту Регіонального плану управління відходами Вінницької області на період до 2030 року

Відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», розпоряджень Кабінету Міністрів України від 08 листопада 2017 року № 820-р «Про схвалення Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року», від 20 лютого 2019 року № 117-р «Про затвердження Національного плану управління відходами до 2030 року», враховуючи меморандум про взаєморозуміння і співробітництво між DESPRO, Вінницькою обласною державною адміністрацією та Вінницькою обласною Радою від 15 березня 2018 року та з метою проведення стратегічної екологічної оцінки проекту Регіонального плану управління відходами Вінницької області на період до 2030 року підготовленого експертами Швейцарсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO у рамках співпраці з Вінницькою областю (далі – проект Регіонального плану):

1. Делегувати Департаменту житлово-комунального господарства, енергетики та інфраструктури облдержадміністрації (Віталій Мизюк) повноваження замовника стратегічної екологічної оцінки проекту Регіонального плану.

2. Департаменту житлово-комунального господарства, енергетики та інфраструктури облдержадміністрації (Віталій Мизюк) визначити джерела фінансування та відповідальних за підготовку звіту про стратегічну екологічну оцінку проекту Регіонального плану.

3. Контроль за виконанням цього розпорядження покласти на заступника голови облдержадміністрації Олександра Піщика.

Голова обласної державної адміністрації

Владислав СКАЛЬСЬКИЙ

ВІННИЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

07 липня 2020 року

Вінниця

№ 428

**Про внесення змін до розпорядження
голови обласної державної адміністрації
від 25 березня 2020 року № 208**

Відповідно до статті 6 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», статей 4, 11 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», враховуючи розпорядження Голови обласної державної адміністрації від 06 березня 2020 року № 175 «Про перелік структурних підрозділів облдержадміністрації»:

1. Внести до розпорядження Голови обласної державної адміністрації від 25 березня 2020 року № 208 «Про проведення стратегічної екологічної оцінки проекту Регіонального плану управління відходами Вінницької області на період до 2030 року» такі зміни:

у тексті розпорядження слова «Департаменту житлово-комунального господарства, енергетики та інфраструктури облдержадміністрації (Віталій Мизюк)» замінити словами «Управлінню розвитку територій та інфраструктури облдержадміністрації (Марія Зонова)».

2. Контроль за виконанням цього розпорядження покласти на заступника Голови обласної державної адміністрації Олександра Піщика.

**Голова обласної державної
адміністрації**

Сергій БОРЗОВ

УКРАЇНА

ВІННИЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ

вул. Василя Порика, буд. 29, м. Вінниця, 21021
тел. (0432) 43-74-08, e-mail: uprter@vin.gov.ua
Ідентифікаційний код 43217456

08.07.2020 № 01-15-01/328

ФОП Гончарук В. С.
вул. Київська 16, оф. 413
м. Вінниця
21032

На № _____ від _____
Щодо проведення стратегічної
екологічної оцінки РПУВ

Шановний Вадиме Станіславовичу!

Управлінням розвитку територій та інфраструктури облдержадміністрації (далі – управління) опрацьовано Ваш запит до Департаменту житлово-комунального господарства, енергетики та інфраструктури Вінницької облдержадміністрації від 01.07.2020 №20_45 щодо проведення Стратегічної екологічної оцінки Регіонального плану управління відходами Вінницької області на період до 2030 року (далі – СЕО РПУВ) та повідомляємо наступне.

Розпорядженням голови облдержадміністрації від 07.07.2020 №428 внесено зміни до розпорядження голови облдержадміністрації від 25 березня 2020 року №208 «Про проведення стратегічної екологічної оцінки проекту Регіонального плану управління відходами Вінницької області на період до 2030 року» та делеговано повноваження замовника СЕО РПУВ управлінню розвитку територій та інфраструктури облдержадміністрації (Марія Зонова) замість Департаменту житлово-комунального господарства, енергетики та інфраструктури облдержадміністрації (Віталій Мизюк).

Таким чином, в подальшому, управління представлятиме обласну державну адміністрацію при проведенні СЕО РПУВ, в межах наданих повноважень.

Щодо надання пропозицій, зауважень та звернень від громадськості, які надходили до Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, то у визначений законодавством термін, пропозиції надійшли від Департаменту агропромислового розвитку екології та природних ресурсів облдержадміністрації (лист від 26.05.2020 №08-01-12/3483), який був переданий Вам в установленому порядку для опрацювання.

Від інших підприємств, установ, організацій та населення пропозицій до Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки не надходило.

Додаток:

копія розпорядження голови облдержадміністрації від 07.07.2020 №428

З повагою

Начальник управління
(0432) 43 74 08

Марія ЗОНОВА